

UZASADNIENIE

Niniejsza ustawa wdraża do polskiego porządku prawnego dyrektywę 2008/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 lutego 2008 r. zmieniającą dyrektywę 97/67/WE w odniesieniu do pełnego urzeczywistnienia rynku wewnętrznego usług pocztowych Wspólnoty (Dz. Urz. UE L 52 z 27.02.2008, s. 3, z późn. zm.), zwaną dalej „III dyrektywą”.

III dyrektywa kończy, rozpoczęty w 1997 r. w krajach członkowskich UE, proces stopniowej liberalizacji rynku usług pocztowych i określa zasady funkcjonowania rynku pocztowego po jego pełnym otwarciu na konkurencję tj. zniesieniu obszaru usług, jakie mogły być do tej pory zastrzeżone dla operatora/ów świadczącego usługi powszechne w ramach nałożonego przez państwo obowiązku. Obszar zastrzeżony był podstawowym źródłem finansowania tego obowiązku, toteż jego zniesienie wymaga, jeśli jest to konieczne, ustalenia przez państwo nowych zasad finansowania usług powszechnych wybranych spośród mechanizmów dopuszczonych w dyrektywie. Istotnym novum III dyrektywy jest jej odniesienie do wszystkich, a nie tylko do powszechnych usług pocztowych oraz do wszystkich podmiotów działających na rynku pocztowym. Dyrektywa rozszerza także obszar dotychczasowych regulacji o kwestie istotne dla rynku pocztowego funkcjonującego w warunkach konkurencji, tj. o dostęp operatorów pocztowych do elementów infrastruktury pocztowej oraz dostarczanie przez operatorów pocztowych informacji niezbędnych do realizacji zadań organu regulacyjnego związanych z rynkiem pocztowym oraz dla celów statystycznych.

Tak szeroki zakres regulacji podlegających implementacji wymagał zastąpienia dotychczasowej ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1159, z późn. zm.) nową ustawą.

Ostateczny termin harmonizacji III dyrektywa określa na dzień 31 grudnia 2010 r., zobowiązując państwa członkowskie do wprowadzenia w życie, najpóźniej z tą datą przepisów krajowych, wykonawczych i administracyjnych niezbędnych do wykonania jej celów. Jedynie na zasadzie odstępstwa część państw członkowskich, w tym Polska, była uprawniona do przesunięcia terminu wdrożenia dyrektywy do dnia 31 grudnia 2012 roku.

Polska, mając na uwadze uwarunkowania krajowego rynku pocztowego, skorzystała z tej możliwości, dokonując stosownego zgłoszenia Komisji Europejskiej.

W związku z powyższym proponuje się, by wejście w życie przepisów niniejszej ustawy – Prawo pocztowe, a tym samym zniesienie obszaru usług zastrzeżonych, nastąpiło z dniem 1 stycznia 2013 r.

Kluczowymi rozwiązaniami przyjętymi w ustawie – Prawo pocztowe, określającymi zasady funkcjonowania zliberalizowanego rynku pocztowego z uwzględnieniem postanowień III dyrektywy, są:

- a) likwidacja obszaru zastrzeżonego,
- b) wprowadzenie nowej definicji usługi pocztowej, którą będzie realizowane łącznie lub rozdzielnie przyjmowanie, sortowanie i doręczanie przesyłek pocztowych i druków bezadresowych oraz przemieszczanie przesyłek, jeżeli wykonywane jest łącznie przynajmniej z jedną z poprzednio wymienionych czynności. Taka definicja umożliwi uzyskanie statusu operatora pocztowego przedsiębiorcy wykonującemu wszystkie czynności od przyjęcia do doręczenia przesyłki lub tylko jednej z nich (z wyjątkiem usługi przewozu wykonywanej jako samodzielna usługa),
- c) uprawnienia operatorskie uzyskiwane będą na podstawie wpisu do rejestru operatorów pocztowych prowadzonego przez Prezesa UKE, tym samym zniesiony zostanie dotychczasowy obowiązek uzyskiwania zezwolenia na usługi związane z przesyłkami z korespondencją do 2000 g i przesyłek dla ociemniałych. Bez wpisu do rejestru, podobnie jak to ma miejsce obecnie, będzie mogła być wykonywana działalność polegająca na przyjmowaniu, sortowaniu, przemieszczaniu i doręczaniu druków bezadresowych, działalność agenta pocztowego, a także, co jest nowym rozwiązaniem, działalność podwykonawcy wykonywana w imieniu operatora pocztowego na podstawie umowy zawartej w formie pisemnej,
- d) zagwarantowanie dostępności usług powszechnych poprzez wyznaczenie operatora zobowiązanego do świadczenia usług powszechnych w obrocie krajowym i zagranicznym, w drodze decyzji Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, na podstawie wyników konkursu. Kadencja operatora wyznaczonego trwa 10 lat. Rozwiązanie to przyjęto, biorąc pod uwagę stopień rozwoju polskiego rynku pocztowego, na którym świadczenie usług powszechnych nie może być zapewnione siłami rynku. Pierwszym operatorem wyznaczonym z mocy ustawy na okres 3-letni będzie dotychczasowy operator publiczny Poczta Polska S.A.,

- e) określenie zakresu przedmiotowego usług powszechnych i sposobu ich świadczenia, tj. podstawowych z punktu widzenia użytkowników usług pocztowych, których dostępność gwarantowana jest niniejszą ustawą. W związku z wybranym modelem świadczenia usług powszechnych w ramach obowiązku nałożonego na operatora wyznaczonego i koniecznością finansowania kosztu netto tego obowiązku ograniczono, w stosunku do obecnego, zakres przedmiotowy usług powszechnych poprzez wyłączenie przesyłek reklamowych, przesyłek nadawanych przez nadawców masowych z wyjątkiem nadawanych przez podmioty zaliczane do sektora finansów publicznych. Zrezygnowano także z obowiązku zapewnienia doręczenia na *poste restante*. Wymienione wyłączenia dotyczą usług, które zdaniem projektodawcy powinny być realizowane na zasadach komercyjnych,
- f) przyjęcie metody finansowania kosztu netto wynikającego z obowiązku świadczenia usług powszechnych nałożonego na operatora wyznaczonego. Koszt netto będzie finansowany:
- z dopłat operatorów pocztowych świadczących usługi powszechne lub wchodzące w zakres usług powszechnych od osiągniętych przychodów z tych usług, jeżeli przekroczą one poziom 1 mln zł w skali roku obrotowego, przy czym kwota udziału operatora w finansowaniu kosztu netto nie może przekroczyć 2% tych przychodów (przychody będące podstawą obliczenia udziału liczone są w ramach grupy kapitałowej, do której należy operator)
- oraz
- uzupełniająco z budżetu państwa, jeżeli suma udziałów w dopłacie operatorów pocztowych jest niewystarczająca dla sfinansowania kosztu netto.

Warunkiem uruchomienia finansowania kosztu netto będzie wystąpienie straty na usługach powszechnych, a kwota finansowania nie będzie mogła przekroczyć poziomu tej straty.

W celu ograniczenia skali finansowania kosztu netto ustawa nakłada na operatora wyznaczonego obowiązek przedstawienia Prezesowi UKE, w przypadku wystąpienia straty na usługach powszechnych, planu działań naprawczych w celu likwidacji tej straty. Prezes UKE, po analizie tego planu, będzie mógł wprowadzić odstępstwa od obowiązku świadczenia usług powszechnych, a tym samym ograniczyć obciążenia operatora wynikające z nałożonego obowiązku.

Szczególnym przypadkiem, w jakim kwota udziałów w dopłacie może okazać się niewystarczająca dla sfinansowania kosztu netto, będą sytuacje, gdy wyznaczenie operatora do świadczenia usług powszechnych będzie odbywało się nie w wyniku konkursu, lecz w trybie „nakazu”, tj. w drodze odrębnej decyzji Prezesa UKE (szczególne przypadki wygaśnięcia lub uchylecia decyzji o wyznaczeniu operatora w drodze konkursu lub gdy operator wyznaczony z przyczyn od siebie niezależnych nie będzie mógł dalej świadczyć usług powszechnych).

Przyjęcie uzupełniającego źródła finansowania kosztu netto z budżetu jest niezbędne do realizacji obowiązku państwa zapewnienia społeczeństwu dostępu do usług powszechnych i ciągłości ich świadczenia. Taki sposób finansowania zabezpiecza także operatora wyznaczonego, w sytuacji gdy zakres i tempo zmian na rynku pocztowym (zapotrzebowanie na usługi pocztowe w obliczu e-substytucji, rozwój konkurencji) lub zmiany w otoczeniu prawnym wpływające na warunki funkcjonowania operatora wyznaczonego zmieniają przyjęte założenia modelu liczenia kosztu netto, a tym samym zmieniają także poziom tego kosztu,

- g) ustalenie zasad dostępu operatorów pocztowych do określonych przepisami ustawy elementów infrastruktury pocztowej (kody pocztowe, skrytki pocztowe, skrzynki oddawcze będące własnością operatora wyznaczonego, bazy informacji o zmianie adresu w celu przekierowania przesyłek pocztowych),
- h) zapewnienie niezbędnej interoperacyjności w warunkach świadczenia pojedynczej usługi pocztowej przez kilku operatorów pocztowych (np. jeden operator pocztowy przyjmuje przesyłki, inny sortuje je, przemieszcza i doręcza) poprzez tzw. umowy o współpracy zawierane pomiędzy operatorami,
- i) wzmocnienie ochrony konsumentów poprzez:
 - wprowadzenie przejrzystych, prostych i niekosztownych procedur reklamacyjnych z tytułu utraty, ubytku zawartości lub uszkodzenia przesyłki pocztowej,
 - wprowadzenie odpowiedzialności operatorów pocztowych uprawnionych do doręczania pism sądowych, decyzji administracyjnych i doręczanych w trybie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa za nieprawidłowe lub niezgodne z terminem doręczenie tego rodzaju przesyłki,
 - rozszerzenie dotychczasowej odpowiedzialności operatora wyznaczonego z tytułu świadczenia usług powszechnych na przypadki spowodowane winą umyślną operatora lub jego rażącym niedbalstwem, a także wprowadzenie

- odpowiedzialności z tytułu opóźnionego doręczenia rejestrowanych przesyłek listowych najszybszej kategorii (priorytetowych),
- wprowadzenie możliwości nałożenia kary na operatora wyznaczonego z tytułu niezachowania obowiązujących wskaźników czasu przebiegu przesyłek nadawanych w ramach usług powszechnych.
- Równoległe do wymienionych wyżej regulacji prokonsumenckich wprowadzono wyłączenie odpowiedzialności operatora wyznaczonego z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania usług powszechnych, jeżeli było one następstwem legalnego strajku pracowników operatora,
- j) rozszerzenie uprawnień regulacyjnych Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej stosownie do potrzeb rynku pocztowego funkcjonującego w warunkach konkurencyjnych.

Uzasadnienie szczegółowe

Poniżej przedstawione zostanie szczegółowe uzasadnienie kolejnych przepisów ustawy – Prawo pocztowe.

1) Rozdział 1 – Przepisy ogólne

W niniejszym rozdziale zawarte zostały przepisy określające zakres przedmiotowy ustawy, a także definicję usługi pocztowej oraz słowniczek zawierający definicje innych pojęć używanych w ustawie. Rozdział zawiera także odniesienie do przepisów regulujących świadczenie usług pocztowych w obrocie zagranicznym oraz wskazuje operatora, który jest obowiązany do realizacji zadań z zakresu działalności pocztowej określonych dla zarządów lub administracji pocztowych określonych w przepisach międzynarodowych.

Art. 1

W przepisie uregulowano zakres przedmiotowy ustawy, do którego należy określić zasady wykonywania działalności pocztowej. Działalność pocztowa to działalność gospodarcza polegająca na świadczeniu usług pocztowych w obrocie krajowym lub zagranicznym.

Jednocześnie określono, że przepisy ustawy nie naruszają przepisów o ochronie konkurencji i konsumentów.

Art. 2

Przepis określa szczegółowo zakres czynności, których zarobkowe wykonywanie stanowi usługę pocztową. Usługa pocztowa stanowi, dla niniejszej regulacji, podstawową kategorię pozwalającą na wyróżnienie działalności pocztowej od innego rodzaju działalności gospodarczej.

W miejsce dotychczasowej definicji obejmującej cały proces postępowania z przesyłką lub drukiem bezadresowym od momentu jej przyjęcia do doręczenia wprowadza się, zgodnie z III dyrektywą, definicję rozłączną, co oznacza, iż każdy etap postępowania z przesyłką lub drukiem bezadresowym (przyjęcie, sortowanie, przemieszczanie, doręczanie) jest usługą pocztową. Jedynie czynność przemieszczania, jeżeli wykonywana jest samodzielnie (bez pozostałych usług), nie stanowi usługi pocztowej i podlega innym przepisom (usługa przewozowa).

Definiując zakres usługi pocztowej wyraźnie wskazano, iż przesyłki pocztowe obejmują także przesyłki kurierskie. Jest to dodatkowe podkreślenie tego segmentu rynku pocztowego, który w ustawie został wyodrębniony poprzez definicję przesyłki kurierskiej (art. 3 pkt 19) ze względu na zwolnienie operatorów świadczących ten rodzaj usług z obowiązku udziału w finansowaniu usług powszechnych z przychodów osiąganych z usług kurierskich.

Pozostałymi czynnościami, których wykonywanie stanowi również usługę pocztową, są:

- przesyłanie przesyłek pocztowych przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, jeżeli na etapie przyjmowania, przemieszczania lub doręczania przekazu informacyjnego przyjmują one fizyczną formę przesyłki listowej – ten rodzaj usług umożliwia przekazywanie treści stanowiącej zawartość przesyłek w formie elektronicznej. Przykładowo: treść przyjęta przez operatora na nośniku elektronicznym jest następnie przez operatora drukowana. Tak przygotowane przesyłki w formie papierowej są następnie przedmiotem dalszych czynności składających się na usługę pocztową. Możliwe jest też przyjęcie przesyłki papierowej i przekazanie jej dalej w formie elektronicznej,
- zarobkowe prowadzenie punktów wymiany umożliwiających przyjęcie i wymianę korespondencji między podmiotami korzystającymi z obsługi tych punktów,
- realizowanie przekazów pocztowych – przekaz pocztowy stanowi specyficzny rodzaj usługi pocztowej o charakterze finansowym. Zawiera w sobie element typowo pocztowy, tj. przekazanie adresatowi oprócz gotówki specjalnego druku, na którym możliwe jest zamieszczenie przekazu informacyjnego (korespondencji). Usługa ta, w zakresie obrotu

międzynarodowego, została uregulowana w ratyfikowanych przez Polskę przepisach umów międzynarodowych zawartych w aktach Światowego Związku Pocztowego, tj. w Światowej Konwencji Pocztowej, Porozumienia dotyczącego pocztowych usług płatniczych (Dz. U. z 2007 r. Nr 206, poz. 1494) oraz w Regulaminie Porozumienia dotyczącego pocztowych usług płatniczych (M. P. z 2007 r. Nr 70, poz. 760).

W ustępie drugim art. 2 wskazane zostały czynności wyłączone z kategorii usługi pocztowej. Wyłączeniem tym zostało objęte przemieszczanie i doręczanie własnych przesyłek, jeżeli wykonywane jest bez udziału osób trzecich.

Również przewóz rzeczy, innych niż korespondencja, regulowany odrębnymi przepisami (dotyczy to głównie przewozu rzeczy na podstawie ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe (Dz. U. z 2000 r. Nr 50, poz. 601, z późn. zm.) nie stanowi usługi pocztowej. Utrzymano także wyłączenia wymienione w uchylanej ustawie – Prawo pocztowe, tj. wzajemna nieodpłatna wymiana korespondencji dokonywanej wyłącznie przez wymieniające się podmioty oraz działalność poczty specjalnej ministra właściwego ds. wewnętrznych i wojskowej poczty polowej w zakresie przyjmowania, sortownia, przemieszczania i doręczania przesyłek.

Art. 3

Przepis ten zawiera słowniczek pojęć użytych w ustawie. Większość definicji odnosi się do pojęć zawartych w ustawie z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe. Pojęcia te nie nastroczały dotychczas trudności interpretacyjnych przy ich stosowaniu, dlatego też pozostały niezmienione.

Jednocześnie w niektórych definicjach zaistniała potrzeba ich dostosowania do nowych uwarunkowań rynku pocztowego po jego pełnej liberalizacji albo przereformowania przepisu pod względem poprawności legislacyjnej. Spośród definicji zawartych w art. 3 ustawy, dotyczy to następujących definicji:

- adres – zmieniono dotychczasową definicję, tak aby odnosiła się jedynie do miejsca doręczenia lub zwrotu przesyłki pocztowej (obecnie definicja obejmuje także oznaczenie adresata),
- agent pocztowy – wspólna definicja zarówno do działalności agenta operatora wyznaczonego, jak i agentów innych operatorów pocztowych,

- druk bezadresowy – projektodawca stwierdził konieczność zamieszczenia definicji druku bezadresowego (druk nieopatrzony adresem) ze względu na to, iż jest on osobnym przedmiotem usługi pocztowej, i dla odróżnienia od druku, który także zdefiniowano w ustawie,
- operator pocztowy – proponowana definicja zastąpi dotychczasową definicję „operator” i wprowadzana jest dla doprecyzowania pojęcia na potrzeby ustawy. Operatorem pocztowym będzie przedsiębiorca uprawniony do wykonywania działalności pocztowej na podstawie wpisu do rejestru operatorów pocztowych, co pozwoli wyłączyć agentów pocztowych i przedsiębiorców świadczących usługi w imieniu operatora tzw. podwykonawców oraz przedsiębiorców świadczących usługi druków bezadresowych spod reżimu obowiązków nakładanych na operatorów pocztowych,
- operator wyznaczony – wprowadzona definicja wskazuje na operatora, na którym ciąży obowiązek świadczenia usług powszechnych. Jednocześnie zmieniono dotychczasowe pojęcie „operator publiczny” na „operator wyznaczony” stosownie do aparatury pojęciowej III dyrektywy,
- paczka pocztowa – definicja paczki pocztowej została uzupełniona o wskazanie, iż nie jest to przesyłka listowa, tj. nie zawiera rzeczy, które stanowią, zgodnie z definicją ustawową, zawartość przesyłki listowej (korespondencja lub druk). Ponadto określono maksymalne wymiary oraz wagę paczki pocztowej, mając na uwadze przepisy Światowego Związku Pocztowego, do których odnosi się także III dyrektywa. Zmiana definicji paczki pocztowej wynika z propozycji odejścia od dotychczasowej koncepcji przypisania kategorii paczki pocztowej wyłącznie do usług świadczonych przez operatora publicznego (w przypadku pozostałych operatorów była to przesyłka). Ponadto precyzyjna definicja jest niezbędna ze względu na proponowane w dalszej części ustawy wyraźne wyłączenie tej kategorii przesyłek z przesyłek przewożonych zgodnie z ustawą – Prawo przewozowe, tj. rozdzielenie dwóch podobnych rynków (proponowana w ramach przepisów dostosowujących zmiana do ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe),
- przesyłka listowa – przesyłka listowa została zdefiniowana poprzez wskazanie jej zawartości (korespondencja lub druk). Doprecyzowano także, iż do kategorii przesyłek listowych nie zalicza się przesyłka reklamowa, która ma charakter typowo komercyjny. Ma to istotne znaczenie ze względu na określany w dalszej części ustawy

zakres usługi powszechnej. Przyjęta definicja przesyłki listowej zapewnia wyłączenie przesyłek reklamowych z usługi powszechnej. Projektodawca uznał bowiem za konieczne ograniczenie zakresu usługi powszechnej, a tym samym poziomu finansowania obowiązku jej świadczenia,

- przesyłka reklamowa – ten rodzaj przesyłki został dookreślony poprzez wskazanie, iż chodzi o przesyłkę nierejestrowaną, zawierającą wyłącznie materiał reklamowy, marketingowy lub promocyjny z identyczną zawartością lub treścią, nadawaną jednorazowo do co najmniej 50 adresatów z identyczną zawartością i identyczną treścią, różniącą się jedynie oznaczeniem adresata, adresem lub innymi danymi zmiennymi niezmiennymi treści przekazywanej informacji. Definicja ta czytana łącznie z definicją przesyłki listowej zapewnia odrębność tego rodzaju przesyłki od pozostałych, a jednocześnie pozwala na wyłączenie jej z kategorii usług powszechnych, co omówiono powyżej (III dyrektywa pozostawia krajom członkowskim swobodę uznania przesyłki reklamowej za przesyłkę z korespondencją bądź niezawierającą korespondencji). Ponadto, w stosunku do poprzedniego stanu prawnego, zwiększeniu z 20 do 50 ulega minimalna liczba adresatów, jako dodatkowe, obok zawartości, kryterium pozwalające na zakwalifikowanie przesyłki jako przesyłki reklamowej,
- przekaz pocztowy – usługa przekazu pocztowego może być świadczona przez każdego operatora pocztowego (w uchylanej ustawie usługę tę definiowano jako wykonywaną wyłącznie przez operatora publicznego);
- usługi powszechne – definicja usług powszechnych wskazuje, iż są to usługi świadczone przez operatora wyznaczonego w ramach nałożonego obowiązku. Obowiązek ten określony w rozdziale 4 „Świadczenie usług powszechnych” dotyczy wskazanego ustawą katalogu usług pocztowych i warunków ich świadczenia. Odpowiada to przyjętej przez projektodawcę koncepcji określenia zakresu usług pocztowych o podstawowym znaczeniu dla społeczeństwa, których dostępność na terytorium całego kraju i świadczenie w sposób ciągły jest gwarantowane przez państwo.

W związku z pełną liberalizacją rynku usług pocztowych i zmianą zasad funkcjonowania tego rynku, zaistniała potrzeba wprowadzenia w niniejszej ustawie nowych definicji. Są to:

- nadawca masowy – wprowadzenie definicji „nadawcy masowego” jest związane z proponowanym wyłączeniem usług świadczonych dla komercyjnych nadawców,

nadających znaczne ilości przesyłek w skali roku spod zakresu powszechnych usług pocztowych. Wyłączenie tej grupy usług spod reżimu regulacyjnego właściwego dla usług powszechnych jest istotne także z punktu widzenia ograniczenia zakresu usług powszechnych, których świadczenie jest gwarantowane przez państwo i mechanizmu finansowania obowiązku ich świadczenia. Rozwiązanie to daje także operatorowi wyznaczonemu szansę na szybsze niż to ma miejsce przy uchylanej ustawie reagowanie na zamiany popytu poprzez uelastycznienie zasad zawierania kontraktów z kluczowymi klientami. Pozwoli skutecznie konkurować operatorowi wyznaczonemu w największej pod względem wolumenu i przychodów części rynku pocztowego.

Jednocześnie do kategorii nadawcy masowego nie będą zaliczane podmioty należące do sektora finansów publicznych nadające znaczne ilości przesyłek w skali roku. Rozwiązanie to oznacza, że usługi pocztowe świadczone na rzecz tych podmiotów będą mogły być realizowane w ramach usług powszechnych (gwarantowana ustawą ciągłość świadczenia, dostępność na terytorium całego kraju, jednolite warunki świadczenia, określona jakość, przystępność cenowa zapewniona przez mechanizm kontroli cen przez Prezesa UKE). Istotne jest tu także zastosowanie właściwych dla tego typu usług procedur przetargowych zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, z późn. zm.). Wymagane jest zawarcie umowy z operatorem pocztowym w postaci pisemnej,

- przesyłka kurierska – w definicji przesyłki kurierskiej zostały wskazane konstytutywne elementy tego rodzaju przesyłki. Jak wspomniano przy okazji omawiania art. 2 ustawy, definicja ta jest niezbędna ze względu na zwolnienie operatorów świadczących usługi pocztowe w sposób kwalifikujący przesyłkę jako kurierską z udziału w finansowaniu obowiązku świadczenia usług powszechnych z uzyskiwanych przychodów z usług związanych z tymi przesyłkami (tzw. usługi kurierskie),
- przemieszczanie – definicja przemieszczania jest wprowadzana w związku z wyłączeniem tego rodzaju czynności z definicji usługi pocztowej, jeśli czynność ta nie jest wykonywana przez przedsiębiorcę łącznie przynajmniej z jedną spośród następujących czynności: przyjmowanie, sortowanie lub doręczanie przesyłek pocztowych,

- rachunkowość regulacyjna – szczególnie, w stosunku do rachunkowości prowadzonej na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694, z późn. zm.) rodzaj rachunkowości prowadzonej przez operatora wyznaczonego zgodnie z zatwierdzoną na dany rok obrotowy przez Prezesa UKE instrukcją rachunkowości regulacyjnej,
- usługi wchodzące w zakres usługi powszechnej – definicja została wprowadzana w związku z mechanizmem finansowania obowiązku świadczenia usług powszechnych. Obowiązkowi udziału w finansowaniu podlegają (zgodnie z III dyrektywą) operatorzy pocztowi świadczący usługi, które z punktu widzenia nadawcy lub adresata uważane są za usługę w wystarczającym stopniu wymienną z usługą powszechną, przy uwzględnieniu charakterystyki tej usługi, w tym czynników wartości dodanej, jak również przeznaczenia i cen. Usługi te nie muszą obejmować wszystkich cech usługi powszechnej, takich jak codzienne doręczanie lub zasięg ogólnokrajowy, są jednak nabywane przez klientów wymiennie z usługami powszechnymi świadczonymi przez operatora wyznaczonego.

W związku z tym definicją usług wchodzących w zakres usługi powszechnej objęto usługi dotyczące przesyłek, których rodzaj, waga i wymiary określone są dla usług powszechnych. Z tego katalogu wyłączono usługi powszechne czyli świadczone przez operatora wyznaczonego w ramach obowiązku, tj. na ściśle określonych warunkach. Wyraźnie też wskazano, że do usług wchodzących w zakres usług powszechnych nie zalicza się usług polegających na przyjmowaniu, sortowaniu, przemieszczaniu i doręczaniu przesyłek kurierskich, uznając, iż ich charakterystyka oraz cena są zdecydowanie różne od usługi powszechnej,

- sieć pocztowa – określana jest jako system organizacji świadczenia usług pocztowych i wszelkiego rodzaju zasoby stosowane przez operatora wyznaczonego, przy realizacji obowiązku świadczenia usług powszechnych. Pojęcie to obejmuje elementy infrastruktury pocztowej, do których dostęp regulują przepisy ustawy. Ponadto pojęcie to jest niezbędne w związku z rozwiązaniem przewidzianym dla rynku pocztowego, w sytuacji gdy żaden z operatorów nie będzie w stanie wypełnić obowiązków operatora wyznaczonego i Prezes UKE wyznaczy w drodze decyzji więcej niż jednego operatora, dzieląc obowiązek wg kryterium terytorialnego lub wg poszczególnych usług powszechnych. W takim przypadku operatorzy wyznaczeni będą obowiązani

do zawarcia umowy o wzajemnym dostępie do swoich sieci pocztowych w celu zachowania interoperacyjności świadczenia usług powszechnych.

W stosunku do uchylanej ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe zrezygnowano z definicji pojęcia „wymiana dokumentów”, która była niezbędna dla dookreślenia obszaru usług zastrzeżonych (art. 47 ust. 3). Zgodnie z dyrektywą 97/67/WE ten rodzaj usługi nie podlegał zastrzeżeniu. W związku z likwidacją obszaru zastrzeżonego definicja ta jest zbędna.

Zrezygnowano również z definiowania usługi powszechnej w tej części ustawy, określając zakres i sposób wykonania tej usługi w odrębnych artykułach niniejszej ustawy (art. 46 i 47).

Art. 4 i 5

Przepisy te odnoszą się do świadczenia usług pocztowych w obrocie zagranicznym. W tym zakresie nakazują stosowanie, przed przepisami niniejszej ustawy, wiążących Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych dotyczących świadczenia usług pocztowych oraz wiążących regulaminów Światowego Związku Pocztowego.

Stosowanie międzynarodowych przepisów pocztowych wynikających z członkostwa Polski w Światowym Związku Pocztowym wymaga wskazania przez państwo podmiotu wykonującego zadania z zakresu działalności pocztowej określone dla zarządów pocztowych lub administracji pocztowych. Podmiotem tym, na mocy niniejszej ustawy, jest operator wyznaczony (w uchylanej ustawie odpowiednio operator publiczny).

2) Rozdział 2 – Uprawnienie do wykonywania działalności pocztowej

W niniejszym rozdziale zawarte zostały przepisy określające uprawnienie do wykonywania działalności pocztowej na terytorium Polski. Należy podkreślić, że dzięki nowej definicji usługi pocztowej, możliwe będzie uzyskanie uprawnień operatorskich nie tylko przez przedsiębiorców oferujących wykonanie usług pocztowych obejmujących cały proces od przyjęcia przesyłki do jej doręczenia, ale także jego część. Stwarza to możliwość zmian w dotychczasowej strukturze podmiotowej rynku pocztowego.

Art. 6

Przepis ten stanowi, że działalność pocztowa jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U.

z 2010 r. Nr 220, poz. 1447, z późn. zm.) i wymaga uzyskania wpisu do rejestru operatorów pocztowych. Jednocześnie utrzymano dotychczasowe regulacje określające dwa przypadki, gdy wpis do rejestru nie jest wymagany – jest to działalność pocztowa, która dotyczy wyłącznie druków bezadresowych oraz działalność wykonywana przez agenta pocztowego na podstawie umowy agencyjnej zawartej z operatorem pocztowym zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego.

Wpis do rejestru nie będzie także wymagany w przypadku działalności pocztowej wykonywanej przez podwykonawcę w imieniu operatora pocztowego na podstawie umowy zawartej w formie pisemnej (nie dotyczy to umów o współpracę zawartych pomiędzy operatorami pocztowymi, o których mowa w art. 14 pkt 2). Wprowadzenie tego wyłączenia umożliwi świadczenie usług przez podwykonawców bez konieczności uzyskiwania uprawnień operatorskich.

Podobnie jak w uchylanej ustawie zawarto przepis o konieczności uzyskania wpisu do rejestru w przypadku czasowego świadczenia usług pocztowych w zakresie świadczenia usług innych niż usługi powszechne przez przedsiębiorców z państw członkowskich Unii Europejskiej. Przepis ten wprowadzono w związku z obowiązującą ustawą z dnia 4 marca 2010 r. o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 47, poz. 278), zapewniając tym samym jednolite warunki podejmowania działalności pocztowej przez przedsiębiorców krajowych i z państw członkowskich Unii Europejskiej.

Art. 7

Przepis ten określa warunki, jakie musi zapewnić przedsiębiorca, aby prowadzić działalność pocztową objętą obowiązkiem wpisu do rejestru. Warunki te obejmują m.in. tzw. wymagania podstawowe, które zgodnie z III dyrektywą uzasadniają wprowadzenie przez państwo warunków prowadzenia działalności pocztowej. Są to w szczególności:

- zapewnienie warunków do przestrzegania „tajemnicy pocztowej”, w tym tajemnicy korespondencji,
- zapewnienie warunków technicznych i organizacyjnych dla zagwarantowania bezpieczeństwa obrotu pocztowego, tj. umożliwiające m.in. zapewnienie nienaruszalności przesyłek i kwot pieniężnych określonych w przekazach pocztowych w trakcie ich przemieszczania, przyjmowanie przesyłek opakowanych odpowiednio do zawartości, aby zapewnić ich doręczenie w stanie nienaruszonym i przemieszczanie ich w sposób

nienarządzający innych przesyłek i mienia operatora na uszkodzenie, zapewnienie bezpieczeństwa sieci operatora w związku z przewozem towarów niebezpiecznych oraz – wykonywanie działalności objętej wpisem w sposób niezagrażający obronności, bezpieczeństwu państwa lub bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu.

Ponadto warunkiem podjęcia działalności pocztowej jest posiadanie regulaminu świadczenia usług pocztowych i cennika dla zapewnienia klientom niezbędnych informacji o prowadzonej działalności. Przewidziano także, w stosunku do osób fizycznych prowadzących we własnym imieniu działalność gospodarczą lub do osób kierujących działalnością przedsiębiorstwa, podobnie jak to ma miejsce w uchylanej ustawie, wymóg niekaralności za umyślne przestępstwo przeciwko ochronie informacji, wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Art. 8

Prezes UKE będzie organem właściwym w sprawach wpisu do rejestru operatorów pocztowych.

W stosunku do dotychczasowych przepisów określających właściwości Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej w zakresie udzielania uprawnień do wykonywania działalności pocztowej zrezygnowano z regulacji dotyczącej wydawania decyzji w sprawie wydania, odmowy wydania lub cofnięcia zezwolenia na działalność pocztową w związku z rezygnacją z tej formy udzielania uprawnień.

Art. 9

Określono zakres wymaganych informacji do złożenia wniosku o wpis do rejestru, mając na uwadze zasadę upraszczania i ułatwiania podejmowania działalności pocztowej, z jednoczesnym zachowaniem minimalnego zakresu informacji i dokumentów niezbędnych do realizacji uprawnień Prezesa UKE jako organu regulacyjnego rynku pocztowego.

Wpis do rejestru operatorów pocztowych dokonywany będzie na wniosek przedsiębiorcy zawierający takie dane, jak: firma, siedziba i adres przedsiębiorcy, oznaczenie formy prawnej i numer w rejestrze przedsiębiorców albo w innym rejestrze, numer identyfikacji podatkowej, określenie obszaru, na którym będzie wykonywana działalność pocztowa, przewidywana data rozpoczęcia działalności pocztowej, imię, nazwisko, adres do korespondencji i numer telefonu osoby upoważnionej do kontaktowania się w imieniu przedsiębiorcy z Prezesem UKE.

Główna zmiana w stosunku do stanu obecnego polega na rozszerzeniu informacji o dane dotyczące osób posiadających prawo reprezentowania spółki handlowej oraz informacji o przedsiębiorcy będącym osobą fizyczną oraz osób kierujących działalnością przedsiębiorcy niebędącego spółką handlową (informacje w tym zakresie były zbierane dotychczas na mocy uchylanej ustawy – Prawo pocztowe w zakresie działalności pocztowej objętej zezwoleniem).

Ustawa wprowadziła zmiany w stosunku do poprzedniej regulacji, w przypadku gdy przedsiębiorca składający wniosek o wpis jest cudzoziemcem lub obywatelem kraju członkowskiego Unii Europejskiej albo gdy jest członkiem zarządu lub współnikiem mającym prawo reprezentowania spółki. W przypadku cudzoziemców, którzy nie posiadają numeru PESEL, wymaga się podania zamiast tego numeru:

- informacji o numerze ważnego dokumentu podróży (w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach) lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo oraz
- informacji o numerze wizy lub kopii dokumentu potwierdzającego zarejestrowanie pobytu, jeżeli cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Nie przewiduje się obowiązku złożenia informacji o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego, gdyż warunek niekaralności przedsiębiorca potwierdzać będzie w ramach oświadczenia o spełnieniu wymagań niezbędnych dla uzyskania wpisu do rejestru.

Do wniosku o wpis do rejestru dodatkowo załącza się regulamin świadczenia usług pocztowych, cennik świadczonych usług oraz dowód wniesienia opłaty skarbowej.

Rozszerzono wymagany tekst oświadczenia o spełnianiu warunków do prowadzenia działalności, który składa przedsiębiorca wraz z wnioskiem o wpis do rejestru. Dodano zapis dotyczący świadomości sankcji za złożenie fałszywego oświadczenia.

Takie uzupełnienie oświadczenia jest niezbędne, gdyż Prezes UKE dokonuje wpisu przedsiębiorcy do rejestru operatorów pocztowych w ciągu 7 dni od dnia otrzymania wniosku (art. 67 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej), tj. w praktyce bez uprzedniego sprawdzenia, czy dany przedsiębiorca faktycznie spełnia warunki wymagane do podjęcia określonej działalności. Istotnym jest, aby tego rodzaju ułatwienie w podejmowaniu działalności stworzone dla przedsiębiorców nie prowadziło *de facto* do naruszania interesów konsumentów. Koniecznym jest więc wzmocnienie odpowiedzialności, jaką może ponieść przedsiębiorca składający nieprawdziwe oświadczenie o spełnianiu

warunków do podejmowania i wykonywania działalności regulowanej. Obowiązujące dotychczas przepisy uchylanej ustawy – Prawo pocztowe nie przewidują odpowiedzialności karnej za złożenie nieprawdziwego oświadczenia przy składaniu wniosku o wpis do rejestru operatorów pocztowych. Zasadnym jest więc wprowadzenie zmiany, w myśl której treść oświadczenia składanego przez przedsiębiorcę zawierać będzie wzmiankę o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, co wyczerpuje przesłanki odpowiedzialności za składanie fałszywych zeznań zgodnie z art. 233 Kodeksu karnego.

Podobnie jak w dotychczasowym stanie prawnym, zobowiązano przedsiębiorcę do przechowywania wszystkich dokumentów niezbędnych dla wykazania spełnienia warunków wykonywania działalności objętej obowiązkiem wpisu do rejestru przez okres wykonywanej działalności pocztowej.

Art. 10

W celu zapewnienia aktualnych informacji o strukturze podmiotowej rynku pocztowego ustawa nakłada na operatorów pocztowych obowiązek składania do Prezesa UKE pisemnych zgłoszeń w przypadku zmiany przewidywanej daty rozpoczęcia działalności pocztowej, zmiany danych objętych wnioskiem o wpis do rejestru oraz zawieszenia albo zakończenia wykonywania działalności pocztowej w terminie 14 dni od dnia zaistnienia tych okoliczności. Zgłoszenie może być złożone w postaci elektronicznej.

Art. 11

Przepis określa przypadki, w jakich Prezes UKE wykreśla operatora pocztowego z rejestru, tj. na wniosek operatora lub z urzędu w przypadku stwierdzenia zakończenia wykonywania działalności gospodarczej lub zaprzestania wykonywania działalności pocztowej w przypadku innym niż zawieszenie działalności albo wydania decyzji o zakazie wykonywania działalności pocztowej objętej wpisem do rejestru.

Ta ostatnia okoliczność dotyczy wydania przez Prezesa UKE decyzji o zakazie wykonywania działalności objętej wpisem w przypadkach wymienionych w art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, tj. przedsiębiorca złożył oświadczenie o spełnieniu warunków wymaganych do wykonywania tej działalności niezgodne ze stanem faktycznym, przedsiębiorca nie usunął naruszeń warunków wymaganych do wykonywania działalności regulowanej w wyznaczonym przez organ terminie albo Prezes UKE stwierdzi

rażące naruszenie warunków wymaganych do wykonywania działalności regulowanej przez przedsiębiorcę.

Proponowane przepisy zapewnią organowi regulacyjnemu prowadzenie rejestru operatorów zgodnie ze stanem faktycznym.

Art. 12

W celu uproszczenia i ułatwienia przedsiębiorcom podejmowania działalności pocztowej oraz zgłaszania zmian danych objętych wnioskiem o wpis do rejestru operatorów pocztowych, a także zapewnienia Prezesowi UKE informacji koniecznych do realizowania jego obowiązków w tym zakresie przewidziano wydanie rozporządzenia ministra właściwego do spraw łączności w sprawie wzoru wniosku o wpis do rejestru oraz zgłoszenia zmiany danych objętych wnioskiem.

Art. 13

Podobnie jak w dotychczas obowiązującej ustawie, Prezes UKE prowadzi rejestr operatorów pocztowych obejmujący następujące dane: numer wpisu do rejestru, datę wpływu wniosku o wpis do rejestru oraz datę dokonania tego wpisu, firmę przedsiębiorcy, jego siedzibę i adres lub adres głównego miejsca wykonywania działalności, oznaczenie formy prawnej przedsiębiorcy i numer w rejestrze przedsiębiorców albo w innym właściwym rejestrze oraz numer identyfikacji podatkowej, zakres wykonywanej działalności pocztowej w podziale na usługi powszechne oraz pozostałe usługi pocztowe, na które wymagany jest wpis do rejestru, obszar wykonywanej działalności pocztowej, informacje o zmianie danych, jak również o fakcie zawieszenia albo zakończenia wykonywania działalności pocztowej.

Rejestr jest jawny i może być prowadzony w systemie informatycznym. Prezes UKE dokonuje wpisu do rejestru w terminie 7 dni od daty wpływu wniosku o wpis do rejestru wraz z oświadczeniem przedsiębiorcy. W tym samym terminie Prezes UKE dokonuje zgłoszonej przez operatora pocztowego zmiany danych objętych wnioskiem.

3) Rozdział 3 – Świadczenie usług pocztowych

W niniejszym rozdziale określono zasady świadczenia usług pocztowych, utrzymując szereg rozwiązań z dotychczasowej ustawy z niezbędnymi zmianami i uzupełnieniami wynikającymi z nowej definicji usługi pocztowej stwarzającej możliwość zmian w dotychczasowej strukturze podmiotowej rynku pocztowego. Możliwe jest bowiem uzyskanie uprawnień

operatorskich nie tylko przez przedsiębiorców oferujących wykonanie usług pocztowych obejmujących cały proces od przyjęcia przesyłki do jej doręczenia, ale także jego część.

Art. 14

Przepis określa, iż świadczenie usług pocztowych odbywa się na podstawie dwóch rodzajów umów, tj. umowy o świadczenie usług pocztowych zawieranej między nadawcami i operatorami pocztowymi oraz umowy o współpracy zawieranej wyłącznie pomiędzy operatorami pocztowymi.

Taki podział umów jest konsekwencją definicji usługi pocztowej w art. 2 ustawy, zgodnie z którą operator pocztowy może świadczyć usługę obejmującą cały proces postępowania z przesyłką lub drukiem bezadresowym od momentu jej przyjęcia do doręczenia albo każdy etap postępowania z przesyłką (przyjęcie, sortowanie, przemieszczanie i doręczanie). Jedynie czynność przemieszczania, jeżeli wykonywana jest samodzielnie (bez pozostałych usług), nie stanowi usługi pocztowej i podlega innym przepisom (usługa przewozowa).

Powyższy podział umów znajdzie swoje odbicie w dalszych przepisach ustawy, w których wyraźnie wskazano, o jaki typ umowy chodzi.

Art. 15

Przepis określa szczególne formy zawarcia umowy o świadczenie usługi pocztowej, tj. umowy między nadawcą a operatorem. Analogicznie jak w uchylanej ustawie wskazano na bezpośrednie przyjęcie przesyłki przez operatora pocztowego, wrzucenie przesyłki listowej nierejestrowanej i niepodlegającej zwolnieniom z opłat do nadawczej skrzynki pocztowej operatora oraz przyjęcie przez operatora przekazu pocztowego.

Wskazano jednocześnie, że do przyjmowania przekazów pocztowych ze świadczeniami z ubezpieczeń społecznych, w tym emerytalnymi i rentowymi oraz świadczeniami z pomocy społecznej, a także przekazów pocztowych na tereny wiejskie jest uprawniony wyłącznie operator wyznaczony. Jest to regulacja ściśle związana z nałożonym na operatora wyznaczonego obowiązkiem przyjmowania takich przekazów i pozwala na zrównoważenie tego obowiązku.

Rozwiązanie to wprowadzono, mając na uwadze obowiązek państwa zapewnienia doręczenia ww. świadczeń wszystkim obywatelom, także tym nieposiadającym konta bankowego lub posiadającym je, ale pragnącym skorzystać z drogi pocztowej zapewniającej doręczenie pod wskazany adres, co jest istotne szczególnie w przypadku osób starszych i schorowanych. Operator wyznaczony jest najlepszym gwarantem ciągłości świadczenia tego zadania

o charakterze publicznym. Ponadto, realizując obowiązek świadczenia usługi powszechnej o określonej dostępności na terenie całego kraju, jest jedynym jak dotąd operatorem pocztowym zapewniającym dostarczenie przekazu pocztowego do odległych i słabo zaludnionych terenów wiejskich, gdzie świadczenie usług pocztowych dla innych operatorów jest nieatrakcyjne ekonomicznie.

Art. 16

Przepis określa sytuacje, w jakich operator pocztowy odmawia zawarcia umowy z nadawcą (umowa o świadczenie usługi pocztowej) lub odstępuje od umowy. W tym zakresie utrzymano dotychczas obowiązujące przesłanki związane z naruszeniem przepisów ustawy, w tym bezpieczeństwa obrotu pocztowego, naruszeniem warunków określonych przez operatora w regulaminie świadczenia usług pocztowych, a także naruszeniem odrębnych przepisów, w których określono zakaz przyjmowania lub przemieszczania przesyłki pocztowej.

Wykonywana przez operatora działalność pocztowa musi być oparta o przepisy prawa, a także być zgodna z regulaminem świadczenia usługi, w którym operator określa, jaki rodzaj usług pocztowych świadczy, a także ogólne warunki ich wykonywania. Konieczne jest więc uregulowanie sytuacji, w których operator może odmówić nadającemu przyjęcia przesyłki lub odstąpić od wykonania usługi, gdy spowodowałyby to naruszenie zasad określonych w przepisach prawa oraz w regulaminie operatora (dotyczy to takich zagadnień, jak np. właściwe oznaczenie, opakowanie przesyłki odpowiednio zabezpieczające jej zawartość, wniesienie prawidłowej opłaty, sposób nadania przesyłki (w placówce pocztowej lub poprzez wrzucenie do skrzynki) w zależności od rodzaju przesyłki, nieumieszczanie w przesyłce rzeczy, których przesyłanie jest wykluczone ze względu na regulacje ustawy i przepisów wykonawczych lub gdy operator nie przyjmuje takich rzeczy zgodnie z zasadami określonymi w swoim regulaminie świadczenia usług pocztowych). Możliwość odmowy świadczenia usługi dotyczy także sytuacji, gdy zawartość lub opakowanie przesyłki pocztowej naraża osoby trzecie lub operatora pocztowego na szkodę.

Wprowadzono także nową przesłankę ust. 1 pkt 4, zgodnie z którą odmowa zawarcia umowy usługi lub odstąpienie od umowy może nastąpić, jeśli miałyby być wykonana przez operatora na obszarze, na jakim nie świadczy usługi (nieobjętym wpisem do rejestru), chyba że operator ten zawarł umowę o współpracę z innym operatorem umożliwiającą wykonanie tej usługi poza tym obszarem.

W ust. 1 pkt 5 tego artykułu wskazuje się na odrębne przepisy jako przesłankę odmowy zawarcia umowy o świadczenie usługi pocztowej lub odstąpienia od umowy. Taki zapis uzasadnia znaczna liczba różnorodnych przepisów w tym zakresie. Są to m.in. wymogi określone w aktach Światowego Związku Pocztowego, takich jak Konwencja Poczta, Regulamin poczty listowej i Regulamin paczek, a także w Zaleceniach dotyczących przewozu towarów niebezpiecznych, opracowanych przez Narody Zjednoczone, z wyjątkiem niektórych towarów niebezpiecznych, substancji promieniotwórczych i substancji wywołujących zakażenie przewidzianych w ww. regulaminach, oraz w Instrukcjach technicznych Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (OACI) i w Regulaminie przewozu towarów niebezpiecznych Stowarzyszenia Międzynarodowego Transportu Lotniczego (IATA), przepisy dotyczące weterynaryjnej kontroli granicznej w zakresie produktów pochodzenia zwierzęcego przesyłanych drogą pocztową, przesyłania drogą pocztową broni i amunicji itp.

Utrzymano możliwość odmowy zawarcia umowy przez operatora pocztowego, w sytuacji gdy przesyłka nie spełnia warunków wymaganych do zawarcia umowy, lub odstąpienia od umowy (ten drugi przypadek dotyczy najczęściej umów zawartych wskutek wrzucenia przesyłki listowej do nadawczej skrzynki pocztowej), gdy przesyłka nie spełnia warunków określonych w umowie.

Przepis określa także tryb postępowania z przesyłką w przypadku odstąpienia przez operatora od umowy (zwrot do nadawcy), w tym zasady rozliczeń z nadawcą z tytułu zwrotu tej przesyłki.

Art. 17

Przepis stanowi, że potwierdzenie nadania przesyłki rejestrowanej lub przekazu pocztowego wydane przez placówkę pocztową operatora wyznaczonego ma moc dokumentu urzędowego. Regulacja jest kontynuacją dotychczas obowiązującego przepisu, co jest uzasadnione szczególną rolą operatora wyznaczonego, któremu państwo powierza świadczenie usługi powszechnej i który gwarantuje ciągłość i dostępność tej usługi.

Art. 18

Nadawca przed doręczeniem przesyłki rejestrowanej lub przekazu pocztowego ma prawo do odstąpienia od umowy o świadczenie usługi pocztowej lub do zmiany adresata bądź miejsca

doręczenia. Operator pocztowy może pobrać za wykonane czynności opłatę. Jest to regulacja obowiązująca także dotychczas na gruncie uchylanej ustawy.

Art. 19

Przepis nakłada na operatorów chcących świadczyć usługi pocztowe z wykorzystaniem nadawczych skrzynek pocztowych obowiązek ich odpowiedniego oznakowania umożliwiającego identyfikację operatora. Jest to szczególnie ważne dla klientów, w sytuacji gdy na rynku pocztowym będzie działać wielu operatorów pocztowych, a skrzynka nadawcza jest jednym z miejsc, w którym zawierana jest umowa pomiędzy nadawcą a operatorem.

Przewidziano także wydanie rozporządzenia ministra właściwego do spraw łączności w zakresie wymagań, jakim powinny odpowiadać nadawcze skrzynki pocztowe.

Art. 20

Przepis zobowiązuje operatorów, którzy zawarli umowę z nadawcą, do oznaczania przyjętej przesyłki informacją umożliwiającą jego identyfikację oraz o pobranej przez niego opłacie za wykonanie usługi. Takie oznaczenie ma szczególne znaczenie dla zapewnienia interoperacyjności, jeżeli usługa świadczona jest przez więcej niż jednego operatora na podstawie umowy o współpracy, a także przy dochodzeniu roszczeń z tytułu niewykonania lub niewłaściwego wykonania usługi oraz dokonywaniu zwrotów przesyłek (przesyłki nieopłacone, opłacone w kwocie niższej niż należna, niewłaściwie doręczone lub których nie można doręczyć).

Z obowiązku oznaczania przesyłki informacją identyfikującą operatora jest zwolniony operator wyznaczony, jeżeli znakiem opłaty na przesyłce jest znaczek pocztowy. Uzasadnieniem dla takiego rozwiązania jest fakt, iż tylko operator wyznaczony jest uprawniony do emisji znaczków pocztowych i używania ich jako znaków opłaty pocztowej, tym samym znaczek pocztowy jednoznacznie identyfikuje tego operatora.

Art. 21

Przepis zobowiązuje operatora pocztowego do określenia w regulaminie świadczenia usług pocztowych lub w umowach o świadczenie usług pocztowych warunków wykonywania i korzystania z usług pocztowych.

Minimalny zakres informacji, jakie powinny znaleźć się w regulaminie, określony przez ustawodawcę, zapewnia odpowiednią informację dla klienta o usługach oferowanych przez operatora na podstawie danego regulaminu, w tym warunkach nadawania przesyłek, uprawnieniach nadawcy lub adresata do dochodzenia roszczeń, wysokości odszkodowań i trybie dochodzenia roszczeń z tytułu niewykonania lub niewłaściwego wykonania usługi.

W stosunku do dotychczas obowiązującej regulacji rozszerzono i uporządkowano obligatoryjny zakres informacji zamieszczanych w regulaminie lub umowie o świadczenie usługi pocztowej w celu lepszej ochrony interesów konsumenta, na co m.in. kładzie nacisk implementowana III dyrektywa.

Istotnym *novum* jest wymóg zamieszczania przez operatora świadczącego usługi wchodzące w zakres usług powszechnych w regulaminie lub umowie o świadczenie usług pocztowych informacji o sposobie umieszczania danych adresowych, informacji o opłacie pocztowej oraz innych oznaczeń na przesyłce listowej zgodnie z wymogami w tym zakresie określonymi dla przesyłek listowych nadawanych w ramach usług powszechnych określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 47. Jednolite oznaczanie przesyłek listowych przyjmowanych przez operatorów świadczących usługi wchodzące w zakres usług powszechnych wprowadzono w związku z koniecznością zapewnienia interoperacyjności świadczenia usług pocztowych. Zobowiązano także operatorów pocztowych do udostępniania regulaminów świadczenia usług pocztowych w każdej placówce pocztowej lub na jego stronie internetowej albo jeżeli wynika to z właściwości umowy o świadczenie usług pocztowych jako nieodpłatny załącznik do umowy.

Ponadto wprowadzono obowiązek określania w regulaminie usług pocztowych sposobu informowania o zasadach wprowadzania na terytorium Unii Europejskiej przesyłek zawierających produkty pochodzenia zwierzęcego, o których mowa w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 206/2009 z dnia 5 marca 2009 r. w sprawie wprowadzania do Wspólnoty osobistych przesyłek produktów pochodzenia zwierzęcego i zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 136/2004 (Dz. Urz. UE L 77 z 24.03.2009, str. 1).

Art. 22

Utrzymano przepis uchylanej ustawy określający zasadę, iż każdy operator pocztowy, z wyjątkiem operatora wyznaczonego w zakresie usług powszechnych, ustala wysokość i sposób uiszczania opłat za świadczone przez siebie usługi pocztowe w cenniku lub

w umowach o świadczenie usług pocztowych. Wyjątek wynika z odrębnych zasad ustalania i kontroli opłat na usługi powszechne.

Istotnym dla klienta rozwiązaniem jest obowiązek udostępniania cennika usług pocztowych podobnie jak regulaminu, o którym mowa w art. 21.

Art. 23

Przepis utrzymuje w mocy dotychczasowe regulacje w zakresie stosowania przez operatora pocztowego własnych znaków opłaty pocztowej służących do potwierdzenia opłacenia usługi i zawierających informacje umożliwiające identyfikację operatora.

Szczególne regulacje dotyczą ww. znaków stosowanych przez operatora wyznaczonego, który jako jedyny operator może stosować znaczki pocztowe, tj. znaki pocztowe opatrzone napisem „Rzeczpospolita Polska” lub „Polska”. W stosunku do obecnie obowiązujących przepisów usunięto możliwość zamieszczania na znaczku pocztowym wyrazu „poczta”, mając na uwadze, że znak opłaty pocztowej powinien zawierać informacje umożliwiające identyfikację operatora, a Poczta Polska S.A. ma zastrzeżone prawo do używania w działalności związanej z wykonywaniem obowiązku świadczenia usług powszechnych wyrazu „poczta” w nazwie podmiotu (art. 4 ustawy z dnia 5 września 2008 r. o komercjalizacji państwowego przedsiębiorstwa użyteczności publicznej „Poczta Polska”). Wyraz ten umieszczony na znaczku pocztowym mógłby wprowadzać w błąd co do tożsamości operatora wyznaczonego, w przypadku gdy zostanie nim inny niż Poczta Polska S.A. operator. Nie stanowi to przeszkody dla umieszczenia nazwy operatora Poczta Polska S.A. na znaczku pocztowym w okresie, gdy spółka ta realizować będzie zadania operatora wyznaczonego.

Znaki opłaty pocztowej, z wyjątkiem znaków używanych przez operatora wyznaczonego, podlegają zgłoszeniu do Prezesa UKE, który prowadzi ich jawny wykaz.

Podobnie jak to ma miejsce w uchylanej ustawie, określono przypadki, gdy Prezes UKE odmawia umieszczenia wzoru znaku opłaty pocztowej w wykazie m.in. gdy zawarte w znaku napisy, wizerunki itp. naruszają dobra podlegające ochronie, znak zawiera wyrazy zarezerwowane dla znaczków pocztowych.

Analogicznie do dotychczasowych uregulowań zapewniono ochronę prawną znaczkom pocztowym przewidzianą w przepisach Kodeksu karnego dla urzędowych znaków wartościowych, a innym znakom i oznaczeniom ochronę przewidzianą dla dokumentów.

Art. 24

Analogicznie do dotychczasowych rozwiązań wyłączne prawo emisji i wycofywania z obiegu znaczków pocztowych, kartek pocztowych i kopert z nadrukowanym znakiem opłaty pocztowej z wyrazami „Rzeczpospolita Polska” albo „Polska” przyznano operatorowi wyznaczonemu (na mocy uchylanej ustawy operatorowi publicznemu).

Prawo to połączono z obowiązkiem emisji znaczków pocztowych zgodnie z planem emisji znaczków pocztowych określanym corocznie, w terminie do 31 marca roku poprzedzającego rok, w którym plan ten będzie obowiązywał, przez ministra właściwego do spraw łączności w drodze decyzji.

Propozycje do planu emisji wraz z wykazem wszystkich zgłoszonych propozycji przez osoby fizyczne i prawne przedkłada ministrowi operator wyznaczony wraz z uzasadnieniem do dnia 31 stycznia roku poprzedzającego rok, w którym plan ten będzie obowiązywał.

Plan emisji znaczków pocztowych na dany rok określający tematykę znaczków, kolejność ich wprowadzania do obiegu oraz liczbę prezentacji każdego z tematów, określony w decyzji ministra właściwego do spraw łączności, operator wyznaczony podaje niezwłocznie do publicznej wiadomości na swoich stronach internetowych oraz co najmniej w jednym dzienniku o zasięgu ogólnopolskim. Plan emisji znaczków może być zmieniany.

Art. 25

Przepis określa tryb postępowania z planem emisji znaczków pocztowych w przypadku zmiany operatora wyznaczonego, w stosunku do planu realizowanego w trakcie zmiany i już zatwierdzonego zgodnie z art. 24. Jest to przepis nowy w stosunku do dotychczasowych regulacji i związany jest z kadencyjnością operatora wyznaczonego.

W szczególności przewidziano możliwość cesji praw do realizowanego przez dotychczasowego operatora wyznaczonego na rzecz nowego oraz możliwość przygotowania przez nowego operatora wyznaczonego propozycji pierwszego własnego planu emisji wraz z określeniem okresu jego obowiązywania i przedłożenia tej propozycji ministrowi właściwemu do spraw łączności w terminie 30 dni od dnia wydania decyzji o wyznaczeniu tego operatora.

Należy podkreślić, że ustawodawca proponuje aby operator pocztowy, stając do konkursu na operatora wyznaczonego przeprowadzanego zgodnie z rozporządzeniem ministra właściwego do spraw łączności w sprawie konkursu na operatora pocztowego wyznaczonego do

świadczenia usług powszechnych, był obowiązany m.in. potwierdzić zdolność do realizacji planu emisji znaczków pocztowych.

Dotychczasowy operator wyznaczony będzie obowiązany do wycofania z obiegu wydanych i niewykorzystanych w okresie jego kadencji znaczków pocztowych, kartek pocztowych i kopert z nadrukowanym znakiem opłaty pocztowej zawierającym wyrazy „Rzeczpospolita Polska” albo „Polska” w celu uniknięcia sytuacji, w której nowy operator pocztowy byłby zobligowany do realizacji usługi gdy tymczasem opłata pobrana była wcześniej przez poprzedniego operatora wyznaczonego m.in. przy sprzedaży znaczków pocztowych niewykorzystanych przez nadawców od razu.

Art. 26

Zachowano dotychczasowe regulacje dotyczące zwolnienia od opłaty za usługę pocztową dotyczącą przesyłek dla ociemniałych (definicja przesyłki dla ociemniałych art. 3 pkt 18 niniejszej ustawy).

Ze zwolnienia może skorzystać osoba legitymująca się orzeczeniem właściwego organu orzekającego o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z tytułu uszkodzenia narządu wzroku i nadająca przesyłkę dla ociemniałych adresowaną do biblioteki lub organizacji osób niewidomych lub ociemniałych. Ponadto nadawcą może być biblioteka, organizacja osób niewidomych lub ociemniałych bądź organizacja, której celem statutowym jest działanie na rzecz osób niewidomych lub ociemniałych, nadająca przesyłkę dla ociemniałych adresowaną do osoby niewidomej lub ociemniałej.

Ze zwolnienia mogą też skorzystać osoby niewidome lub ociemniałe nadające przesyłki dla ociemniałych. Również przesyłka skierowana do osoby niewidomej lub ociemniałej zawierająca wyłącznie informacje utrwalone pismem wypukłym jest zwolniona z opłaty. Jednakże zwolnienie to nie obejmuje opłaty za potwierdzenie odbioru przesyłki rejestrowanej.

Wykaz bibliotek, organizacji osób niewidomych lub ociemniałych oraz organizacji, których celem statutowym jest działanie na rzecz osób niewidomych lub ociemniałych określi w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego i minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych.

Art. 27

Przepis, analogicznie do regulacji obowiązującej na mocy uchylanej ustawy, określa uprawnienia operatora pocztowego, który nie pobrał opłaty za usługę ustawowo zwolnioną z opłat do otrzymania z budżetu państwa dotacji przedmiotowej do świadczonej usługi pocztowej. Jednostkowa stawka dotacji nie może być wyższa niż ustalona w cenniku usług powszechnych dla przesyłki niebędącej przesyłką najszybszej kategorii, tego samego rodzaju, masy lub innej cechy, od której uzależniona jest wysokość opłaty.

Łączną kwotę dotacji określa ustawa budżetowa.

Dotacja może być udzielona w okresie obowiązywania pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej o zgodności tej pomocy publicznej z rynkiem wewnętrznym.

Art. 28

Analogicznie do dotychczasowych regulacji określono obowiązek notyfikacji pomocy indywidualnej dla operatora pocztowego innego niż mikroprzedsiębiorca lub mały przedsiębiorca dla zapewnienia zgodności z przepisami odnoszącymi się do pomocy publicznej.

Art. 29

Przepis określa zasady postępowania z przesyłką listową niebędącą przesyłką rejestrowaną nieopłaconą lub opłaconą w kwocie niższej niż należna. Wystąpienie takiej sytuacji dotyczy w praktyce przesyłek nadawanych poprzez wrzucenie do nadawczej skrzynki pocztowej.

Dla potrzeb tej regulacji zaadaptowano odpowiednio zasady postępowania przyjęte obecnie dla usług powszechnych.

Operator, który zawarł z nadawcą umowę o świadczenie usługi pocztowej, zwraca taką przesyłkę nadawcy w celu odebrania przesyłki i uiszczenia przez nadawcę opłaty za zwrot przesyłki albo w celu uiszczenia przez nadawcę opłaty za zwrot przesyłki i za usługę pocztową w przypadku ponownego jej nadania. Opłata za zwrot przesyłki nie może być wyższa niż połowa opłaty za usługę pocztową ustalonej dla tej przesyłki w cenniku usług pocztowych albo cenniku usług powszechnych.

Wysokość opłaty za zwrot ustalono analogicznie do przepisu obowiązującego dotychczas w przypadku usług powszechnych (§ 32 ust. 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 9 stycznia 2004r. w sprawie warunków wykonywania usług powszechnych), mając na

uwadze, że zwrot powinien nastąpić po wyjęciu przesyłki ze skrzynki nadawczej, a więc już na początku jej rzeczywistej drogi od nadawcy do adresata, stąd opłata powinna być odpowiednio niższa.

Jeżeli nie podano oznaczenia nadawcy i jego adresu, przesyłkę doręcza się adresatowi po pobraniu od niego opłaty za usługę pocztową. Jeżeli przesyłka została opłacona w kwocie niższej niż należna, operator pocztowy doręcza przesyłkę adresatowi, pobierając dopłatę.

Art. 30

Przepis określa postępowanie operatora, w przypadku gdy przyjął on do przemieszczenia i doręczenia przesyłkę rejestrowaną lub przekaz pocztowy nieopłacony lub opłacony w kwocie niższej niż należna.

W takim przypadku operator działa na własne ryzyko i nie może żądać opłaty lub dopłaty od nadawcy. Przesyłka rejestrowana lub przekaz pocztowy jest bowiem przyjmowany bezpośrednio przez operatora.

Dla potrzeb tej regulacji zaadaptowano odpowiednio zasady postępowania przyjęte obecnie dla usług powszechnych (§ 33 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 9 stycznia 2004 r. w sprawie warunków wykonywania usług powszechnych).

Art. 31

Operatorowi pocztowemu, podobnie jak to ma miejsce w dotychczasowych przepisach, będzie przysługiwać prawo zastawu na przesyłkach pocztowych w celu zabezpieczenia roszczeń wynikających z umowy o świadczenie usługi pocztowej oraz uzasadnionych, dodatkowych kosztów świadczenia usługi pocztowej, powstałych z przyczyn leżących po stronie nadawcy lub adresata. Przepis ten jednak nie będzie miał zastosowania w przypadku, jeżeli adresatem jest organ władzy publicznej.

Istotnym *novum* w tej regulacji jest doprecyzowanie, że prawo zastawu będzie przysługiwało wyłącznie operatorowi pocztowemu, który zawarł z nadawcą umowę o świadczenie usługi pocztowej (nie zaś ewentualnym operatorom, którzy na podstawie umów o współpracę uczestniczą w świadczeniu usługi). Takie rozwiązanie jest konsekwencją podziału umów, na podstawie których odbywa się świadczenie usług pocztowych w art. 14 niniejszej ustawy oraz odpowiedzialności za przesyłkę wobec nadawcy wynikającej z zawartej z nim umowy o świadczenie usługi. Jest to szczególnie istotne ze względu na ustalone w przepisie zasady

postępowania w przypadku odmowy zaspokojenia przez adresata lub nadawcę wierzytelności zabezpieczonej zastawem (otwarcie przesyłki, sprzedaż zawartości, postępowanie z kwotą uzyskana z tej sprzedaży).

Niniejszy przepis określa też zasady postępowania z zawartością przesyłki, w przypadku gdy jej sprzedaż nie jest możliwa.

Przepisy tego artykułu nie naruszają przepisów prawa celnego.

Art. 32

Utrzymano obowiązującą w uchylanej ustawie zasadę, że w przypadku gdy przesyłki nie można doręczyć adresatowi, zwraca się ją nadawcy. Za czynności związane ze zwrotem przesyłki operator, który zawarł umowę z nadawcą, może żądać uiszczenia opłaty w wysokości określonej w cenniku usług pocztowych albo w cenniku usług powszechnych albo w umowie. Istotnym *novum* w tym przepisie jest dookreślenie, który z operatorów może żądać takiej opłaty, tj. ten, który zawarł z nadawcą umowę o świadczenie usługi pocztowej (konsekwencja podziału umów w art. 14 niniejszej ustawy).

Dodatkowo wprowadzono regulację stanowiącą, iż w przypadku przesyłki pocztowej zawierającej towary niewspólnotowe w rozumieniu prawa celnego, jej zwrot do nadawcy wymaga dopełnienia formalności celnych.

Art. 33

Przepis, określa tryb postępowania z przesyłkami nedoręczanymi, tj. takimi, których nie można doręczyć adresatowi ani zwrócić nadawcy z powodu braku lub błędnego adresu nadawcy. Za przesyłkę nedoręczalną uznaje się także przesyłkę listową niebędącą przesyłką rejestrowaną, nieopłaconą lub opłaconą w kwocie niższej niż należna, jeżeli nadawca odmówi uiszczenia opłaty za zwrot przesyłki albo adresat odmówi uiszczenia dopłaty.

Przyjęty tryb postępowania w takich przypadkach jest analogiczny do określonego w uchylanej ustawie z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe (komisyjne otwarcie przesyłki, próba ustalenia oznaczenia nadawcy i jego adresu lub oznaczenia adresata i jego adresu). Jednakże wskazano, że uprawnienie do otwarcia przesyłki w celu uzyskania danych umożliwiających jej doręczenie lub zwrócenie nadawcy i do dalszego postępowania z przesyłką ma wyłącznie operator pocztowy, który zawarł z nadawcą umowę o świadczenie usługi pocztowej.

Takie rozwiązanie jest konsekwencją podziału umów, na podstawie których odbywa się świadczenie usług pocztowych w art. 14 niniejszej ustawy oraz odpowiedzialności za przesyłkę wobec nadawcy, wynikającej z zawartej z nim umowy o świadczenie usługi. Jest to szczególnie istotne ze względu na ustalone w przepisie zasady postępowania, tj. otwarcie przesyłki i dalsze postępowanie, w przypadku gdy otwarcie przesyłki nie umożliwi jej doręczenia albo zwrócenia nadawcy (zniszczenie korespondencji po upływie 60 dni od otwarcia przesyłki, postępowanie z pozostałą zawartością zgodnie z art. 183, 184 i 187 Kodeksu cywilnego).

Przepis zobowiązuje operatora, który świadczy usługi na podstawie umów o świadczenie usług pocztowych (umowa zawarta z nadawcą), do wyznaczenia jednostki organizacyjnej, w której dokonywane będą czynności związane z otwieraniem przesyłek listowych, i zapewnienia, aby otwierania tego dokonywała komisja w składzie co najmniej 3 osób powołana przez kierownika tej jednostki spośród jej pracowników.

Przepisy artykułu nie naruszają przepisów prawa celnego.

Art. 34

Przepis, analogicznie do dotychczas obowiązującego, określa zasady postępowania z kwotą przekazu pocztowego, której nie można doręczyć adresatowi (wówczas zwraca się ją do nadawcy), oraz w przypadku gdy niemożliwy jest zwrot do nadawcy (w takim przypadku operator pocztowy, który zawarł umowę z nadawcą, stosuje przepisy art. 184 i 187 Kodeksu cywilnego).

Art. 35

Przepis wprowadzony jako konsekwencja podziału umów, na podstawie których świadczone są usługi pocztowe w art. 14 niniejszej ustawy.

Wskazano, iż operator, który zawarł z nadawcą umowę o świadczenie usługi pocztowej, może po przyjęciu przesyłki pocztowej powierzyć dalsze wykonanie usługi innemu operatorowi na podstawie umowy o współpracy zawartej obligatoryjnie w formie pisemnej.

Określono także minimalny zakres przedmiotowy tej umowy, wskazując m.in. na konieczność ustalenia zasad niezbędnych z punktu widzenia interoperacyjności:

- przekazywania operatorowi, który zawarł umowę z nadawcą, przesyłek niedoręczalnych oraz przesyłek, których dotyczy prawo zastawu (konsekwencja rozwiązań przyjętych w art. 31 i 33 niniejszej ustawy),
- przekazywania przesyłek zwróconych z powodu niewłaściwego doręczenia do oddawczej skrzynki pocztowej (w związku z regulacjami w zakresie postępowania ze zwrotami art. 38 niniejszej ustawy),
- zakres i sposób przekazywania informacji w sprawie dokonania zabezpieczenia przesyłki w celu zapewnienia bezpieczeństwa obrotu pocztowego oraz zatrzymania i zabezpieczenia przesyłki w przypadkach, o których mowa w art. 36.

Przepisy artykułu nie naruszają przepisów prawa celnego.

Art. 36

Utrzymano obowiązujący także dotychczas przepis stanowiący zabezpieczenie operatora przed ewentualnymi stratami spowodowanymi przyjętą do przewozu przesyłką. Jeśli istnieje podejrzenie, że przesyłka pocztowa może spowodować uszkodzenie innych przesyłek lub mienia operatora pocztowego, operator może zażądać jej otwarcia przez nadawcę. Gdy wezwanie nadawcy do otwarcia przesyłki jest niemożliwe, operator może zabezpieczyć przesyłkę na własny koszt, w sposób zapewniający bezpieczeństwo obrotu pocztowego.

Jeśli operator podejrzewa, iż przesyłka stanowi przedmiot przestępstwa lub jej zawartość stanowi zagrożenie dla ludzi lub środowiska, powiadamia niezwłocznie właściwe podmioty oraz zatrzymuje przesyłkę do chwili dokonania oględzin przez te podmioty.

Art. 37

Przepis określa zasady doręczeń przesyłek, utrzymując większość dotychczasowych rozwiązań w tym zakresie. Obok generalnej zasady doręczenia przesyłki adresatowi pod wskazanym na przesyłce adresem określono także katalog osób i miejsc, gdzie przesyłka może być wydana ze skutkiem doręczenia. Przesyłka pocztowa (za wyjątkiem nadanej na *poste restante*) może być wydana ze skutkiem doręczenia adresatowi do jego oddawczej skrzynki pocztowej, w placówce pocztowej lub w innym miejscu uzgodnionym z operatorem pocztowym, a także przedstawicielowi ustawowemu adresata lub pełnomocnikowi adresata (tj. osobie upoważnionej przez adresata na podstawie pełnomocnictwa udzielonego na zasadach ogólnych lub na podstawie pełnomocnictwa pocztowego), osobie pełnoletniej

zamieszkałej razem z adresatem, osobie uprawnionej do odbioru przesyłek pocztowych w urzędzie organu władzy publicznej, osobie uprawnionej do odbioru przesyłek pocztowych w podmiotach będących osobami prawnymi lub jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej, kierownikowi jednostki lub osobie fizycznej przez niego upoważnionej.

Jednakże w związku z wprowadzeniem w niniejszej ustawie definicji przesyłki kurierskiej określającej m.in. wymóg jej bezpośredniego doręczenia adresatowi wykluczono możliwość wrzucenia jej przez operatora do oddawczej skrzynki pocztowej. W tym celu doprecyzowano, iż doręczenie przesyłek do oddawczej skrzynki pocztowej nie dotyczy przesyłek rejestrowanych (ust. 2 pkt 1 lit. a) oraz wykluczono możliwość złożenia przez adresata w odpowiedniej placówce pocztowej wniosku o doręczenie przesyłek kurierskich do oddawczej skrzynki pocztowej (ust. 4).

W przypadku doręczenia przesyłki w placówce pocztowej osobie zamieszkałej wspólnie z adresatem, w związku z planowanym wejściem w życie przepisów znoszących obowiązek meldunkowy oraz nowym wzorem dowodu osobistego niezawierającym danych adresowych posiadacza, wprowadzono warunek złożenia pisemnego oświadczenia o wspólnym zamieszkiwaniu z adresatem.

Art. 38

Wprowadzono instytucję tzw. pełnomocnictwa pocztowego, tj. szczególnego pełnomocnictwa, w którym adresat upoważnia wskazaną osobę do odbioru jego przesyłek lub przekazów pocztowych. Pełnomocnictwo ma postać pisemną i jest składane w obecności pracownika operatora pocztowego, co do zasady w placówce pocztowej po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość. W szczególnych przypadkach, gdy adresat nie jest w stanie poruszać się samodzielnie, pełnomocnictwo może być ustanowione w miejscu pobytu tego adresata.

Operator pocztowy może określić w regulaminie usług pocztowych lub regulaminie usług powszechnych inne przypadki, kiedy może udzielić pełnomocnictwa pocztowego poza swoją siedzibą.

Pełnomocnictwo może być odwołane w każdym czasie, a operator może pobrać opłatę za przyjęcie lub odwołanie pełnomocnictwa, jeżeli określi wysokość takiej opłaty w cenniku usług pocztowych lub cenniku usług powszechnych.

Dotychczas instytucja pełnomocnictwa pocztowego była określona w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 9 stycznia 2004 r. w sprawie warunków wykonywania powszechnych usług pocztowych (Dz. U. Nr 5, poz. 34, z późn. zm.) i dotyczyła wyłącznie usług świadczonych przez operatora publicznego.

Mając na uwadze znaczenie pełnomocnictwa pocztowego, szczególnie w zakresie postępowania cywilnego, jak i możliwość jego wykorzystania w innych postępowaniach, a także fakt, że stanowi ono istotne ułatwienie dla adresatów w odbiorze przesyłek wprowadzono to uregulowanie do ustawy, umożliwiając wykorzystania tej instytucji przez wszystkich operatorów pocztowych i w odniesieniu do wszystkich usług pocztowych.

Określono zakres danych osobowych, jakie operator może określać w pełnomocnictwie pocztowym – są to imię i nazwisko osoby udzielającej pełnomocnictwa oraz pełnomocnika, a także rodzaj, serie i numery dokumentów ze zdjęciem potwierdzających tożsamość tych osób.

Art. 39

Przepis określa zasady postępowania z przesyłką niewłaściwie doręczoną do oddawczej skrzynki pocztowej z powodu mylnego lub nieaktualnego adresu lub oznaczenia adresata albo nieprawidłowego doręczenia.

Możliwości zwrotu operatorowi pocztowemu przesyłki pocztowej niewłaściwie doręczonej uszeregowano zgodnie z preferowaną przez ustawodawcę kolejnością możliwych postępowania. I tak zwrot może nastąpić poprzez wrzucenie przesyłki do skrzynki na zwroty, jeżeli taka skrzynka jest zainstalowana przez właściciela lub współwłaściciela nieruchomości. Możliwe jest też przekazanie przesyłki w placówce pocztowej zgodnie z informacją zamieszczoną na przesyłce, określającą operatora, który zawarł umowę z nadawcą, po uprzednim naniesieniu napisu ZWROT na przesyłce.

Można także przekazać przesyłkę osobie upoważnionej do doręczania przesyłek przez tego operatora pocztowego, którego oznaczenie znajduje się na przesyłce (operator, z którym nadawca zawarł umowę).

Jako ostatnią wymieniono możliwość wrzucenia przesyłki do nadawczej skrzynki pocztowej operatora wyznaczonego, po uprzednim naniesieniu napisu ZWROT. Jest to ułatwienie dla klientów, którzy nie mają zainstalowanej odrębnej skrzynki na zwroty, a także nie mogli skorzystać z bezpośredniego zwrotu przesyłki właściwemu operatorowi.

Takie rozwiązanie połączono z nałożeniem na operatora wyznaczonego obowiązku wydzielania zwrotów ze swoich skrzynek nadawczych oraz odbierania zwrotów ze skrzynek na zwroty, jeżeli właściciel lub współwłaściciel nieruchomości to umożliwi, i przekazywania tych zwrotów właściwym operatorom pocztowym.

Zobowiązano także każdego operatora pocztowego, który zamieścił na przesyłce informację potwierdzającą pobranie opłaty za usługę, do uiszczenia operatorowi wyznaczonemu opłaty za czynności przez niego wykonane w związku ze zwrotem przesyłki, jeżeli operator ten określił wysokość takiej opłaty w cenniku usług pocztowych.

Określono także zasady postępowania z przesyłką, której nie można zwrócić właściwemu operatorowi pocztowemu oraz z drukiem bezadresowym.

Art. 40

Podobnie do dotychczas obowiązujących przepisów nałożono na właścicieli lub współwłaścicieli nieruchomości obowiązek instalacji oddawczych skrzynek pocztowych. Doprecyzowano, że obowiązek ten dotyczy właścicieli lub współwłaścicieli:

- 1) nieruchomości gruntowych, na których znajduje się budynek mieszkalny;
- 2) budynku mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość.

Takie doprecyzowanie przepisu zapewnia zgodność z regulacją określającą sposób realizacji obowiązku, tj. w budynkach jednorodzinnych – przez umieszczenie oddawczej skrzynki pocztowej przed drzwiami wejściowymi do budynku lub w ogólnie dostępnej części nieruchomości oraz w budynkach wielorodzinnych, w których wyodrębnione są co najmniej 3 lokale – przez umieszczenie w ogólnie dostępnej części nieruchomości zestawu oddawczych skrzynek pocztowych w liczbie odpowiadającej liczbie samodzielnych lokali mieszkalnych oraz lokali o innym przeznaczeniu, jeżeli posiadają osobny adres.

Analogicznie do dotychczasowych uregulowań operator wyznaczony ma prawo do instalowania i użytkowania na terenach wiejskich lub obszarach o rozproszonej zabudowie własnych oddawczych skrzynek pocztowych, po uzgodnieniu z właściwym wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta), na warunkach uzgodnionych z właścicielem, użytkownikiem wieczystym lub posiadaczem samoistnym nieruchomości. Uprawnienie to związane jest z obowiązkiem świadczenia usług powszechnych nawet na terenach, gdzie jest to nierentowne (tereny wiejskie i o rozproszonej zabudowie) i ma na celu obniżenie kosztów doręczania przesyłek na tych terenach.

Wymagania, jakim powinny odpowiadać oddawcze skrzynki pocztowe oraz ich usytuowanie, jak również warunki dostępu do tych skrzynek dla operatorów pocztowych określi w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw łączności, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej.

Art. 41

Przepis, analogicznie do dotychczasowych regulacji w tym zakresie, definiuje pojęcie „tajemnicy pocztowej”, która obejmuje informacje przekazywane w przesyłkach pocztowych, informacje dotyczące realizacji przekazów pocztowych, dane dotyczące podmiotów korzystających z usług pocztowych oraz dane dotyczące faktu i okoliczności świadczenia usług pocztowych lub korzystania z tych usług.

Tajemnicę pocztową muszą zachować operatorzy pocztowi i osoby, które z racji wykonywanej działalności mają dostęp do tajemnicy pocztowej.

Określono ponadto, w jaki sposób może być naruszona tajemnica pocztowa oraz w jakich przypadkach nie będzie takiego naruszenia.

Obowiązek zachowania tajemnicy pocztowej jest nieograniczony w czasie.

Art. 42

Przepis określa, kiedy informacje lub dane objęte tajemnicą pocztową mogą być zbierane, utrwalane, przechowywane, opracowywane lub udostępniane, utrzymując dotychczasowe rozwiązania w tym zakresie, tj. gdy czynności te dotyczą świadczonej usługi pocztowej albo są niezbędne do jej wykonania lub jeżeli przepisy odrębne stanowią inaczej.

Art. 43

Przepis, podobnie jak to ma miejsce obecnie, określa obowiązek operatora pocztowego do corocznego przedstawiania Prezesowi UKE, w terminie do 31 marca, sprawozdania z działalności pocztowej w poprzednim roku. Określono także informacje, jakie powinny znaleźć się w sprawozdaniu, dostosowując ich zakres do potrzeb Prezesa UKE wynikających z jego zadań regulacyjnych w zakresie rynku pocztowego.

Obowiązek sprawozdawczy dotyczy usług pocztowych w podziale dychotomicznym, co jest niezbędne dla celów ustalenia, czy dany operator pocztowy podlega ustawowemu

obowiązkowi udziału w finansowaniu kosztu netto oraz do monitorowania tempa rozwoju konkurencji w poszczególnych segmentach rynku pocztowego.

Rozszerzono także zakres sprawozdania o dane dotyczące średniorocznego zatrudnienia oraz informacje nt. korzystania przez operatora z dostępu do elementów infrastruktury pocztowej w celu pozyskania informacji o kierunkach rozwoju rynku pocztowego.

Operator będzie także obowiązany do przedstawienia informacji o przynależności do grupy kapitałowej. Jest to istotne w związku z przepisem dotyczącym finansowania kosztu netto obowiązku świadczenia usługi pocztowej, gdzie podstawą, od której ustala się udział operatora w dopłacie, jest przychód z usług wchodzących w zakres usług powszechnych liczony w ramach grupy kapitałowej.

Podobnie jak to ma miejsce obecnie, Prezes UKE będzie mógł zobowiązać operatora pocztowego do przedłożenia, w terminie nie krótszym niż 14 dni, innych informacji niezbędnych do wykonania przepisów ustawy.

Na podstawie uzyskanych informacji Prezes UKE corocznie, w terminie do dnia 31 maja, jest zobowiązany przedstawić ministrowi właściwemu do spraw łączności raport o stanie rynku pocztowego za rok ubiegły, łącznie z wynikami kontroli działalności pocztowej, oraz opublikować go w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Prezesa UKE, zwanej dalej „stroną podmiotową BIP”. W stosunku do obecnych regulacji wydłużono termin składania raportu z 15 maja do 31 maja, co podyktowane jest dotychczasowymi doświadczeniami Urzędu w zakresie możliwości zebrania niezbędnych danych i publikacji raportu. W celu ułatwienia operatorom wypełnienia obowiązków sprawozdawczych przewidziano wydanie rozporządzenia ministra właściwego do spraw łączności w sprawie wzoru formularza służącego do przedkładania Prezesowi UKE sprawozdania z działalności pocztowej wraz z objaśnieniami co do sposobu jego wypełnienia.

Art. 44

Wprowadzono możliwość zastrzeżenia przez przedsiębiorcę informacji i dokumentów lub ich części zawierających tajemnicę przedsiębiorstwa, a dostarczanych na żądanie Prezesa UKE lub na podstawie przepisów ustawy.

Przepis ten jest niezbędny do zapewnienia wykonania ustawy z dnia 6 września 2011 r. o dostępie do informacji publicznej w sposób nienaruszający tajemnicy przedsiębiorstwa.

Przepis stosuje się także odpowiednio w przypadku przekazywania informacji lub dokumentów otrzymanych od przedsiębiorców innym organom krajowym, zagranicznym organom regulacyjnym lub Komisji Europejskiej.

Analogiczna regulacja obowiązuje na gruncie ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (art. 9 tej ustawy).

Prezes UKE będzie mógł uchylić zastrzeżenie w drodze decyzji, jeżeli uzna, że dane te są niezbędne dla wykonania jego zadań.

4) Rozdział 4 – Świadczenie usług powszechnych

W niniejszym rozdziale zostały zawarte przepisy określające usługi powszechne i sposób realizacji obowiązku państwa zapewnienia dostępu do usług powszechnych, które uznane zostały za niezbędne do zaspokojenia podstawowych potrzeb społeczeństwa w zakresie usług pocztowych.

Dostęp do usług powszechnych będzie zapewniony poprzez nałożenie obowiązku świadczenia określonego katalogu usług pocztowych w określony sposób przez operatora wyznaczonego.

Kolejne przepisy określają obowiązki i uprawnienia operatora wyznaczonego związane z realizacją powierzonego zadania świadczenia usług powszechnych. Uwzględniono także rozwiązania ułatwiające operatorowi wyznaczonemu wywiązywanie się z nałożonego obowiązku w zależności od zmieniającej się sytuacji rynkowej poprzez możliwość modyfikacji obowiązku w drodze ustanowionej decyzją Prezesa UKE, na określonym terenie i w określonych ustawą przypadkach, odstępstwa od wymaganej częstotliwości doręczania przesyłek, wskaźników czasu przebiegu przesyłek oraz sposobu rozmieszczenia placówek pocztowych operatora wyznaczonego.

Art. 45

Określa katalog usług pocztowych zaliczanych do usług powszechnych świadczonych w obrocie krajowym i zagranicznym w ramach obowiązku, o którym mowa w art. 46 ust. 1. W stosunku do dotychczasowych przepisów ograniczono zakres usługi powszechnej poprzez wyłączenie:

– przesyłek reklamowych i przesyłek nadawanych przez nadawców masowych jako kategorii usług typowo komercyjnych, niewymagających gwarancji państwa w zakresie ich dostępności, jakości i przystępności cenowej,

– przekazów pocztowych jako usługi o charakterze mieszanym pocztowo-finansowej oraz usługi komplementarnej, takiej jak realizacja usługi pocztowej dotyczącej przesyłek nadanych na *poste restante*, które będą wykonywane na zasadach rynkowych, poza obowiązkiem nałożonym na operatora wyznaczonego.

Katalog usług powszechnych obejmuje więc przyjmowanie, sortowanie, przemieszczanie i doręczanie:

– przesyłek listowych, w tym poleconych i z zadeklarowaną wartością o masie do 2 kg,

– przesyłek dla ociemniałych,

– paczek pocztowych, w tym z zadeklarowaną wartością o masie do 10 kg

oraz sortowanie, przemieszczanie i doręczanie nadesłanych z zagranicy paczek pocztowych, w tym z zadeklarowaną wartością o masie do 20 kg.

Określono także maksymalne wymiary przesyłek listowych i paczek pocztowych przyjmowanych, sortowanych, przemieszczanych i doręczanych w ramach usługi powszechnej.

Art. 46

Do świadczenia usług powszechnych na terenie całego kraju zobowiązany jest operator wyznaczony. Usługi powszechne świadczone są w ramach tego obowiązku w sposób jednolity w porównywalnych warunkach, przy zapewnieniu odpowiedniej dostępności (sposób rozmieszczenia placówek pocztowych operatora wyznaczonego i odpowiednie rozmieszczenie nadawczych skrzynek pocztowych), z zachowaniem wskaźników czasu przebiegu przesyłek, po przystępnych cenach i z odpowiednią częstotliwością w zakresie opróżniania skrzynek nadawczych i doręczeń przesyłek (co najmniej w każdy dzień roboczy i nie mniej niż 5 dni w tygodniu z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy) oraz w sposób umożliwiający uzyskanie przez nadawcę dokumentu potwierdzającego odbiór przesyłki rejestrowanej.

Art. 47

Warunki wykonywania usług powszechnych w ramach obowiązku nałożonego na operatora wyznaczonego będą określone w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw łączności. Warunki te obejmują wskaźniki czasu przebiegu przesyłek, wymagania w zakresie przyjmowania i doręczania przesyłek, sposób rozmieszczenia placówek pocztowych operatora wyznaczonego, minimalny udział procentowy skrzynek nadawczych umieszczonych na wysokości dogodnej dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózku inwalidzkim oraz sposób świadczenia usług powszechnych.

W stosunku do obecnie obowiązujących rozwiązań zmieniono podejście co do zakresu wymagań w zakresie kształtowania sieci placówek pocztowych przez operatora wyznaczonego. W celu uelastycznienia regulacji i umożliwienia dostosowania sieci placówek pocztowych do rzeczywistego zapotrzebowania na usługi zrezygnowano z bezpośredniego określania minimalnej liczby placówek, jakie powinny być uruchomione na terenie kraju, na rzecz określenia pośredniego, tj. przez odniesienie do wskaźników określających dostępność (do których odwoływały się także dotychczasowe przepisy), tj.:

- dla terenów miejskich – liczba ludności obsługiwanej przez jedną placówkę pocztową,
- dla terenów wiejskich – liczba km² powierzchni objętych rejonem obsługi jednej placówki pocztowej.

Odpowiednia regulacja, podobnie jak to ma miejsce pod rządami uchylanej ustawy, znajdzie się w rozporządzeniu wydawanym przez ministra właściwego do spraw łączności.

Art. 48

Określono, że operator wyznaczony nie będzie mógł odmówić świadczenia usług powszechnych z zastrzeżeniem sytuacji, o których mowa w art. 16.

Art. 49

Operator wyznaczony obowiązany jest do określenia zasad świadczenia usług powszechnych oraz ogólnych warunków dostępu do tych usług w regulaminie świadczenia usług powszechnych. Regulamin powinien też zawierać wymagania w zakresie sposobu adresowania przesyłek listowych. Jednolite adresowanie ma istotne znaczenie przy usłudze mającej charakter masowy i wykonywanej przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii (np. maszyny sortujące).

Dodatkowo w stosunku do regulacji obowiązujących na gruncie uchylanej ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe wprowadzono obowiązek określania przez operatora wyznaczonego w regulaminie świadczenia usług powszechnych sposobu informowania o zasadach wprowadzania na terytorium Unii Europejskiej przesyłek zawierających produkty pochodzenia zwierzęcego (analogiczny przepis wprowadzono w odniesieniu do regulaminów świadczenia usług pocztowych w art. 21).

Projekt regulaminu i zmiany do niego operator wyznaczony przedkłada Prezesowi UKE co najmniej na 60 dni przed planowanym terminem ich wprowadzenia.

Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej może zgłosić sprzeciw w ciągu 30 dni od przedłożenia projektu regulaminu lub jego zmian, jeżeli postanowienia projektu są sprzeczne z przepisami prawa lub naruszają prawa podmiotów korzystających z usług powszechnych. Postanowienia objęte sprzeciwem nie wchodzi w życie.

Wymóg zatwierdzania regulaminu świadczenia usług powszechnych albo jego zmian wynika ze szczególnej roli usług powszechnych. Pozostałe regulaminy dotyczące świadczenia usług pocztowych innych niż powszechnych nie podlegają temu reżimowi.

Określono także obowiązek zapewnienia dostępności regulaminu świadczenia usług powszechnych dla klientów.

Przepisy tego artykułu są analogiczne do dotychczas obowiązujących.

Art. 50 i 51

Nowy zliberalizowany rynek pocztowy wymaga uelastycznia regulacji związanych z usługą powszechną w celu lepszego dostosowania do zmieniającej się sytuacji rynkowej, szczególnie po stronie popytu.

W związku z tym zobowiązano operatora wyznaczonego w terminie 7 miesięcy od zakończenia roku obrotowego do przedkładania Prezesowi UKE, na podstawie danych za poprzedni rok obrotowy, informacji o sytuacji finansowej operatora wynikającej z rentowności usług powszechnych, w szczególności rentowności placówek pocztowych w podziale na miejskie i wiejskie, uwzględniającej istotne czynniki determinujące warunki świadczenia usług powszechnych na danym terenie.

Informacje te, łącznie z informacją o prognozowanym wystąpieniu kosztu netto i straty na usługach powszechnych (art. 110) oraz na podstawie analizy przedłożonego przez operatora

wyznaczonego planu naprawczego mającego na celu likwidację straty na usługach powszechnych (art. 111) będą wykorzystane przez Prezesa UKE do ewentualnego podjęcia działań zmierzających do modyfikacji obowiązku świadczenia usług powszechnych na danym terenie poprzez wydanie decyzji o ustanowieniu odstępstwa w zakresie wymogów dotyczących częstotliwości doręczeń i opróżniania skrzynek pocztowych, zachowania wskaźników czasu przebiegu przesyłek lub sposobu rozmieszczenia placówek pocztowych operatora wyznaczonego.

Określono przesłanki ustanowienia odstępstwa, tj. niska gęstość zaludnienia, trudne warunki geograficzne, w sposób istotny utrudniające komunikację pocztową z siedliskami ludzkimi, niski popyt na usługi powszechne, a także niska rentowność lub nierentowność usług powszechnych skutkująca trudną sytuacją finansową operatora wyznaczonego.

Operator wyznaczony może wraz z przedkładaną informacją o sytuacji finansowej wynikającej z rentowności usług powszechnych złożyć do Prezesa UKE wniosek o odstępstwo.

Prezes UKE będzie obowiązany poinformować Komisję Europejską o ustanowionym odstępstwie stosownie do wymogów III dyrektywy w tym zakresie, tj. wyłącznie odnośnie do odstępstw od częstotliwości doręczeń i wskaźników czasu przebiegu przesyłek.

Art. 52

Prezes UKE będzie obowiązany do zapewnienia przeprowadzania badań czasu przebiegu przesyłek pocztowych uzyskanego przez operatora pocztowego w danym roku w zakresie usług powszechnych w obrocie krajowym, a także zapewnienia weryfikacji prawidłowości tego badania i jego wyników.

Jest to istotne dla oceny wypełniania przez operatora wyznaczonego obowiązku świadczenia usług pocztowych w tym zakresie.

Badania przeprowadzać będzie wybrany przez Prezesa UKE podmiot wyspecjalizowany w tego rodzaju badaniach. Takie doprecyzowanie dotychczas obowiązujących przepisów wynika z praktyki Prezesa UKE w tym zakresie.

Badanie będzie także mogło być przeprowadzone w oparciu o dane z informatycznego systemu śledzenia przesyłek pocztowych stosowanego przez operatora wyznaczonego. Takie poszerzenie zapisu wynika z nowych technologicznych możliwości monitorowania przesyłek

rejestrowanych stosowanych przez operatorów pocztowych i wprowadzonych ostatnio przez Poczta Polską S.A.

Prawidłowość realizacji badań oraz ich wyniki weryfikowane będą przez wybrany przez Prezesa UKE podmiot wyspecjalizowany, nieposiadający powiązań własnościowych lub kontrolnych z operatorem wyznaczonym. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w realizowanym badaniu, podmiot dokonujący weryfikacji zleca podmiotowi przeprowadzającemu badanie podjęcie działań korygujących polegających na wyeliminowaniu błędów i zapewniających poprawność wyników badania.

Prezes UKE będzie obowiązany zapewnić, aby badania prowadzone przez wyspecjalizowany podmiot uwzględniały specyfikę technologii świadczenia usług przez operatora wyznaczonego oraz zapewnić udział operatora wyznaczonego na etapie opracowywania metodyki badań w zakresie zgodnym z normą przenoszącą normę EN-13850.

W przypadku badań prowadzonych w oparciu o dane z informatycznego systemu śledzenia przesyłek pocztowych stosowanego przez operatora wyznaczonego Prezes UKE zapewnia opracowanie metodyki prowadzenia tych badań w uzgodnieniu z operatorem wyznaczonym.

Wyniki badań będą publikowane na stronie podmiotowej BIP w postaci raportu zawierającego informacje zgodne z zakresem sprawozdania określonego w tejże normie. Określono także zakres informacji o badaniu, których udostępnianie i publikowanie jest zabronione.

Art. 53

Przepis wprowadza, bardziej niż to miało miejsce dotychczas, elastyczne zasady kształtowania opłat za usługi powszechne przez operatora wyznaczonego. Operator ten będzie mógł konstruować cennik w oparciu o zasadę jednolitości opłat na terenie kraju (tak jak to ma miejsce obecnie) albo będzie mógł wprowadzić opłaty niejednolite. Warunkiem jest jednak ustalanie taryf na usługi powszechne w sposób przejrzysty i niedyskryminujący oraz odzwierciedlający koszty świadczenia tych usług.

Wprowadzono także możliwość interwencji Prezesa UKE, w przypadku gdy operator stosowałby opłaty niejednolite, a stanowiłoby to przeszkodę dla zapewnienia usług powszechnych, w szczególności ich przystępności cenowej. Wówczas Prezes UKE byłby uprawniony do wydania decyzji zobowiązującej operatora wyznaczonego do stosowania jednolitych opłat za usługi powszechne na terenie kraju.

Prezes UKE, wydając decyzję w sprawie zmiany konstrukcji cennika, powinien wziąć pod uwagę wszystkie dostępne na mocy niniejszej ustawy informacje o sytuacji rynkowej w sektorze usług powszechnych. Określono, że decyzja będzie wydawana w terminie 60 dni od dnia otrzymania przez Prezesa UKE informacji o sytuacji finansowej operatora wyznaczonego wynikającej z rentowności usług powszechnych (art. 50).

Art. 54

Analogicznie do dotychczas obowiązujących przepisów, umożliwiono operatorowi wyznaczonemu stosowanie taryf specjalnych, niższych od obowiązujących za dany rodzaj lub sposób świadczenia usługi powszechnej w stosunku do nadawców, którzy we własnym zakresie wykonują uzgodnione z operatorem czynności związane z przygotowaniem lub opracowaniem przesyłek pocztowych, uzgodnią z nim dodatkowe warunki dotyczące sposobu świadczenia usługi lub nadają znaczną liczbę przesyłek w ustalonym z operatorem czasie.

Ustalając taryfy specjalne, operator wyznaczony powinien stosować wobec nadawców jednolite i równe kryteria zarówno co do opłat, jak i warunków związanych z umową, oraz uwzględniać poniesione koszty świadczenia usługi pocztowej.

Kryteria ustalania taryf specjalnych oraz odpowiadające tym kryteriom poziomy opustów od opłat obowiązujących za dany rodzaj lub sposób świadczenia usługi powszechnej powinny być określone w regulaminie świadczenia usług powszechnych, tym samym zapewniona będzie ich weryfikacja przez Prezesa UKE, a także powszechna dostępność.

Art. 55 i 56

Wprowadzono nowe, w stosunku do dotychczasowych, zasady kontroli opłat za usługi powszechne. W miejsce każdorazowego zatwierdzania cennika na usługi powszechne lub jego zmian Prezes UKE będzie w drodze decyzji określał na okresy trzyletnie maksymalne roczne poziomy opłat, mając na uwadze koszty świadczenia usług powszechnych, zapewnienie przystępności cenowej usług powszechnych oraz biorąc pod uwagę uwarunkowania rynkowe i ekonomiczne. Poziomy te mogą być ustalane dla poszczególnych usług lub usług pogrupowanych ze względu na ich podobieństwo.

Takie rozwiązanie zapewni większą niż dotychczas elastyczność kształtowania opłat przez operatora wyznaczonego i da mu margines manewru cenowego w dopuszczonych decyzją

Prezesa UKE granicach, co jest istotne dla skutecznego konkurowania na zliberalizowanym rynku pocztowym.

Metodologia ustalania maksymalnych rocznych poziomów opłat za usługi powszechne określona będzie w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw łączności wydanym w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych. Metodologia ta powinna być przejrzysta oraz powinna zapewnić uwzględnienie kosztów świadczenia usług powszechnych i zmian warunków rynkowych.

W przypadku znacznych zmian wartości danych stosowanych przy ustaleniu maksymalnych rocznych poziomów opłat za usługi powszechne, Prezes UKE może zmienić wydaną wcześniej decyzję, określając maksymalny roczny poziom opłat za usługi powszechne na czas pozostały do zakończenia trzyletniego okresu, którego dotyczyła decyzja.

Jest to istotne rozwiązanie dla prawidłowego funkcjonowania przepisu, w warunkach gdy zmianie ulegną wielkości istotne dla ustalenia maksymalnych rocznych poziomów opłat za usługi powszechne w sposób lub w skali, których nie można było przewidzieć przy wydawaniu decyzji.

Decyzja będzie mogła być także zmieniona w związku z powzięciem przez Prezesa UKE informacji o prognozowanej wysokości kosztu netto i straty na usługach powszechnych, o której mowa w art. 110, lub otrzymaniem od operatora wyznaczonego planu działań naprawczych mających na celu likwidację straty na usługach powszechnych (o którym mowa w art. 111).

Art. 57

Operator wyznaczony będzie przedkładał prezesowi UKE projekt cennika usług powszechnych albo jego zmian wraz z określeniem poszczególnych składników kosztów świadczenia usługi co najmniej na 60 dni przed terminem jego wprowadzenia.

Prezes UKE sprawdzi zgodność projektu cennika usług powszechnych albo jego zmian z wydaną na podst. art. 55 albo art. 56 decyzją oraz przepisami ustawy. W przypadku stwierdzenia naruszeń będzie mógł wnieść (w terminie 30 dni od przedłożenia projektu) sprzeciw. Zmiany cennika objęte sprzeciwem nie wejdą w życie.

Art. 58

Przepis umożliwia operatorowi wyznaczonemu wystąpienie do Prezesa UKE z wnioskiem o wydanie zgody na zmianę cennika usług powszechnych lub jego części skutkującą przekroczeniem maksymalnych rocznych poziomów opłat określonych w decyzji, o której mowa w art. 55, jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia świadczenia usług powszechnych bez naruszenia równowagi finansowej operatora w zakresie dotyczącym usług powszechnych.

Art. 59

Nałożono obowiązek odpowiedniego ogłaszania i udostępniania cennika usług powszechnych oraz jego zmian, mając na uwadze dostępność informacji o wysokości opłat za usługi powszechne dla klienta.

Art. 60

Operator wyznaczony nie może odmówić właściwego zabezpieczenia przesyłki zgodnie z wymaganiami umowy lub regulaminu świadczenia usług powszechnych. Rozwiązanie to obowiązuje również na gruncie dotychczasowych przepisów w odniesieniu do operatora publicznego.

Art. 61

Analogicznie jak to ma miejsce w dotychczasowych przepisach, zobowiązano podmioty wykonujące publiczną regularną komunikację lądową, lotniczą, morską lub śródlądową do przewożenia odpłatnie przesyłek pocztowych będących przedmiotem usługi powszechnej. Podobnie zobowiązano właściwe podmioty do zapewnienia operatorowi wyznaczonemu dostępu do tych pomieszczeń na stacjach kolejowych, lotniskach cywilnych lub portach morskich albo śródlądowych, które są niezbędne do załadunku i wyładunku przesyłek.

Przepis ten, analogiczny do dotychczas obowiązującego, umożliwia realizację obowiązku nałożonego na operatora wyznaczonego (dotychczas publicznego) w zakresie świadczenia usług powszechnych. Szczegółowe warunki wykonywania przez podmioty ww. obowiązków określane są w umowach zawieranych na wniosek operatora wyznaczonego w terminie 30 dni od dnia wystąpienia z wnioskiem.

Art. 62

Do szczególnych obowiązków operatora wyznaczonego należy zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do usług powszechnych.

W ramach tego obowiązku operator wyznaczony musi zapewnić taką organizację pracy swoich placówek pocztowych, aby umożliwić osobom poruszającym się za pomocą wózka inwalidzkiego korzystanie z usług świadczonych przez te placówki. Ponadto ma obowiązek utworzenia w swoich placówkach pocztowych odpowiednio oznakowanych stanowisk obsługi osób niepełnosprawnych. Aby ułatwić dostęp do swoich nadawczych skrzynek pocztowych, operator wyznaczony ma obowiązek umieszczać je w sposób i w miejscu umożliwiającym korzystanie z nich osobie niepełnosprawnej, poruszającej się za pomocą wózka inwalidzkiego, w szczególności dotyczy to nadawczych skrzynek pocztowych instalowanych w placówce pocztowej lub na nieruchomości użytkowanej przez tę placówkę.

Operator wyznaczony jest także zobowiązany do doręczania osobom z uszkodzeniem narządu ruchu powodującym konieczność korzystania z wózka inwalidzkiego, a także niewidomym lub ociemniałym – na ich wniosek i bez pobierania dodatkowych opłat, przesyłek listowych, przesyłek rejestrowanych, w tym przesyłek z zadeklarowaną wartością, oraz kwot pieniężnych określonych w przekazach pocztowych, z pominięciem oddawczej skrzynki pocztowej oraz bez konieczności odbierania przesyłki w placówce pocztowej.

Ponadto operator wyznaczony powinien przyjmować od osoby niepełnosprawnej w miejscu jej zamieszkania prawidłowo opłaconą przesyłkę pocztową niebędącą przesyłką rejestrowaną. Zakres obowiązku jest identyczny z dotychczas obowiązującymi przepisami w odniesieniu do operatora publicznego.

Art. 63 – 65

W celu umożliwienia operatorowi wyznaczonemu realizacji obowiązku świadczenia usług powszechnych, także za pośrednictwem jego nadawczych skrzynek pocztowych i automatów do pocztowej obsługi klientów – zobowiązano właścicieli, użytkowników wieczystych lub posiadaczy samoistnych nieruchomości do umożliwienia ich umieszczenia przez operatora wyznaczonego, a także ich eksploatacji i konserwacji.

Warunki korzystania przez operatora wyznaczonego z nieruchomości określać będzie umowa. Przepisy te obowiązują również obecnie na gruncie uchylanej ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe.

Podobne zobowiązanie nałożono na jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych w zakresie udostępnienia zajmowanych i administrowanych przez nie nieruchomości dla umieszczenia, eksploatacji i konserwacji nadawczych skrzynek pocztowych oraz automatów do pocztowej obsługi klientów przez operatora wyznaczonego (obecny przepis nie obejmuje automatów do pocztowej obsługi klientów). Korzystanie z nieruchomości przez operatora wyznaczonego w ww. zakresie jest w tym przypadku nieodpłatne.

Ewentualne spory między operatorem wyznaczonym a jednostkami zaliczonymi do sektora finansów publicznych w zakresie korzystania z nieruchomości na ww. cele rozwiązywane będą zgodnie z art. 124 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

5) Rozdział 5 – Dostęp do elementów infrastruktury pocztowej

W rozdziale tym uregulowano dostęp do elementów infrastruktury pocztowej operatora wyznaczonego.

Zgodnie z art. 11a dyrektywy 97/67/WE państwa członkowskie, jeżeli jest to niezbędne dla ochrony interesu użytkowników lub promocji rzeczywistej konkurencji, mają obowiązek zapewnienia przejrzystych i niedyskryminujących warunków dostępu do elementów infrastruktury pocztowej lub usług świadczonych w ramach usługi powszechnej. Wśród tych usług i elementów wymienione są: system kodów pocztowych, adresowa baza danych, skrytki pocztowe, skrzynki oddawcze, informacja o zmianie adresu, przekierowanie i zwrot do nadawcy.

Stąd odpowiednie dla specyfiki naszego rynku pocztowego regulacje znalazły się w niniejszym rozdziale.

Elementy infrastruktury pocztowej operatora wyznaczonego są częścią sieci pocztowej.

Zgodnie z art. 11 dyrektywy państwa członkowskie mogą zapewnić dostęp do sieci pocztowej, przy czym Parlament Europejski i Rada nie przyjął w tym względzie żadnych środków harmonizacyjnych z wyjątkiem zasady określania dostępu na warunkach przejrzystych i niedyskryminacyjnych.

Wg danych za 2010 r. tylko kilka krajów członkowskich zdecydowało się na udostępnienie sieci pocztowej w zakresie wykraczającym poza elementy infrastruktury pocztowej.

Dostęp ten dotyczy:

– etapu doręczania tzw. *downstream access*, gdzie operatorzy powierzają doręczenie swoich przesyłek operatorowi świadczącemu usługi powszechne (Belgia, Estonia, Niemcy, Łotwa, Litwa, Malta, Portugalia, Słowenia, W. Brytania oraz Węgry),

– etap sortowania – dostęp do centrów rozdzielczych (Niemcy, Litwa, Malta i W. Brytania).

Jedną z przyczyn mniejszego zainteresowania dostępem do centrów sortujących może być fakt, że operatorzy konkurujący z operatorem wyznaczonym tworzą własne centra sortujące lub wykorzystują takie modele biznesowe, które nie wymagają inwestycji w tego typu przedsięwzięcia.

Mając na uwadze fakultatywność regulacji wspólnotowych w zakresie dostępu do sieci pocztowej w zakresie wykraczającym poza elementy infrastruktury pocztowej oraz uwarunkowania polskiego rynku pocztowego, gdzie operatorzy co do zasady tworzą własną infrastrukturę i nie korzystają z ww. dostępu, projektodawca nie uznał za wskazane wprowadzenia specjalnych przepisów w tym zakresie. Nie zamyka to drogi do podpisywania umów o współpracy pomiędzy operatorami pocztowymi a operatorem wyznaczonym, także w zakresie np. korzystania z jego centrów sortujących czy powierzenia doręczenia przesyłek.

Art. 66

Operator wyznaczony ma obowiązek zapewnić dostęp do posiadanych elementów infrastruktury pocztowej zdefiniowanych jako skrytki pocztowe, własne skrzynki oddawcze operatora wyznaczonego, system kodów pocztowych identyfikujących obszary doręczeń oraz bazy informacji o zmianie adresu w celu przekierowania przesyłek pocztowych, które zostały uznane przez ustawodawcę za najważniejsze z punktu widzenia niezakłóconego funkcjonowania rynku usług pocztowych.

Dostęp do wszystkich wymienionych elementów infrastruktury jest zapewniany dla operatorów świadczących usługi wchodzące w zakres usług powszechnych. Pozostali operatorzy pocztowi uprawnieni są do uzyskania dostępu do systemu kodów pocztowych oraz bazy informacji o zmianie adresu w celu przekierowania przesyłek.

Taki podział uprawnień operatorów do dostępu do elementów infrastruktury pocztowej operatora wyznaczonego wynika ze specyfiki świadczonych usług pocztowych, co znalazło swoje odzwierciedlenie także w innych przepisach niniejszej ustawy. Operatorzy świadczący usługi związane z przesyłkami kurierskimi nie mogą korzystać z pocztowych skrzynek

oddawczych i skrzynek pocztowych w placówkach pocztowych stanowiących odpowiednik skrzynek oddawczych z uwagi na charakterystykę usługi wynikającą z definicji przesyłki kurierskiej (art. 3 pkt 19).

Dostęp do elementów infrastruktury pocztowej zapewniany jest na pisemny wniosek zainteresowanego takim dostępem operatora pocztowego (zgodnie z jego uprawnieniami w zakresie dostępu) o zawarcie umowy o dostęp do elementów infrastruktury pocztowej.

Art. 67

Operator wyznaczony określa warunki i wysokość opłat za dostęp do elementów infrastruktury pocztowej odpowiednio w regulaminie dostępu do elementów infrastruktury pocztowej i cenniku dostępu do elementów infrastruktury pocztowej. Warunki i wysokość opłat określa się w sposób przejrzysty i niedyskryminujący, przy czym wysokość opłat powinna uwzględniać koszty zapewnienia dostępu do elementów infrastruktury pocztowej.

Zarówno regulamin, jak i cennik dostępu do elementów infrastruktury pocztowej są zatwierdzane przez Prezesa UKE.

Operator wyznaczony będzie przedkładał projekt regulaminu oraz cennika dostępu do elementów infrastruktury pocztowej lub projekt ich zmian na 60 dni przed planowanym wprowadzeniem w życie regulaminu, cennika lub ich zmian. Prezes UKE może w ciągu 30 dni od dnia przedłożenia tych dokumentów wnieść sprzeciw w stosunku do całości lub części przedłożonego projektu, jeżeli są sprzeczne z przepisami ustawy. Regulamin i cennik dostępu do elementów infrastruktury pocztowej w zakresie objętym sprzeciwem nie wchodzi w życie.

Przewidziano także możliwość zobowiązania operatora wyznaczonego przez Prezesa UKE do przedłożenia poprawionego regulaminu lub cennika dostępu do elementów infrastruktury pocztowej lub projektu zmian w zakresie objętym sprzeciwem. Jest to działanie umożliwiające zakończenie procedury, gdyż w przypadku niezłożenia przez operatora stosownych korekt bądź uzupełnień regulamin lub cennik albo ich zmiany mogłyby nie wejść w życie, co utrudniałoby zawarcie umów o dostępie do elementów infrastruktury pocztowej i wymuszałyby zastosowanie procedury określonej w art. 68 i art. 69.

Regulamin oraz cennik dostępu do elementów infrastruktury pocztowej lub ich zmiany podlegają publikacji na stronie podmiotowej BIP.

Art. 68 i 69

Ustanowiono procedurę postępowania w przypadku braku zatwierdzonego regulaminu lub cennika dostępu albo niezawarcia umowy o dostęp. Wówczas Prezes UKE będzie mógł, na wniosek każdego operatora zainteresowanego zawarciem takiej umowy, nałożyć w drodze decyzji na operatora wyznaczonego obowiązek podjęcia negocjacji w celu zawarcia umowy oraz określić termin zakończenia negocjacji, nie dłuższy niż 60 dni od dnia złożenia wniosku.

W przypadku niepodjęcia negocjacji w sprawie zawarcia umowy o dostęp, odmowy zawarcia lub niezawarcia tej umowy w ww. terminie, operator pocztowy zainteresowany dostępem może zwrócić się do Prezesa UKE z wnioskiem o wydanie decyzji w sprawie dostępu.

Prezes UKE podejmuje decyzję w sprawie dostępu, biorąc pod uwagę:

- 1) charakter zaistniałych kwestii spornych oraz praktyczną możliwość ich rozwiązania;
- 2) zapewnienie:
 - a) utrzymania ciągłości świadczenia usług powszechnych,
 - b) niedyskryminacyjnych warunków dostępu,
 - c) rozwoju konkurencyjnego rynku usług pocztowych.

Decyzja w sprawie dostępu zastąpi umowę o dostęp w zakresie objętym decyzją.

Takie rozwiązanie stanowić będzie gwarancję skuteczności przepisu o zapewnieniu dostępu do elementów infrastruktury pocztowej.

Art. 70

Przepis stanowi uszczegółowienie kwestii przekazywania przez operatora wyznaczonego informacji o zmianie adresu w celu przekierowania przesyłek uzyskanych od podmiotu korzystającego z usług pocztowych. Przekazanie takiej informacji operatorowi uprawnionemu na podstawie umowy o dostęp do elementów infrastruktury pocztowej w zakresie bazy informacji o zmianie adresu będzie możliwe tylko wówczas, jeżeli podmiot dokonujący zgłoszenia wyraził na to zgodę.

Określono również, że operator wyznaczony za przyjęcie zgłoszenia może pobrać opłatę od podmiotu zgłaszającego.

6) Rozdział 6 – Ustanowienie operatora wyznaczonego

Rozdział określa zasady wyznaczania operatora pocztowego na operatora obowiązującego do świadczenia usług powszechnych. Przepisy w nim zawarte są konsekwencją przyjętego przez ustawodawcę sposobu zagwarantowania społeczeństwu dostępu do usług powszechnych w obrocie krajowym i zagranicznym poprzez wyznaczenie operatora pocztowego do realizacji tego zadania w ramach nałożonego obowiązku.

Zasadą będzie wyłanianie operatora wyznaczonego w drodze konkursu na okres 10 lat, jednakże przez pierwsze 3 lata po wejściu w życie ustawy operatorem wyznaczonym będzie z mocy ustawy Poczta Polska S.A., tj. dotychczasowy operator publiczny (przepisy przejściowe do niniejszej ustawy). Czas ten jest niezbędny do pełnego wdrożenia nowych reguł działania zliberalizowanego rynku pocztowego oraz do przygotowania warunków konkursu, co pozwoli bezkolizyjnie, bez naruszania ciągłości świadczenia usług powszechnych, dokonać wyboru operatora wyznaczonego wg nowych zasad.

Art. 71

Operator wyznaczony będzie wyłaniany w drodze konkursu ogłaszanego przez Prezesa UKE na okres 10 lat. Jest to okres, jaki ustawodawca uznał za niezbędny, by zagwarantować operatorowi zwrot poniesionych nakładów związanych z osiągnięciem pozycji rynkowej umożliwiającej podjęcie obowiązków operatora wyznaczonego.

Do konkursu będzie mógł przystąpić każdy operator pocztowy działający na podstawie wpisu do rejestru, który posiada odpowiednią sieć placówek pocztowych, sieć centrów rozdzielczych, środki transportu oraz organizację przedsiębiorstwa (uwzględniając np. umowy o współpracy z innymi operatorami), a także płynność finansową, umożliwiającą realizację zadań operatora wyznaczonego, czyli świadczenie usług powszechnych zgodnie z wymaganiami ustawy i aktów wykonawczych określających zakres tego obowiązku oraz decyzji Prezesa UKE dotyczących tego obowiązku.

Określono przesłanki, jakie Prezes UKE powinien wziąć pod uwagę, dokonując wyboru operatora wyznaczonego, uwzględniając ich znaczenie dla wypełnienia przez tego operatora obowiązków świadczenia usługi powszechnej, w tym także z zakresu zadań na rzecz obronności bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego.

Wskazano także na aspekt ekonomiczny powierzanego zadania (koszt świadczenia usług powszechnych, zapewnienie rentowności świadczenia usług powszechnych), istotne jest bowiem, aby usługa powszechna świadczona była po jak najniższych uzasadnionych w danych warunkach rynkowych kosztach, co pozwoli zachować jej przystępność cenową.

Przepis określa także katalog podstawowych informacji, jakie powinna zawierać decyzja Prezesa UKE o wyborze operatora wyznaczonego.

Art. 72

Przepis określa termin ogłaszania konkursu na operatora wyznaczonego na co najmniej 12 miesięcy przed upływem terminu, na jaki został wybrany operator wyznaczony, lub każdorazowo w przypadku konieczności wyboru nowego operatora wyznaczonego.

Prezes UKE jest obowiązany zamieścić ogłoszenie o konkursie w dzienniku ogólnokrajowym oraz na stronie podmiotowej BIP.

Wymagany zakres informacji zamieszczanych w ogłoszeniu, zakres wymaganej dokumentacji oraz tryb postępowania konkursowego określi minister właściwy do spraw łączności w rozporządzeniu w sprawie konkursu na operatora pocztowego wyznaczonego do świadczenia usług powszechnych.

Art. 73

Przepis określa sytuacje, kiedy Prezes UKE uznaje konkurs za nierozstrzygnięty, tj. gdy żaden operator nie przystąpił do konkursu, gdy warunki uczestnictwa w konkursie nie zostały spełnione przez żadnego z operatorów oraz gdy żaden z operatorów nie zapewni realizacji zadań operatora wyznaczonego. Informacja o uznaniu konkursu za nierozstrzygnięty jest publikowana na stronie podmiotowej BIP.

Istotnym dla zachowania ciągłości świadczenia usług powszechnych i realizacji zadań wynikających z przepisów międzynarodowych jest zobowiązanie dotychczasowego operatora wyznaczonego do dalszego wykonywania obowiązków operatora wyznaczonego.

Przesłanki uznania konkursu za nierozstrzygnięty wskazują, iż ponowne ogłoszenie konkursu mogłoby nie zapewnić skutecznego wyboru operatora wyznaczonego. W związku z tym Prezes UKE określi, w drodze decyzji, okres, na jaki przedłuży dotychczasowemu operatorowi wyznaczonemu wykonywanie obowiązków operatora wyznaczonego, nie krótszy niż 3 lata i nie dłuższy niż 10 lat, kierując się stopniem rozwoju rynku pocztowego, zakresem

obowiązku świadczenia usług powszechnych, zachowaniem ciągłości świadczenia tych usług oraz ich dostępności.

Art. 74

Wyniki konkursu Prezes UKE ogłasza przez wywieszenie w siedzibie Urzędu oraz zamieszczenie na stronie podmiotowej BIP, informując o wyborze operatora wyznaczonego i podając jego firmę, siedzibę i adres.

Art. 75

Prezes UKE jest obowiązany do unieważnienia konkursu, jeżeli zostały rażąco naruszone przepisy prawa i podejmuje decyzje w tej sprawie, działając z urzędu lub na wniosek uczestnika konkursu złożony w terminie 21 dni od dnia ogłoszenia wyników konkursu.

Unieważnienie konkursu stanowi przesłankę do wznowienia postępowania w sprawie konkursu.

Art. 76

Prezes UKE jest obowiązany do przekazania Komisji Europejskiej informacji o wyborze operatora wyznaczonego. Przepis ten stanowi realizację wymogów III dyrektywy w zakresie przekazywania Komisji informacji o operatorach wyznaczonych do świadczenia usług powszechnych w państwie członkowskim, dla umożliwienia Komisji podejmowania decyzji dotyczących usługi powszechnej oraz monitorowania sprawiedliwych warunków rynkowych do czasu zaistnienia rzeczywistej konkurencji.

Art. 77

Określono sytuacje, w jakich decyzja Prezesa UKE o wyborze operatora wyznaczonego wygasa z mocy prawa, tj. wykreślenie operatora z rejestru operatorów pocztowych, wydanie decyzji o zakazie wykonywania działalności pocztowej przez operatora wyznaczonego oraz wydanie postanowienia o ogłoszeniu upadłości przedsiębiorcy będącego operatorem wyznaczonym.

W takich przypadkach Prezes UKE, w celu zapewnienia ciągłości świadczenia usług powszechnych, wskaże w drodze decyzji operatora pocztowego, który pełnić będzie obowiązki operatora wyznaczonego do czasu rozpoczęcia realizacji zadań przez operatora

wyznaczonego w drodze konkursu. Termin, na który tymczasowy operator będzie operatorem wyznaczonym, nie może być krótszy niż 12 miesięcy i nie dłuższy niż 3 lata. Określono także przesłanki, jakie Prezes UKE będzie brał pod uwagę przy wydawaniu ww. decyzji, które są zawężone w stosunku do branż pod uwagę przy postępowaniu konkursowym i dotyczą zachowania ciągłości świadczenia usług powszechnych i ich dostępności, zdolności ekonomicznej i technicznej operatora pocztowego do świadczenia usług powszechnych oraz zdolności operatora do wykonywania zadań na rzecz obronności bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego w zakresie wynikającym z obowiązków operatora wyznaczonego.

Decyzja będzie miała rygor natychmiastowej wykonalności.

W przypadku gdy żaden z operatorów pocztowych nie spełni ww. zawężonych kryteriów, Prezes UKE, działając w interesie publicznym, tj. zachowania dostępności i ciągłości usług powszechnych, będzie w drodze decyzji wskazywał operatorów pocztowych, którzy pełnić będą obowiązki operatorów wyznaczonych, dokonując podziału tego obowiązku według kryterium terytorialnego lub poszczególnych usług powszechnych, tak aby obowiązki te nie nakładały się. Termin działania operatorów wyznaczonych na podstawie tej decyzji do świadczenia usług powszechnych będzie identyczny jak dla ww. operatora tymczasowego.

W przypadku wydania decyzji dzielącej obowiązek świadczenia usługi powszechnej na kilku operatorów, operatorzy ci będą obowiązani do zawarcia umów o współpracy, w tym o wzajemnym dostępie do sieci pocztowej dla zachowania interoperacyjności świadczenia usługi powszechnej.

Art. 78

Określono sytuacje, w jakich Prezes UKE może uchylić decyzję o wyborze operatora wyznaczonego. Dotyczą one uporczywego naruszania przez tego operatora warunków określających obowiązki świadczenia usług powszechnych, wykazywania rażąco wysokiego kosztu netto, nierentowności usług powszechnych i uznania przez Prezesa UKE, że przedstawiony przez operatora wyznaczonego program działań na rzecz przywrócenia i utrzymania ich rentowności nie zapewni osiągnięcia tego celu.

Decyzję taką Prezes UKE będzie mógł podjąć jedynie w przypadku, gdy analiza rynku pocztowego wskazuje, że świadczenie usług powszechnych będzie mogło być realizowane przez innego operatora pocztowego. Takie zastrzeżenie jest istotne dla zachowania ciągłości świadczenia usług powszechnych.

Prezes UKE jest obowiązany do poinformowania operatora wyznaczonego o zaistnieniu przesłanek, które mogą skutkować uchynieniem decyzji o wyborze operatora wyznaczonego, przy czym uchynienie to nie może nastąpić przed upływem 6 miesięcy od dnia powiadomienia operatora wyznaczonego. Jest to czas niezbędny do przygotowania się operatora do działania bez obowiązku świadczenia usługi powszechnej albo do wykorzystania do ewentualnej poprawy sytuacji.

Jeżeli decyzja o wyborze operatora wyznaczonego zostanie uchylona to operator ten wykonuje obowiązki operatora wyznaczonego do czasu rozpoczęcia realizacji zadań przez operatora wyznaczonego wyłonionego w drodze konkursu. Jest to rozwiązanie niezbędne do zachowania ciągłości świadczenia usług powszechnych.

Art. 79

Określono tryb postępowania, w sytuacji gdy operator wyznaczony nie będzie mógł dalej świadczyć usług powszechnych z przyczyn nieleżących po jego stronie. Operator zawiadamia wówczas Prezesa UKE o tym fakcie, a także o działaniach podjętych dla zachowania ciągłości świadczenia usług powszechnych.

Prezes UKE uchyla decyzję o wyborze operatora wyznaczonego, jednak dotychczasowy operator wyznaczony nie będzie mógł zaprzestać świadczenia usług powszechnych do czasu przejścia jej świadczenia przez nowego operatora wyznaczonego.

Art. 80

Prezes UKE będzie obowiązany podać do publicznej wiadomości, na stronie podmiotowej BIP, informację o: zmianie operatora wyznaczonego, przedłużeniu wykonywania obowiązków dotychczasowemu operatorowi wyznaczonemu, prawach i obowiązkach operatorów wyznaczonych ustanowionych w trybie art. 77 ust. 2, 3 i 6 oraz terminie rozpoczęcia i zakończenia wykonywania obowiązków operatora wyznaczonego.

7) Rozdział 7 – Obowiązki na rzecz obronności, bezpieczeństwa państwa oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego

Przepisy zawarte w rozdziale 7 ustawy rozszerzają i doprecyzowują dotychczasowe przepisy w tym zakresie obowiązujące na gruncie ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe (art. 41 – 43). Wprowadzono także nowy przepis, zgodnie z którym operator

pocztowy będzie obowiązany do dostarczania Prezesowi UKE informacji dotyczących świadczonych usług oraz wykorzystywanej do tego celu sieci pocztowej bądź zasobów technicznych i osobowych niezbędnych do przygotowania systemów łączności na potrzeby obronne państwa.

Art. 81

Operator pocztowy jest obowiązany do wykonywania zadań na rzecz obronności, bezpieczeństwa państwa oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego w zakresie i na warunkach określonych w ustawie oraz w przepisach odrębnych.

Art. 82

Operator pocztowy jest obowiązany do nieodpłatnego zapewnienia, w ramach wykonywanej przez siebie działalności pocztowej, technicznych i organizacyjnych możliwości wykonywania zadań przez Policję, Straż Graniczną, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Żandarmerię Wojskową, Centralne Biuro Antykorupcyjne i wywiad skarbowy, zwanych dalej „uprawnionymi podmiotami” oraz prokuraturę i sądy, ich zadań, określonych odrębnymi przepisami. Obowiązek ten realizowany powinien być począwszy od dnia rozpoczęcia działalności pocztowej przez operatora pocztowego.

Przepis upoważnia Prezesa UKE do wydania decyzji w zakresie czasowego, na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, zawieszenia wykonywania ww. obowiązku lub jego części przez operatora. Decyzja wydawana jest po rozpatrzeniu umotywowanego wniosku operatora i po uzyskaniu zgody uprawnionych podmiotów.

Wprowadzenie takiego rozwiązania podyktowane jest uregulowaniem sytuacji występujących w dotychczasowej praktyce działania Prezesa UKE i stosowania obowiązującego obecnie rozporządzenia Ministra Transportu z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie wykonywania przez operatorów zadań na rzecz obronności, bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwa i porządku publicznego (Dz. U. Nr 90, poz. 603), w którym przewidziano możliwość odroczenia, na maksymalnie 6 miesięcy, terminu wykonywania przez operatora tych zadań w przypadku wystąpienia trudności związanych z uruchomieniem nowych obiektów, urządzeń lub technik i technologii pocztowych lub braku środków finansowych na dokończenie inwestycji i przedsięwzięć techniczno-organizacyjnych.

Należy podkreślić, że wprowadzana regulacja przewiduje odejście od odroczenia wykonywania obowiązku (odroczenie obowiązku następowало jeszcze przed rozpoczęciem jego wykonywania) na rzecz zawieszenia wykonywania obowiązku. To oznacza, że operator, podejmując działalność, musi być przygotowany organizacyjnie i technicznie do wykonywania obowiązków, a zawieszenie nastąpi tylko w przypadku wystąpienia niezależnych od operatora technicznych lub organizacyjnych przyczyn, uniemożliwiających mu dalszą realizację nałożonego obowiązku. Jest to rozwiązanie analogiczne do przyjętych w ustawie z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (art. 179 ust. 6). Uznano bowiem za uzasadnione stosowanie podobnych rozwiązań prawnych dotyczących podobnych obowiązków i egzekwowanych przez Prezesa UKE zarówno w przypadku przedsiębiorców telekomunikacyjnych, jak i operatorów pocztowych.

W dotychczasowych przepisach przypadki, w których Prezes UKE może odroczyć termin rozpoczęcia wykonywania obowiązku wykonywania zadań na rzecz obronności, bezpieczeństwa państwa oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego, maksymalne terminy odroczeń oraz szczegółowe warunki i sposób wypełniania obowiązku nieodpłatnego zapewnienia technicznych i organizacyjnych możliwości wykonywania przez uprawnione jednostki zadań określonych odrębnymi przepisami określał w drodze rozporządzenia minister właściwy ds. łączności w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości Ministrem Obrony Narodowej, ministrem właściwym ds. wewnętrznych, ministrem właściwym ds. finansów publicznych po zasięgnięciu opinii Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego.

Przepis zawiera także delegację dla Rady Ministrów do wydania rozporządzenia, które określi szczegółowe warunki i sposób wypełniania ww. obowiązków, tak aby ich wykonywanie w jak najmniejszym stopniu zakłócało funkcjonowanie przedsiębiorstwa operatora pocztowego i aby osiągnięcie celu było możliwe przy jak najniższych nakładach.

Art. 83

Operator pocztowy jest obowiązany posiadać aktualne i uzgodnione plany działań w sytuacjach kryzysowych, stanach nadzwyczajnych oraz w przypadkach bezpośrednich zagrożeń dla jego zasobów wykorzystywanych do świadczenia usług lub utrzymania ciągłości świadczonych usług pocztowych, zwanych dalej „sytuacjami szczególnych zagrożeń”, uwzględniające obszar wykonywanej działalności pocztowej.

Przepis zawiera także upoważnienia dla Rady Ministrów do określenia w drodze rozporządzenia rodzajów, zawartości oraz trybu sporządzania i aktualizacji planów działań operatora w sytuacjach szczególnych zagrożeń, organy uzgadniające te plany i zakres uzgodnień, uwzględniając zakres i obszar wykonywanej działalności pocztowej przez operatora, jego wielkość oraz znaczenie dla gospodarki, obronności, bezpieczeństwa państwa oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego, a także wymagania dotyczące planów.

Proponowany przepis stanowi rozszerzenie i uszczegółowienie dotychczasowych regulacji w zakresie obowiązku posiadania planu działania w sytuacjach szczególnych zagrożeń, w szczególności wprowadzenia stanu wojennego, wyjątkowego lub klęski żywiołowej (art. 42 ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe). Dotychczas do wydania rozporządzenia w sprawie trybu sporządzenia i aktualizacji tego planu upoważniony był minister właściwy do spraw łączności w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej i ministrem właściwym do spraw wewnętrznych.

Jest to rozwiązanie wzorowane na przyjętych w ustawie z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (art. 176a). Uznano bowiem za uzasadnione stosowanie podobnych rozwiązań prawnych dotyczących podobnych obowiązków i egzekwowanych przez Prezesa UKE zarówno w przypadku przedsiębiorców telekomunikacyjnych, jak i operatorów pocztowych.

Art. 84

W przypadku wystąpienia sytuacji szczególnego zagrożenia Prezes UKE będzie mógł, w drodze decyzji:

- 1) nałożyć na operatora pocztowego obowiązki dotyczące zachowania ciągłości świadczenia usług pocztowych;
- 2) nakazać operatorowi pocztowemu nieodpłatne świadczenie niektórych usług pocztowych związanych z usuwaniem skutków wystąpienia sytuacji szczególnego zagrożenia.

Wydając decyzję, Prezes UKE powinien kierować się rozmiarem zagrożenia i potrzebą ograniczenia jego następstw, z zachowaniem zasady minimalizowania negatywnego wpływu nałożonych obowiązków na działalność pocztową operatora pocztowego.

Decyzja Prezesa UKE wydawana jest z urzędu lub na wniosek podmiotów koordynujących działania ratownicze, podmiotów właściwych w sprawach zarządzania kryzysowego, służb ustawowo powołanych do niesienia pomocy, a także innych podmiotów

realizujących zadania na rzecz obronności, bezpieczeństwa państwa oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Ze względu na pilny charakter działań, jakie operator powinien wdrożyć w wyniku decyzji, nadaje się jej rygor natychmiastowej wykonalności. Możliwe jest także ogłoszenie decyzji ustnie operatorowi pocztowemu, bez uzasadnienia, w całości lub części, jeżeli wymagają tego względy obronności, bezpieczeństwa państwa oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego.

W przypadku gdy zgodnie z decyzją operator pocztowy zobowiązany jest nieodpłatnie świadczyć niektóre usługi pocztowe związane z usuwaniem skutków wystąpienia sytuacji szczególnego zagrożenia, minister właściwy do spraw łączności zapewnia operatorowi pocztowemu środki finansowe z budżetu państwa niezbędne do wykonania nałożonego zadania.

Należy przypomnieć, że na mocy uchylanej ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe to nie Prezes UKE, ale minister właściwy ds. łączności jest uprawniony do nałożenia na operatora pocztowego ww. obowiązków w przypadku wprowadzenia stanu wyjątkowego.

Art. 85

Analogicznie jak to ma miejsce w dotychczasowych przepisach w odniesieniu do operatora publicznego, obecnie operator wyznaczony jest obowiązany posiadać aktualny i uzgodniony plan współdziałania z wojskową pocztą polową w sytuacji wprowadzenia stanu wojennego lub stanu wyjątkowego. Określono przypadki i sytuacje, w jakich plan podlega aktualizacji.

Zawartość oraz tryb sporządzania i aktualizacji tego planu, organy uzgadniające plan oraz zakres tych uzgodnień określone będą w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw łączności w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej.

Art. 86

Uregulowania niniejszego artykułu są niezbędne dla realizacji zadań ministra właściwego ds. łączności i Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej w zakresie przygotowania i wykorzystania obronnych systemów łączności. Zadania te zostały określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 3 sierpnia 2004 r. w sprawie przygotowania

i wykorzystania systemów łączności na potrzeby obronne państwa (Dz. U. Nr 180, poz. 1855).

Z uwagi na obowiązek utworzenia przez Prezesa UKE bazy danych o przedsiębiorcach telekomunikacyjnych i operatorach pocztowych na potrzeby budowy obronnych systemów łączności konieczne jest wprowadzenie nowej regulacji, zgodnie z którą operator pocztowy jest obowiązany dostarczać Prezesowi UKE dane dotyczące świadczonych usług oraz używanej infrastruktury niezbędnej do przygotowania systemów łączności na potrzeby obronne państwa, w tym systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym, a także aktualizować te dane niezwłocznie po każdej ich zmianie.

Dane te gromadzone będą w bazie utworzonej, zarządzanej i aktualizowanej przez Prezesa UKE.

Szczegółowy zakres ww. danych, formę i tryb ich dostarczania oraz aktualizacji określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw łączności.

8) Rozdział 8 – Odpowiedzialność operatora pocztowego oraz postępowanie reklamacyjne

W niniejszym rozdziale określono ogólne zasady odpowiedzialności operatorów pocztowych z tytułu niewykonania lub niewłaściwego wykonania usługi pocztowej, utrzymując dotychczasową odrębność zasad odpowiedzialności w stosunku do usług powszechnych jako usług świadczonych w ramach obowiązku i z tego tytułu podlegających specjalnemu reżimowi regulacyjnemu w odróżnieniu od usług pocztowych świadczonych na warunkach rynkowych.

W stosunku do dotychczas obowiązujących regulacji rozszerzono znacząco odpowiedzialność operatora wyznaczonego świadczącego usługi powszechne w ramach nałożonego na niego obowiązku.

Wprowadzono także, dla wszystkich operatorów pocztowych uprawnionych do doręczania przesyłek pocztowych w trybie właściwym dla procedur sądowych, administracyjnych oraz w trybie ustawy – Ordynacja podatkowa, odpowiedzialność z tytułu nienależytego wykonania usługi doręczenia tego rodzaju przesyłek.

Art. 87

Generalną zasadą w zakresie odpowiedzialności operatorów pocztowych za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług pocztowych jest stosowanie przepisów Kodeksu cywilnego.

W stosunku do nadawcy odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usługi pocztowej ponosi operator, który zawarł umowę z nadawcą.

Jednakże zasada ta jest ograniczona w stosunku do odpowiedzialności operatora wyznaczonego z tytułu świadczenia usług powszechnych. Operator wyznaczony ponosi odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług powszechnych jedynie w zakresie określonym niniejszą ustawą, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie usługi powszechnej jest następstwem czynu niedozwolonego, nastąpiło z winy umyślnej operatora lub jest wynikiem rażącego niedbalstwa (w stosunku do dotychczasowych przepisów odpowiedzialność operatora wyznaczonego została rozszerzona o winę umyślną oraz rażące niedbalstwo operatora).

Niezależnie od powyższego wyłączono odpowiedzialność operatora wyznaczonego za niewykonanie bądź nienależyte wykonanie usług powszechnych, jeżeli nastąpiło ono wskutek legalnego strajku pracowników tego operatora. Przypadek ten dotyczy więc sytuacji, gdy operator, pomimo należytej staranności działania, zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie rozwiązywania sporów zbiorowych, nie mógł zapobiec okoliczności uniemożliwiającej realizację obowiązku świadczenia usług powszechnych.

Analogicznie jak to ma miejsce w przepisach dotychczasowych, odpowiedzialność operatorów pocztowych będzie wyłączona, w przypadku gdy niewykonanie lub nienależyte wykonanie nastąpiło wskutek siły wyższej, wyłącznie z powodu naruszenia przez nadawcę lub adresata przepisów ustawy albo regulaminu świadczenia usług pocztowych lub powszechnych, a także wyłącznie z powodu szczególnej podatności przesyłanej rzeczy na uszkodzenia wynikające z jej wad lub naturalnych właściwości.

Utrzymano dotychczasową regulację stanowiącą o wygaśnięciu roszczeń wskutek przyjęcia przesyłki bez zastrzeżeń, przy czym nie dotyczy to roszczeń z tytułu niewidocznych ubytków i uszkodzeń zgłoszonych przez adresata przesyłki nie później niż po upływie 7 dni od przyjęcia przesyłki.

Art. 88

Przepis określa wysokość odszkodowania za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usługi powszechnej w przypadku utraty przesyłki, ubytku jej zawartości oraz uszkodzenia przesyłki. Utrzymano dotychczasowe regulacje w tym zakresie.

Niezależnie od powyższego rozszerzono zakres odpowiedzialności operatora wyznaczonego z tytułu nienależytego wykonania usługi powszechnej polegającego na doręczeniu rejestrowanej przesyłki listowej najszybszej kategorii w terminie późniejszym niż w 4 dniu po dniu nadania, ustalając kwotę odszkodowania z tego tytułu na poziomie różnicy opłat pomiędzy opłatą za taką przesyłkę nadaną jako najszybszej kategorii (priorytetowa) a nadaną jako niepriorytetowa. W dotychczasowym stanie prawnym nie przysługiwało odszkodowanie za opóźnienie doręczenia rejestrowanej przesyłki listowej doręczanej w ramach usługi powszechnej, natomiast adresat lub nadawca uprawniony był do wniesienia skargi z tego tytułu.

Wprowadzoną odpowiedzialność za opóźnione doręczenie ograniczono do przesyłki listowej rejestrowanej, gdyż tylko w przypadku takiej przesyłki istnieje możliwość potwierdzenia daty jej nadania i doręczenia.

Art. 89

Przepis wprowadza nowy, w stosunku do dotychczasowego, zakres odpowiedzialności operatorów pocztowych uprawnionych do doręczania przesyłek w trybie właściwym dla postępowania sądowego, administracyjnego lub przewidzianym w ustawie – Ordynacja podatkowa za nienależyte wykonanie usługi doręczenia polegające na:

- niewłaściwym wypełnieniu przez operatora druku potwierdzającego odbiór przesyłki rejestrowanej przez adresata, jeżeli uniemożliwia to stwierdzenie prawidłowości doręczenia,
- zwróceniu przesyłki rejestrowanej niezgodnie z terminem lub z uwagi na nieprawidłowo wskazany powód.

Wprowadzenie takiego rozwiązania ma charakter dyscyplinujący operatorów pocztowych w zakresie przestrzegania procedur doręczenia pism przewidzianych w przepisach specjalnych, co ma istotne znaczenie dla przyspieszenia procedur sądowych, administracyjnych itp.

Art. 90

Określono wysokość odszkodowania w przypadku niedoręczenia przez operatora wyznaczonego kwoty pieniężnej w przekazie pocztowym przyjmowanym przez tego operatora w ramach uprawnień określonych w art. 15 ust. 1 pkt 3 (przekazy ze świadczeniami społecznymi lub świadczeniami z pomocy społecznej oraz przekazy pocztowe na tereny

wiejskie), mając na uwadze ochronę interesów konsumentów w odniesieniu do usług pocztowych realizowanych wyłącznie przez operatora wyznaczonego.

Oznacza to, że do odpowiedzialności z tytułu niedoręczenia pozostałych przekazów pocztowych przez operatora wyznaczonego, a także przekazów doręczanych przez innych operatorów pocztowych stosować się będzie przepisy Kodeksu cywilnego.

Art. 91

Utrzymano przepis stanowiący, że w przypadku niewykonania usługi pocztowej operator pocztowy zwraca w całości pobraną opłatę, niezależnie od należnego odszkodowania.

Określono szczególny przypadek niewykonania usługi powszechnej w zakresie przesyłki rejestrowanej, którym jest doręczenie przesyłki lub zawiadomienia o próbie jej doręczenia (tzw. awizo) po upływie 14 dni od dnia nadania tej przesyłki. Przepis ten obowiązuje także na gruncie dotychczasowych regulacji tj. § 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 13 października 2003 r. w sprawie reklamacji powszechnej usługi pocztowej w zakresie przesyłki rejestrowanej i przekazu pocztowego.

Dookreślono, że do okresu 14 dni nie wlicza się dni ustawowo wolnych od pracy oraz okresu, na jaki przesyłka została zatrzymana przez operatora wyznaczonego w przypadku uzasadnionego podejrzenia, że może spowodować uszkodzenie innych przesyłek lub mienia operatora, a także w przypadku uzasadnionego podejrzenia, że przesyłka stanowi przedmiot przestępstwa lub jej zawartość stanowi zagrożenie dla ludzi lub środowiska.

Art. 92

Przepis określa prawo nadawcy do wniesienia reklamacji i okoliczności, kiedy prawo to przechodzi na adresata. W tym zakresie utrzymano dotychczasowe rozwiązania.

Reklamacja powinna być wniesiona w placówce pocztowej tego operatora, który zawarł umowę o świadczenie usługi pocztowej z nadawcą. Jest to istotne doprecyzowanie w związku z podziałem umów, na podstawie których mogą być świadczone usługi pocztowe, wprowadzonym w art. 14 niniejszej ustawy.

Szczegółowe warunki, jakim powinna odpowiadać reklamacja za niewykonanie lub niewłaściwe wykonanie usługi pocztowej, sposób jej wnoszenia, a także szczegółowy tryb postępowania reklamacyjnego określi rozporządzenie ministra właściwego do spraw łączności.

Rozporządzenie to odnosić się będzie do wszystkich postępowań reklamacyjnych w zakresie usług pocztowych i pozwoli na ujednoczenie procedur. Jest to istotne w sytuacji liberalizacji rynku pocztowego, a także zaleceń III dyrektywy w zakresie wzmocnienia ochrony konsumenta na rynku pocztowym.

W dotychczasowych przepisach obowiązywało rozporządzenie określające procedury reklamacyjne wyłącznie w odniesieniu do usług powszechnych (rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 października 2003 r. w sprawie reklamacji powszechnej usługi pocztowej w zakresie przesyłki rejestrowanej i przekazu pocztowego).

Art. 93

Drogę postępowania reklamacyjnego w odniesieniu do usług pocztowych uważa się za wyczerpaną w przypadku odmowy uznania reklamacji albo niezapłacenia dochodzonej należności w terminie 30 dni od dnia uznania reklamacji.

Dotychczasowe regulacje w odniesieniu do usług powszechnych określają ten termin na 90 dni od dnia wniesienia reklamacji. Mając na uwadze, że postępowanie w projektowanym rozporządzeniu będzie zapewniało rozpatrzenie reklamacji w terminie maksimum 30 dni (+ odwołanie rozpatrywane nie dłużej niż 30 dni) ostateczny termin wypłaty nie powinien przekroczyć 90 dni. Jednakże nowy zapis nie pozwala na zwlekanie operatora z wypłatą do 90. dnia od dnia wniesienia reklamacji np. w przypadku jej uznania już na etapie rozpatrywania.

Dochodzenie roszczeń na podstawie ustawy, podobnie jak to ma miejsce obecnie, ulegać będzie przedawnieniu z upływem 12 miesięcy od dnia nadania przesyłki pocztowej. Bieg przedawnienia roszczeń zawiesza się na okres od dnia wniesienia reklamacji do dnia wyczerpania drogi postępowania reklamacyjnego.

Art. 94

Przepis analogicznie do obowiązującego obecnie stanowi o konieczności wyczerpania drogi reklamacyjnej w przypadku usług powszechnych przed skierowaniem sprawy na drogę sądową lub do rozstrzygnięcia w postępowaniu mediacyjnym lub w postępowaniu przed stałym konsumenckim sądem polubownym.

W przypadku usług pocztowych niebędących powszechnymi zasada wyczerpania drogi reklamacyjnej nie obowiązuje.

Art. 95

Utrzymano dotychczasowy przepis określający zasady rozstrzygania sporów cywilnoprawnych między konsumentem a operatorem pocztowym na drodze postępowania mediacyjnego powadzonego przez Prezesa UKE na wniosek konsumenta lub z urzędu, jeżeli wymaga tego ochrona interesów konsumenta. Postępowanie kończy się ugodą.

Art. 96

Utrzymano dotychczasowy przepis o zasadach działania stałych polubownych sądów konsumenckich działających przy Prezesie UKE i które zgodnie z art. 110 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne są właściwe do rozpatrywania sporów o prawa majątkowe wynikające z umów o świadczenie usług pocztowych.

Możliwość dochodzenia roszczeń z tytułu niewykonania lub niewłaściwego wykonania usług pocztowych także na drodze polubownej (dotyczy to również postępowania mediacyjnego, o którym mowa w art. 90) poza postępowaniem przed sądem cywilnym daje konsumentowi możliwość wyboru, co stanowi realizację zaleceń III dyrektywy w zakresie zapewnienia pozasądowego rozstrzygania sporów pomiędzy operatorami pocztowymi a konsumentami.

9) Rozdział 9 – Rachunkowość regulacyjna, kalkulacja kosztów i rachunkowość operatora wyznaczonego

Rozdział określa zasady prowadzenia przez operatora wyznaczonego rachunkowości regulacyjnej w celu zapewnienia przejrzystego prowadzenia ksiąg rachunkowych w sposób umożliwiający oddzielne monitorowanie poszczególnych usług powszechnych, usług wchodzących w zakres usług powszechnych, pozostałych usług pocztowych i pozostałej działalności gospodarczej operatora, a także czynności przyjmowania, sortowania, przemieszczania i doręczania. Jest to niezbędne do ustalenia prawidłowości alokacji przychodów i kosztów wykorzystywanych m.in. przy ustalaniu poziomu kosztu netto obowiązku świadczenia usług powszechnych i wielkości udziału operatora wyznaczonego w jego finansowaniu, a także do identyfikacji przepływów transferów wewnętrznych. Określono także cele kalkulacji kosztów.

Art. 97

Do prowadzenia rachunkowości regulacyjnej zobowiązano operatora wyznaczonego. Przepis określa cel prowadzenia rachunkowości regulacyjnej, jakim jest prowadzenie wyodrębnionej ewidencji umożliwiającej przypisanie przychodów i kosztów operatora wyznaczonego do poszczególnych usług powszechnych oraz do usług wchodzących w zakres usług powszechnych, pozostałych usług pocztowych i do pozostałej działalności gospodarczej, a także czynności przyjmowania, sortowania, przemieszczania i doręczania.

Określono także cel prowadzenia przez operatora wyznaczonego kalkulacji kosztów, tj. wyliczenie kosztów jednostkowych poszczególnych usług powszechnych, w szczególności czynności przyjmowania, sortowania, przemieszczania i doręczania przesyłek pocztowych.

Rachunkowość regulacyjna powinna zapewnić także identyfikację transferów wewnętrznych pomiędzy poszczególnymi usługami powszechnymi, wchodzącymi w zakres usług powszechnych, pozostałymi usługami pocztowymi i pozostałą działalnością gospodarczą.

Zakres i stopień szczegółowości rachunkowości regulacyjnej jest podyktowany zakresem danych niezbędnych do realizacji przepisów ustawy.

Art. 98

Operator wyznaczony jest obowiązany do opracowania i przedłożenia Prezesowi UKE projektu instrukcji rachunkowości regulacyjnej zawierającej opis przyjętego przez operatora sposobu przypisania przychodów i kosztów oraz projektu opisu kalkulacji kosztów zawierającego sposób wyliczenia kosztów jednostkowych poszczególnych usług powszechnych.

Projekty te winny uwzględniać m.in. wymagania w zakresie przypisania przychodów i kosztów z odpowiednim ich przyporządkowaniem określonym grupom usług pocztowych i pozostałej działalności operatora oraz wymagania w zakresie sposobu kalkulacji kosztów, a także być przedkładane Prezesowi UKE i uzgadniane z nim zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw łączności wydanym w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych (o którym mowa w art. 104).

Prezes UKE będzie mógł zasięgać opinii niezależnych biegłych rewidentów lub ekspertów w przypadku wątpliwości dotyczących przedłożonych przez operatora wyznaczonego projektów.

Prezes UKE będzie uzgadniał i zatwierdzał w drodze decyzji projekt instrukcji rachunkowości regulacyjnej oraz projekt opisu kalkulacji kosztów w trybie i terminie określonym w ww. rozporządzeniu. W przypadku niezgodnienia projektów, Prezes UKE może w drodze decyzji dokonać zmian w przedłożonych projektach.

Odmowa zatwierdzenia instrukcji rachunkowości regulacyjnej lub opisu kalkulacji kosztów może mieć miejsce jedynie w przypadku ich niezgodności z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości lub przepisami niniejszej ustawy.

Art. 99

Zobowiązano operatora wyznaczonego do przechowywania dokumentacji związanej z prowadzeniem rachunkowości regulacyjnej i kalkulacji kosztów stosownie do przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

Art. 100

Przepis ustala zasadę określania przez Prezesa UKE, w drodze decyzji, dla operatora wyznaczonego wskaźnika zwrotu kosztu zaangażowanego kapitału, który operator będzie stosował w kalkulacji kosztów i precyzuje przesłanki, jakimi powinien kierować się Prezes UKE, określając poziom tego wskaźnika.

W szczególności dotyczy to uwzględnienia sposobu ustalania poziomu rozsądnego zysku określonego w obowiązujących przepisach Unii Europejskiej dotyczących pomocy publicznej z tytułu świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym. Są to aktualnie następujące dokumenty:

- komunikat Komisji w sprawie stosowania reguł Unii Europejskiej w dziedzinie pomocy państwa do rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE C 8 z 11.01.2012, s. 4),
- decyzja Komisji z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE L 7 z 11.01.2012, s. 3),

- komunikat Komisji – Zasady ramowe Unii Europejskiej dotyczące pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych (2011) (Dz. Urz. UE C 8 z 11.01.2012, s. 1).

Art. 101

Przepis nakłada na operatora wyznaczonego obowiązek przekazania Prezesowi UKE rocznego sprawozdania z prowadzonej rachunkowości regulacyjnej zawierającego w szczególności wyniki kalkulacji kosztów jednostkowych poszczególnych usług powszechnych (termin określa rozporządzenie, o którym mowa w art. 104), które podlegają badaniu ich zgodności z przepisami prawa, przez niezależnego biegłego rewidenta, powołanego przez Prezesa UKE. Badanie odbywa się na koszt operatora wyznaczonego.

Zarówno roczne sprawozdanie z prowadzonej rachunkowości regulacyjnej, wyniki kalkulacji kosztów, jak i opinia biegłego rewidenta z badania, podlegają publikacji na stronie podmiotowej BIP w terminie 8 miesięcy od zakończenia roku obrotowego.

Z zakresu publikacji wyłączono dane o kosztach czynności przyjmowania, sortowania, przemieszczania i doręczania przesyłek pocztowych jako wrażliwe dla przedsiębiorstwa (tajemnica handlowa przedsiębiorstwa), a także niemające decydującego znaczenia dla niezakłóconego funkcjonowania rynku pocztowego.

Art. 102

Prezes UKE, na podstawie opinii biegłego rewidenta, sporządza i publikuje na stronie podmiotowej BIP oświadczenie o zgodności prowadzenia przez operatora wyznaczonego ksiąg rachunkowych z wymaganiami rachunkowości regulacyjnej. Wymóg publikacji oświadczenia w tym zakresie wynika z art. 14 ust. 5 dyrektywy 97/67/WE.

Art. 103

Prezes UKE nakłada w drodze decyzji na operatora wyznaczonego obowiązek publikacji na stronie podmiotowej BIP zatwierdzonej instrukcji rachunkowości regulacyjnej i zatwierdzonego opisu kalkulacji kosztów, tak aby zapewniona była prezentacja sposobów przypisania przychodów i kosztów lub zatwierdzonego opisu kalkulacji kosztów, tak aby zapewniona była prezentacja głównych grup kosztów oraz sposobów ich przypisania na

poszczególne usługi powszechne. Zakres publikacji powinien uwzględniać ochronę tajemnicy przedsiębiorstwa.

Udostępnienie informacji na odpowiednim poziomie szczegółowości o systemach rachunku kosztów operatora świadczącego usługi powszechne jest wymogiem III dyrektywy.

Art. 104

Przepis zobowiązuje ministra właściwego do spraw łączności do wydania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, rozporządzenia określającego sposób przypisania przychodów i kosztów operatora wyznaczonego do poszczególnych usług powszechnych, oraz do usług wchodzących w zakres usług powszechnych, pozostałych usług pocztowych i pozostałej działalności gospodarczej, a także czynności przyjmowania, sortowania, przemieszczania i doręczania przesyłek pocztowych. Rozporządzenie określać będzie także szczegółowe zasady kalkulacji kosztów jednostkowych poszczególnych usług powszechnych oraz tryb i terminy uzgadniania i zatwierdzania przedłożonych przez operatora wyznaczonego projektu instrukcji rachunkowości regulacyjnej i opisu kalkulacji kosztów oraz zakres i terminy przekazywania rocznego sprawozdania z prowadzonej rachunkowości regulacyjnej.

Art. 105

Przepis nakłada na operatora wyznaczonego obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych, sporządzenia sprawozdania finansowego, poddania go badaniu przez biegłego rewidenta oraz ogłoszenia i stosowania w tym zakresie przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. Operator wyznaczony ogłasza roczne sprawozdanie finansowe zgodnie z ww. ustawą.

Taka odrębna regulacja jest niezbędna do prawidłowego wdrożenia art. 15 dyrektywy 97/67/WE, gdyż przepisy niniejszej ustawy umożliwiają wykonywanie obowiązków operatora wyznaczonego niezależnie od formy prawnej przedsiębiorcy i osiągniętych przychodów, a ustawa o rachunkowości wprowadza pewne wyłączenia w zakresie obowiązku sporządzania, poddania badaniu i opublikowania sprawozdania finansowego przez przedsiębiorców.

Dzięki tej regulacji każdy operator wyznaczony, bez względu na wyłączenia przewidziane w ustawie o rachunkowości, będzie obowiązany wypełniać ww. obowiązki.

10) Rozdział 10 – Kalkulacja kosztu netto i finansowanie obowiązku świadczenia usług powszechnych

Przepisy niniejszego rozdziału opisują mechanizm finansowania obowiązku świadczenia usług powszechnych dopuszczony przez III dyrektywę pocztową w przypadku uznania przez państwo, że obowiązek ten pociąga za sobą powstanie kosztu netto i jeżeli stanowi on nieuzasadnione obciążenie finansowe dla operatora świadczącego usługi powszechne. Określono definicję kosztu netto, sposób jego liczenia odzwierciedlający wytyczne kierunkowe załącznika nr 1 do III dyrektywy w tym zakresie oraz ustalono poziom finansowania, a także udział operatorów pocztowych w finansowaniu kosztu netto. Projektodawca określił także, że warunkiem uruchomienia finansowania kosztu netto jest wystąpienie straty na usługach powszechnych, która to strata jest potwierdzeniem wystąpienia nieuzasadnionego obciążenia finansowego operatora wyznaczonego z tytułu realizacji obowiązku świadczenia usług powszechnych. Ograniczono także poziom finansowania kosztu netto, określając, iż nie może on być wyższy niż poziom straty na usługach powszechnych.

Art. 106

Przepis definiuje całkowity koszt netto obowiązku świadczenia usług powszechnych (zwany dalej „kosztem netto”) jako różnicę między uzasadnionym kosztem netto działalności operatora wyznaczonego objętego tym obowiązkiem a kosztem netto działalności tego samego operatora świadczącego usługi pocztowe, lecz nieobjętego obowiązkiem świadczenia usług powszechnych, pomniejszoną o korzyści pośrednie związane ze świadczeniem usług powszechnych oraz korzyści wynikające z praw specjalnych lub wyłącznych przyznanych operatorowi wyznaczonemu. Zgodnie z wytycznymi kierunkowymi załącznika nr 1 do III dyrektywy koszt netto ustalany jest jako suma poszczególnych kosztów netto składowych obowiązku świadczenia usług powszechnych, np. częstotliwość doręczeń, dostępność (gęstość sieci placówek pocztowych operatora świadczącego usługi powszechne, wskaźniki czasu przebiegu przesyłek, przystępność opłat pocztowych itp.), pomniejszona o ww. korzyści.

Składowe obowiązku świadczenia usług powszechnych są to obowiązki wymienione w art. 44, 49 i 53 ustawy oraz każdy obowiązek nałożony na operatora wyznaczonego przepisami prawa lub decyzja Prezesa UKE w związku ze świadczeniem usług powszechnych.

W kalkulacji kosztu netto uwzględnia się prawo operatora wyznaczonego do rozsądnego zysku na podstawie wskaźnika zwrotu kosztu zaangażowanego kapitału ustalonego przez Prezesa UKE (art. 100), korzyści pośrednie związane ze świadczeniem usług powszechnych, a także korzyści wynikające z praw specjalnych lub wyłącznych przyznanych operatorowi wyznaczonemu. Taka regulacja zapewnia również zgodność z przepisami dotyczącymi pomocy publicznej w zakresie świadczenia usług publicznych.

W koszcie netto operator wyznaczony nie uwzględnia obowiązku świadczenia usług pocztowych ustawowo zwolnionych z opłat pocztowych. Zwrot utraconych korzyści z tego tytułu operator ten może bowiem uzyskać w ramach pomocy państwa, do skorzystania z której uprawnieni są wszyscy operatorzy pocztowi świadczący ten rodzaj usług, zgodnie z art. 27 niniejszej ustawy.

Art. 107

Przepis zobowiązuje operatora wyznaczonego do opracowania i przedłożenia Prezesowi UKE do zatwierdzenia opisu kalkulacji kosztu netto, który zawiera sposób, jaki operator przyjął do jego wyliczenia w oparciu o szczegółowe zasady określone w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw łączności wydanym w porozumieniu z Ministrem Finansów zgodnie z delegacją art. 120 niniejszej ustawy. Tryb i terminy uzgadniania projektu opisu kalkulacji kosztu netto określone będą także w tym rozporządzeniu.

Prezes UKE będzie mógł zasięgać opinii niezależnych biegłych rewidentów lub ekspertów w przypadku wątpliwości dotyczących przedłożonego przez operatora wyznaczonego projektu opisu kalkulacji kosztu netto.

Prezes UKE, w przypadku niezgodnienia z operatorem opisu kalkulacji kosztu netto będzie mógł w drodze decyzji dokonać zmian w przedłożonym projekcie.

Odmowa zatwierdzenia opisu kalkulacji kosztu netto może nastąpić jedynie w przypadku niezgodności z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości lub z wymaganiami określonymi w ustawie i w ww. rozporządzeniu.

Art. 108

Koszt netto finansowany będzie z dwóch źródeł:

- 1) z udziałów operatorów pocztowych objętych obowiązkiem udziału w dopłacie mającej na celu sfinansowanie kosztu netto, tj. wnoszonych przez operatorów pocztowych świadczących usługi powszechne lub usługi wchodzące w zakres usług powszechnych, jeżeli przychód z tych usług w roku obrotowym przekroczył 1 mln zł (próg przychodów wprowadzono dla ograniczenia obciążenia finansowego dla operatorów o znikomym udziale w rynku pocztowym podobnie do rozwiązań wprowadzonych wobec przedsiębiorców telekomunikacyjnych w ustawie z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne, lecz na poziomie dostosowanym do rynku pocztowego).
- 2) z budżetu państwa, w sytuacji gdy udziały w dopłacie operatorów okażą się niewystarczające

Z uwagi na ustalony próg 1 mln zł przychodu z usług powszechnych lub usług wchodzących w zakres usług powszechnych, jaki kwalifikuje operatora do udziału w dopłacie ustalanie tego przychodu odnosić się będzie do przychodów z tych usług osiągniętych w ramach grupy kapitałowej, do jakiej należy operator. Takie rozwiązanie przyjęto w związku z możliwością świadczenia usług pocztowych (dawniej etapów usługi, takich jak przyjmowanie, sortowanie, doręczanie) przez kilku operatorów. Powinno to zapobiec zjawisku dzielenia świadczenia usługi pomiędzy operatorów będących spółkami zależnymi wyłącznie w celu obejścia przepisu.

Przepis nakłada także na operatorów pocztowych świadczących usługi wchodzące w zakres usług powszechnych obowiązek prowadzenia przejrzystej rachunkowości w sposób zapewniający prowadzenie wyodrębnionej ewidencji dla usług wchodzących w zakres usług powszechnych, pozostałych usług pocztowych i pozostałej działalności gospodarczej, co jest niezbędne dla prawidłowego oszacowania udziału tych operatorów w dopłacie.

Art. 109

Finansowanie kosztu netto będzie uruchamiane jedynie w przypadku, gdy świadczenie usług powszechnych przyniosło stratę rozumianą jako ujemny wynik na sprzedaży tych usług.

Uznano bowiem, że wystąpienie straty jest wyraźną przesłanką wystąpienia tzw. nieuzasadnionego obciążenia finansowego operatora świadczącego usługę powszechną (na ten aspekt zwraca uwagę dyrektywa 97/67/WE w brzmieniu zmienionym dyrektywą 2008/6/WE – odpowiednio w art. 7 ust. 3).

W okresie pierwszych trzech lat od dnia wejścia w życie ustawy, udzielenie dopłaty na pokrycie kosztu netto świadczenia usług powszechnych możliwe będzie wyłącznie po dokonaniu notyfikacji mechanizmu finansowania kosztu netto Komisji Europejskiej i uzyskaniu jej zgody na udzielenie pomocy. Jest to niezbędne w świetle przepisów o pomocy publicznej w związku z faktem, iż w ww. okresie operator wyznaczony działa na podstawie umocowania ustawowego, nie zaś na podstawie wyboru w drodze konkursu.

Koszt netto finansowany będzie maksymalnie do wysokości straty na świadczeniu usług powszechnych. Oznacza to, że w przypadku gdy:

- koszt netto będzie niższy niż strata – sfinansowany będzie cały koszt netto,
- koszt netto będzie większy niż strata – sfinansowany będzie tylko do poziomu straty.

Przepis stanowi także, iż kwota udziału operatora wyznaczonego w dopłacie nie może stanowić kosztu świadczenia usług powszechnych wyliczonego na potrzeby kalkulacji kosztu netto świadczenia usług powszechnych.

Art. 110

Operator wyznaczony będzie jest obowiązany poinformować ministra właściwego do spraw łączności oraz Prezesa UKE corocznie, w terminie do 15 marca, o prognozowanym wystąpieniu w następnym roku kosztu netto i straty na usługach powszechnych, przedstawiając wstępne wyliczenie wysokości tej prognozy wraz z uzasadnieniem.

Przepis ten pozwoli ministrowi właściwemu do spraw łączności na zgłoszenie zapotrzebowania na środki budżetowe do projektu ustawy budżetowej na następny rok.

Informacja ta będzie mogła być wykorzystana do ewentualnego ustalenia przez Prezesa UKE odstępstw od warunków świadczenia usług powszechnych, a nawet w dłuższej perspektywie do zmiany sposobu rozmieszczenia placówek operatora wyznaczonego poprzez zmianę wskaźników gęstości sieci tych placówek określanych w skali kraju w rozporządzeniu dotyczącym warunków świadczenia usług powszechnych.

Art. 111

Operator wyznaczony będzie obowiązany przedłożyć Prezesowi UKE plan działań naprawczych w celu likwidacji straty na świadczeniu usług powszechnych.

Plan ten będzie wykorzystany jako informacja do ewentualnego ustalenia przez Prezesa UKE odstępstwa od warunków świadczenia usług powszechnych.

Art. 112

Przepis określa procedurę rozliczenia przez operatora wyznaczonego kosztu netto i straty na usługach powszechnych wg danych bilansowych za zakończony rok obrotowy.

Operator wyznaczony obowiązany jest dostarczyć Prezesowi UKE w terminie 7 miesięcy od zakończenia roku obrotowego, w którym wystąpił koszt netto i strata na usługach powszechnych, dokumenty umożliwiające weryfikację przedstawionych danych, w tym kalkulacji kosztu netto i straty.

W przypadku wystąpienia straty na usługach powszechnych operator może złożyć wniosek o dopłatę. Fakultatywność tego rozwiązania umożliwia operatorowi wyznaczonemu ewentualną rezygnację z dopłaty w sytuacji, gdy strata na usługach powszechnych będzie znikoma.

Prezes UKE dokonuje weryfikacji przedstawionych danych i w terminie 4 miesięcy od ich otrzymania wraz z wnioskiem o dopłatę wydaje decyzję określającą kwotę zweryfikowanego kosztu netto skutkującą określoną stratą na usługach powszechnych oraz ustala kwotę należnej dopłaty.

Art. 113

Prezes UKE określa wysokość udziału w dopłacie dla operatora pocztowego zobowiązanego do udziału w dopłacie oraz określa 30-dniowy termin do jego wniesienia liczony od dnia doręczenia decyzji. Ponadto Prezes UKE po upływie ww. terminu do wniesienia kwoty ustalonej decyzją nadaje decyzji rygor natychmiastowej wykonalności.

Wprowadzony 30-dniowy termin na wniesienie opłaty umożliwia operatorom zgromadzenie środków i wniesienie opłaty. Operator zobowiązany do wniesienia opłaty, tj. świadczący usługi powszechne lub wchodzące w zakres usług powszechnych, powinien przewidzieć ewentualność wniesienia tej opłaty zgodnie z obowiązującymi przepisami i być do niej przygotowany.

Ustalenie wysokości udziału w dopłacie następuje na podstawie jednolitego procentowego wskaźnika stanowiącego stosunek należnej dopłaty do sumy przychodów operatorów obowiązanych do udziału w dopłacie osiągniętych z usług powszechnych lub usług

wchodzących w zakres usług powszechnych. Oznacza to, iż operator wyznaczony wnosi udział w dopłacie liczony od przychodów z usług powszechnych i usług wchodzących w zakres usług powszechnych (jeżeli takie świadczy), a pozostali operatorzy pocztowi wyłącznie od przychodów z usług wchodzących w zakres usług powszechnych.

Wysokość udziału operatora w dopłacie ustalana jest jako iloczyn ww. jednolitego wskaźnika procentowego oraz kwoty przychodów tego operatora z usług powszechnych lub wchodzących w zakres usług powszechnych osiągniętych w roku obrotowym, za który jest ustalana dopłata, i nie może przekroczyć 2% tych przychodów.

Takie ograniczenie poziomu udziału w dopłacie wprowadzono w celu ograniczenia dolegliwości obciążenia finansowego operatorów pocztowych, analogicznie do rozwiązań wprowadzonych wobec przedsiębiorców telekomunikacyjnych w ustawie z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne.

Art. 114

Przepis zobowiązuje Prezesa UKE do przekazania ministrowi właściwemu do spraw łączności informacji o wysokości udziałów operatorów pocztowych w dopłacie określonych w decyzjach, o których mowa w art. 105 ust. 1, co jest niezbędne do uruchomienia dotacji dla operatora wyznaczonego.

Art. 115

Przepis określa zasady dokonywania wpłat kwot ustalonych w decyzji Prezesa UKE na rachunek bankowy Urzędu i ich przekazywania na rachunek operatora wyznaczonego.

Kwota udziału w dopłacie przypadająca na operatora wyznaczonego pozostaje w jego dyspozycji. Rozwiązanie to wprowadzono w celu wyeliminowania dodatkowych kosztów związanych z wzajemnym przekazywaniem środków przeznaczonych na dopłatę pomiędzy operatorem wyznaczonym a Prezesem UKE.

Art. 116

Przepis określa zasady egzekucji kwoty udziału w dopłacie, tj. egzekucja administracyjna należności pieniężnych.

Art. 117

Przepis określa, iż od kwoty udziału w dopłacie nieuiszczonej w terminie naliczane są odsetki w wysokości równej odsetkom za zwłokę pobieranym od zaległości podatkowych. Przepis art. 54 ustawy – Ordynacja podatkowa stosuje się odpowiednio. Zobowiązanie do zapłaty kwoty udziału w dopłacie ulega przedawnieniu po upływie 10 lat od daty określonej w decyzji, o której mowa w art. 105 ust. 1. Bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu. Przepisy art. 70 § 2 – 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa stosuje się odpowiednio. Prezes UKE, na wniosek operatora pocztowego zobowiązanego do wniesienia udziału w dopłacie, w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem wnioskodawcy lub interesem publicznym może, w drodze decyzji, odroczyć termin wpłaty kwoty udziału w dopłacie lub rozłożyć wpłatę na raty. Odroczenie kwoty dopłaty powoduje również odroczenie odsetek za zwłokę w całości lub w takiej części, w jakiej została odroczone dopłata. Rozłożenie na raty zapłaty następuje wraz z odsetkami za zwłokę.

Przepis określa także sposób ustalania terminów naliczania odsetek w przypadku odroczenia płatności lub rozłożenia jej na raty.

Art. 118

Przepis stanowi, iż do należności z tytułu kwoty udziału w dopłacie ustalonej w decyzji, o której mowa w art. 113 ust. 1, stosuje się odpowiednie przepisy Ordynacji podatkowej. W przypadku uchylenia decyzji Prezesa UKE, o której mowa w art. 105 ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy działu III rozdziału 9 „Nadpłata” ustawy – Ordynacja podatkowa.

Przepis określa także Prezesa UKE jako organ właściwy w sprawach, o których mowa w art. 93, art. 93a – 93c, art. 93e, art. 94, art. 97 § 1 i 2, art. 98 § 1 i 2 pkt 1, 2 i 7, art. 100, art. 101, art. 105 § 1 i 2, art. 106 § 1 i 2 i art. 112 – 117 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa.

Art. 119

Przepis nakłada na Prezesa UKE obowiązek corocznej publikacji na stronie podmiotowej BIP sprawozdania z końcowych ustaleń w zakresie kosztu netto i straty na usługach powszechnych, weryfikacji dokumentów wykorzystanych przy ustalaniu tych wielkości, udziałów operatorów pocztowych w dopłacie, wysokości dopłaty przekazanej operatorowi

wyznaczonemu oraz wyceny korzyści pośrednich operatora wyznaczonego wynikających ze świadczenia usług powszechnych.

Art. 120

Przepis zobowiązuje ministra właściwego do spraw łączności do wydania w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych rozporządzenia określającego szczegółowe zasady kalkulacji kosztu netto, zakres projektu opisu kalkulacji kosztu netto, tryb i terminy uzgadniania i zatwierdzania przez Prezesa UKE opracowanego przez operatora wyznaczonego projektu opisu kalkulacji kosztu netto, korzyści pośrednie operatora wyznaczonego wynikające ze świadczenia usług powszechnych oraz sposób ich liczenia, zgodność z przepisami pomocy publicznej, a także korzyści wynikające z praw specjalnych lub wyłącznych przyznanych operatorowi wyznaczonemu oraz sposób ich liczenia.

11) Rozdział 11 – Kontrola działalności pocztowej

Art. 121

Przepis wskazuje, iż do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy regulowanej niniejszą ustawą stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

Art. 122

Przepis określa uprawnienia kontrolne Prezesa UKE.

Zakres kontroli obowiązujący w dotychczasowych przepisach dostosowano do regulacji niniejszej ustawy. W szczególności wykreślono przepisy o kontroli w zakresie naruszania obszaru zastrzeżonego oraz wykonywania usług pocztowych na podstawie zezwolenia w związku z likwidacją obszaru zastrzeżonego i rezygnacją z przyznawania uprawnień do wykonywania działalności pocztowej na podstawie zezwolenia.

Rozszerzono zakres uprawnień kontrolnych Prezesa UKE. Dotyczy to kontroli w zakresie ustalania cen dostępu do elementów infrastruktury pocztowej, wywiązywania się przez operatorów z obowiązku zamieszczania w regulaminie usług pocztowych oraz regulaminie usług powszechnych sposobu informowania o zasadach wprowadzania na terytorium Unii

Europejskiej przesyłek zawierających produkty pochodzenia zwierzęcego oraz realizacji obowiązku umieszczania pocztowych skrzynek oddawczych, o którym mowa w art. 40.

Ten ostatni zakres kontroli związany jest z wprowadzoną niniejszą ustawą administracyjną karą pieniężną za nierealizowanie tego obowiązku.

Przewidziano także kontrolę wypełniania przez operatorów pocztowych obowiązku na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Art. 123

Przepis, analogicznie do dotychczasowych regulacji, określa uprawnienia pracowników Urzędu Komunikacji Elektronicznej w zakresie przeprowadzania kontroli przestrzegania przepisów i decyzji z zakresu działalności pocztowej, obowiązki kontrolowanego w zakresie umożliwienia sprawnego przeprowadzenia kontroli i kontrolującego w zakresie sposobu prowadzenia czynności kontrolnych, a także sporządzania i podpisywania protokołu pokontrolnego.

Wprowadzono dodatkowo możliwość prowadzenia czynności kontrolnych także przez posiadające wiedzę specjalistyczną osoby niebędące pracownikami UKE na podstawie upoważnienia udzielonego przez Prezesa UKE. Jak wskazuje praktyka, udział osób posiadających wiedzę specjalistyczną jest elementem niezbędnym do przeprowadzenia skutecznej kontroli, na podstawie ustaleń której możliwe jest zaniechanie albo podjęcie dalszych działań prawnych. Przepis ten będzie miał szczególne znaczenie przy wypełnianiu przez Prezesa UKE obowiązku weryfikacji sprawozdania z prowadzonej przez operatora wyznaczonego rachunkowości regulacyjnej, wyników kalkulacji kosztów oraz weryfikacji prognozy kosztu netto i jego rzeczywistego wykonania, która może być przeprowadzona jedynie z udziałem wyspecjalizowanych ekspertów oraz biegłego rewidenta.

Możliwość dopuszczenia do czynności kontrolnych osób niebędących pracownikami organu kontroli dopuszcza w art. 79a ust. 3 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli przepisy odrębnych ustaw tak stanowią.

Określono także obowiązek kontrolowanego do zapewnienia warunków sprawnego przeprowadzenia kontroli, a jednocześnie nałożono obowiązek przeprowadzania czynności kontrolnych w sposób niepowodujący zakłóceń w funkcjonowaniu kontrolowanego przedsiębiorcy. Analogicznie do obecnych regulacji określono, że przypadki, w których kontrola miałaby niekorzystny wpływ na jakość usług świadczonych przez kontrolowanego przedsiębiorcę, powinny być odzwierciedlone w protokole z kontroli.

Utrzymano dotychczasowy 30-dniowy termin, w jakim przedsiębiorca może wnieść zastrzeżenia i uwagi do protokołu z kontroli, mając na uwadze, że kontrola dotyczyć może dużych przedsiębiorstw o charakterze sieciowym o rozbudowanej hierarchicznie i terytorialnie strukturze organizacyjnej.

Art. 124

Przepis, analogicznie jak dotychczas obowiązujący, określa, że w przypadku świadczenia usług pocztowych bez wymaganego wpisu do rejestru Prezes UKE wydaje decyzję nakazującą wstrzymanie działalności. Decyzja ma rygor natychmiastowej wykonalności.

Art. 125

Prezes UKE w przypadku stwierdzenia naruszeń przepisów lub decyzji dotyczących działalności pocztowej obowiązany jest wydać decyzję określającą zakres naruszeń oraz termin usunięcia nieprawidłowości.

W przypadku stwierdzenia naruszeń warunków wykonywania działalności pocztowej, których charakter i skala nie zagrażają bezpieczeństwu obrotu pocztowego oraz istotnym interesom podmiotów korzystających z usług pocztowych lub operatorów pocztowych będzie możliwe wydanie jedynie zaleceń pokontrolnych określających zakres naruszeń i termin ich usunięcia. W przypadku zastosowania się przedsiębiorcy do tych zaleceń nie będzie konieczne wydawanie decyzji. Za takim rozwiązaniem przemawia fakt, że przeprowadzane dotychczas przez Prezesa UKE kontrole wielokrotnie wykazują drobne uchybienia, które w ocenie Prezesa UKE nie powinny kwalifikować się na stwierdzenie naruszeń w formie decyzji administracyjnej, co *de facto* oznaczałoby także konieczność nakładania na operatora pocztowego kary pieniężnej.

Niezastosowanie się operatora pocztowego do zaleceń pokontrolnych będzie skutkowało wydaniem decyzji.

12) Rozdział 12 – Kary pieniężne

Niniejszy rozdział określa zakres naruszeń warunków wykonywania działalności pocztowej, za które nakładana jest na podmiot kara przez Prezesa UKE, w podziale na kary obligatoryjne i fakultatywne. Określono także maksymalną wysokość kar oraz sposób określania ich wymiaru. Przewidziano tryb odwoławczy od decyzji Prezesa UKE w sprawie kar.

Wprowadzono, po raz pierwszy, karę grzywny w przypadku nierealizowania obowiązku instalowania oddawczych skrzynek pocztowych lub ich instalacji z naruszeniem wymogów ustawowych.

Art. 126

Określono zakres naruszeń warunków wykonywania działalności pocztowej, za które nakładana jest kara. Katalog naruszeń dostosowano do przepisów niniejszej ustawy, przy czym znaczna część rodzajów naruszeń została przeniesiona z uchylanej ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe.

Wprowadzono także jako nowe rozwiązanie możliwość odstąpienia od kary, o którym mowa w ust. 2 i 3. Dotyczy to:

1) (ust. 2) sytuacji o mniejszym znaczeniu dla prawidłowego funkcjonowania rynku pocztowego, tj. odnosi się do kar za:

- a) składanie nieprawdziwego lub niepełnego zgłoszenia, o którym mowa w art. 10 ust. 1, sprawozdania, o którym mowa w art. 43 ust. 1 i 5, informacji, o której mowa w art. 50, danych, o których mowa w art. 86 ust. 1,
- b) składanie z naruszeniem terminu zgłoszenia, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 i 3, sprawozdania, o którym mowa w art. 43 ust. 1 i 5, informacji, o której mowa w art. 50,
- c) składanie w niepełnym zakresie lub z naruszeniem terminu dokumentów, o których mowa w art. 112 ust. 1,
- d) niestosowanie się do zaleceń pokontrolnych;

2) (ust. 3) naruszeń obowiązku świadczenia usług powszechnych, o którym mowa w art. 46 ust. 2 pkt 2 lit. a (wymagana gęstość placówek pocztowych operatora wyznaczonego) oraz o którym mowa w pkt 3 (obowiązujące wskaźniki czasu przebiegu przesyłek pocztowych).

Prezes UKE podejmując decyzję o odstąpieniu od kary, kierował się będzie charakterem i skalą tego naruszenia, tj. jeżeli nie będą one stanowiły istotnej przeszkody w realizacji przez Prezesa UKE zadań regulacyjnych i kontrolnych dotyczących rynku pocztowego, wymagających wykorzystania tych informacji. Przykładowo opóźnienie złożenia przez operatora sprawozdania z działalności pocztowej o jeden dzień nie uniemożliwi sporządzenia raportu o stanie rynku pocztowego za rok poprzedni, o którym mowa w art. 43 ust. 6.

Określono maksymalną wysokość kary, jaka może być nałożona na ukarany podmiot w stosunku procentowym do jego przychodów. Utrzymano obecne regulacje w tym zakresie w odniesieniu do wymiaru procentowego kary, tj. 2% liczone od przychodów z działalności pocztowej osiągniętych przez operatora w poprzednim roku obrotowym, a w przypadku podmiotu niebędącego operatorem – od przychodów z działalności gospodarczej.

W przypadku gdy okres działalności jest krótszy niż 12 miesięcy, za podstawę wymiaru przyjmuje się kwotę 500 000 euro (w przepisach uchylanej ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe – odpowiednio 250 000 euro). Zmianę wymiaru podstawy wprowadzono dla zachowania adekwatności kary.

Utrzymano dotychczasowe przepisy w zakresie możliwości nakładania kar na osoby fizyczne będące przedsiębiorcą, członkiem zarządu spółki prawa handlowego, dyrektorem przedsiębiorstwa, wspólnikiem spółki jawnej, komplementariuszem w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej, w sytuacji gdy podległa jej jednostka kontrolowana mimo powiadomienia o kontroli uniemożliwia lub utrudnia jej przeprowadzenie. Utrzymano maksymalny poziom kary pieniężnej nakładanej na osobę fizyczną tj. 300% wynagrodzenia ustalanego na zasadach ekwiwalentu za urlop lub jeśli osoba nie otrzymuje wynagrodzenia w związku z pełnioną funkcją lub prowadzoną działalnością – dziesięciokrotność minimalnego wynagrodzenia za pracę ogłaszanego przez Prezesa GUS.

Art. 127

Wprowadzono nową w stosunku do obecnie obowiązującego prawa karę w postaci kary pieniężnej za nierealizowanie obowiązku instalowania oddawczych skrzynek pocztowych albo ich instalowanie, ale z naruszeniem wymogów ustawowych.

Kara dotyczy obowiązku nałożonego także w uchylanej ustawie z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe łącznie z obowiązkiem wymiany oddawczych skrzynek pocztowych starej konstrukcji na skrzynki zapewniające dostęp dla innych, poza operatorem publicznym, operatorów pocztowych tzw. euroskrzynki. Obowiązek wymiany dotyczył okresu 5 lat od dnia wejścia w życie tejże ustawy. Do dnia dzisiejszego wymieniono około 92% skrzynek oddawczych. Komisja Europejska stale monitoruje ten proces i zwróciła uwagę na konieczność wprowadzenia sankcji, która zapewni skuteczność przepisu. Wprowadzana kara pieniężna nakładana będzie przez Prezesa UKE, a jej wysokość będzie określona przedziałem od 50 zł do 10 000 zł. Wysokość nakładanej kary uzależniona będzie od stopnia szkodliwości

czynu. Kary pieniężne nieuiszczone w terminie wraz z odsetkami za zwłokę podlegają ściągnięciu w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Prezes UKE będzie mógł odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu będzie znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek.

Art. 128

Przepis określa zasady ustalenia wysokości kary pieniężnej przez Prezesa UKE i nakładanie jej w drodze decyzji.

Określono także obowiązki podmiotu, na który nakładana jest kara, w zakresie dostarczenia na żądanie Prezesa UKE danych niezbędnych do określenia podstawy wymiaru kary pieniężnej.

W przypadku gdy dane te nie zostaną dostarczone lub dostarczenia danych uniemożliwiających ustalenie takiej podstawy, Prezes UKE ustala ją w sposób szacunkowy.

Wymiar podstawy nie może być jednak niższy niż 250% ogłaszanego przez Prezesa GUS przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw z grudnia poprzedniego roku w przypadkach kar nakładanych na osoby fizyczne lub równowartość 500 000 euro w pozostałych przypadkach.

Termin uiszczania kar pozostawiono bez zmian w stosunku do uchylanej ustawy – Prawo pocztowe, tj. określono go na 14 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna (dotychczas od dnia doręczenia decyzji ostatecznej o nałożeniu kary).

Art. 129

Przepis określa termin wydania decyzji przez Prezesa UKE w sprawie nałożenia kar (24 miesiące od dnia stwierdzenia naruszeń). Ponadto określono okres przedawnienia zobowiązania do zapłaty kary określonej w decyzji Prezesa UKE. Określono możliwość odwołania od decyzji Prezesa UKE w sprawie kar, w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji do Sądu Okręgowego w Warszawie – sądu ochrony konkurencji i konsumentów.

Art. 130

Określono, iż wpływy z kar stanowią dochód budżetu państwa.

13) Rozdział 13 – Zmiany w przepisach obowiązujących

Wprowadzono niezbędne zmiany w obowiązujących ustawach wynikające z dostosowania do aparatury pojęciowej niniejszej ustawy m.in. zastąpiono odpowiednio wyrazy „operator publiczny” wyrazami „operator wyznaczony”, wyrazy „placówka operatora” na „placówka pocztowa” oraz zmieniono przywołanie odpowiedniej ustawy, tj. zamiast ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe powołano się na niniejszą ustawę.

Niezależnie od powyższego dokonano przeglądu dotychczasowych rozwiązań pod kątem uprawnień operatorów do doręczania przesyłek w związku z liberalizacją rynku pocztowego. W niektórych ustawach zdecydowano, w uzgodnieniu z właściwymi dla danej ustawy organami, o rozszerzeniu regulacji dotyczącej doręczeń przesyłek na wszystkich operatorów pocztowych w rozumieniu niniejszej ustawy. Podobnie doprecyzowano zapisy ustaw, w których dotychczas używano określenia „pisma doręczane przez pocztę”.

W przypadku trzech ustaw wprowadzono zmiany o charakterze zasadniczym, niezbędne do zachowania spójności przepisów w związku z regulacjami proponowanymi w niniejszej ustawie. Są to:

- 1) zmiana proponowana w ustawie z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe (art. 136 niniejszej ustawy), która ma na celu wyraźne rozróżnienie usług związanych z przesyłkami przewożonymi na podstawie ustawy – Prawo przewozowe od przesyłek pocztowych,
- 2) zmiana ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (art. 159 niniejszej ustawy), w której doprecyzowano obowiązki Prezesa UKE w zakresie:
 - informowania Komisji Europejskiej w sprawach określonych w dyrektywie 97/67/WE,
 - kontroli umieszczania oddawczych skrzynek pocztowych zgodnie z obowiązkiem wynikającym z ustawy – Prawo pocztowe,
 - okresowego, nie rzadziej niż raz na 4 lata, przeprowadzania badań społecznego zapotrzebowania na usługi powszechne (w rozumieniu niniejszej ustawy), co ma znaczenie dla ewentualnych działań regulacyjnych w zakresie modyfikacji obowiązku świadczenia usług powszechnych w dostosowaniu do realnego zapotrzebowania na te usługi,
- 3) zmiana w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (art. 153 niniejszej ustawy) polegająca na skreśleniu w art. 75 ust. 1 punktu 24 w związku ze

zniesieniem obowiązku uzyskiwania zezwoleń na wykonywanie działalności pocztowej w zakresie określonym w uchylanej ustawie z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe.

14) Rozdział 14 – Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 166

Przepis nakłada obowiązek świadczenia usług powszechnych w okresie 3 lat od wejścia w życie niniejszej ustawy na Poczta Polska S.A. realizującej zadania operatora publicznego pod rządami uchylanej ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe.

W okresie tych 3 lat Poczta Polska będzie zwolniona z obowiązku świadczenia usług powszechnych zgodnie z wymaganiami w zakresie wskaźników czasu przebiegu przesyłek określonych w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 47, które staną się dla operatora wyznaczonego normą obowiązującą dopiero po tym okresie.

Do tego czasu Poczta Polska S.A. nie będzie mogła pogorszyć terminowości świadczenia usług, tj. uzyskane w danym roku wskaźniki czasu przebiegu przesyłek nie będą mogły być niższe niż uzyskane w 2012 r., tj. w roku poprzedzającym wejście w życie niniejszej ustawy.

Art. 167

Przepis określa postępowanie dotyczące ewentualnego uruchomienia dotacji dla Poczty Polskiej SA do działalności polegającej na świadczeniu usług powszechnych, jeżeli ich świadczenie przyniesie stratę w 2012 r. zgodnie uprawnieniem, jakie operator ten posiada na mocy art. 52a uchylanej ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe. W tym zakresie utrzymano tryb postępowania określony w przywołanym artykule uchylanej ustawy. Uruchomienie rekompensaty dla Poczty Polskiej S.A. z tytułu start poniesionych na świadczeniu usług powszechnych w 2012 r. możliwie będzie wyłącznie po uzyskaniu zgody Komisji Europejskiej na udzielenie pomocy.

Art. 168

Przepis określa tryb postępowania Prezesa UKE w odniesieniu do rejestru operatorów pocztowych, w szczególności jego dostosowania do wymogów niniejszej ustawy.

Art. 169

W związku ze zniesieniem obowiązku otrzymania zezwolenia na prowadzenie działalności pocztowej przekształca się to uprawnienie na działalność prowadzoną na podstawie wpisu do rejestru.

Art. 170

Przepis określa tryb postępowania Prezesa UKE w przypadku wniosków o wydanie zezwolenia i o wpis do rejestru nierozpatrzonych do dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 171

W związku z wyznaczeniem Poczty Polskiej S.A. jako operatora wyznaczonego na 3 lata od dnia wejścia w życie ustawy zachowano w mocy przepisy dotyczące planu emisji znaczków pocztowych i zmian tych planów na lata 2013 – 2015.

Art. 172

Nałożono na operatorów pocztowych obowiązek dostosowania regulaminów świadczenia usług pocztowych oraz regulaminu świadczenia usług powszechnych, a także zawartych umów na świadczenie tych usług do wymogów niniejszej ustawy i przedłożenia regulaminów Prezesowi UKE w terminie nie dłuższym niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 173

Przepis utrzymuje w mocy dotychczasowe przepisy określające obowiązek przedłożenia Prezesowi UKE sprawozdania z działalności pocztowej za rok poprzedni oraz zakres danych objętych sprawozdaniem z działalności pocztowej sporządzanego przez operatorów pocztowych w roku 2013, a dotyczącym roku 2012.

Art. 174

Określono, że oddawcze skrzynki pocztowe Poczty Polskiej S.A. zainstalowane na terenach wiejskich lub o rozproszonej zabudowie, które nie spełniają wymogów dostępności dla uprawnionych do takiego dostępu operatorów pocztowych (nie posiadają ogólnodostępnego

otworu wrzutowego) będą mogły być eksploatowane do czasu ich wymiany. Dostęp ten będzie zapewniany uprawnionym operatorom na podstawie umów o dostępie do elementów infrastruktury, o których mowa w art. 66 niniejszej ustawy.

Art. 175

Określono obowiązek operatorów pocztowych sporządzenia i uzgodnienia, w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, planów, o których mowa w art. 83 i 85.

Do czasu uzgodnienia ww. planów zapewniono niezbędną ciągłość działania przepisów uchylanej ustawy związanych ze sporządzaniem planów wynikających z realizacji obowiązków operatorów pocztowych na rzecz obronności, bezpieczeństwa państwa oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Art. 176

Określa maksymalny okres funkcjonowania aktów wykonawczych wydanych na podstawie ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe oraz art. 6 ust. 4 i art. 7 ust. 10 ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych.

Art. 177

Na mocy przepisu tego artykułu traci moc ustawa z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe, z wyjątkiem art. 52 ust. 3 – 6, który traci moc z dniem 1 stycznia 2014 r.

Ustanowiony wyjątek dotyczy przepisu uchylanej ustawy nakładającej na:

- 1) operatora świadczącego powszechne usługi pocztowe obowiązek przedkładania Prezesowi UKE w terminie do 31 marca każdego roku oświadczenia o spełnieniu wymagań w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych w sposób umożliwiający kalkulację kosztów odrębnie dla każdej usługi z obszaru zastrzeżonego i zbiorczo dla usług niezastrzeżonych, z rozgraniczeniem na usługi powszechne i nienależące do usług powszechnych,
- 2) na Prezesa UKE obowiązek weryfikacji zgodności oświadczenia ze stanem rzeczywistym oraz publikacji oświadczenia,
- 3) na operatora wyznaczonego obowiązek przedłożenia Prezesowi UKE w terminie do 31 lipca każdego roku, zbadanego przez biegłego rewidenta sprawozdania finansowego za rok poprzedni.

Przepis przejściowy w ww. zakresie jest niezbędny ze względu na różnice przepisów uchylanej i projektowanej ustawy w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych i rachunku kosztów, likwidacją obszaru zastrzeżonego oraz wprowadzeniem nowego podziału usług pocztowych.

Art. 178

Niniejsza ustawa, a tym samym zasady określające funkcjonowanie zliberalizowanego rynku pocztowego, wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

Tym samym zachowano zgodność z art. 3 dyrektywy 2008/6/WE, na podstawie którego Polska była uprawniona do przesunięcia terminu wdrożenia dyrektywy do dnia 31 grudnia 2012 r., aby utrzymać usługi zastrzeżone dla operatora świadczącego usługi powszechne.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, późn. zm.).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), projekt ustawy został zamieszczony na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji. Do projektu ustawy nie zgłoszono zainteresowania pracami w trybie art. 7 ww. ustawy.

Projekt nie podlega obowiązkowi określonemu w § 12a uchwały Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektu ustawy – Prawo pocztowe nie spowoduje zwiększenia wydatków jednostek samorządu terytorialnego oraz pozostałych jednostek sektora finansów publicznych. Może natomiast spowodować wzrost wydatków budżetu państwa.

1) wpływ regulacji na budżet państwa

Nie przewiduje się zwiększenia wydatków budżetu państwa w zakresie wydatków z tytułu:

- a) dotacji przedmiotowej na refinansowanie operatorom pocztowym utraconych przychodów w związku ze świadczeniem usług ustawowo zwolnionych z opłat pocztowych, gdyż projektowana ustawa przewiduje utrzymanie obecnie obowiązujących w uchylanej ustawie z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe przepisów w tym zakresie,
- b) wydatków Urzędu Komunikacji Elektronicznej w związku z realizacją obowiązków wynikających z projektowanej ustawy,
- c) wprowadzenia budżetu jako uzupełniającego źródła finansowania kosztu netto obowiązku świadczenia usług powszechnych, w sytuacji gdy udziały operatorów pocztowych w dopłacie okażą się niewystarczające.

Szacunki kosztu netto obowiązku świadczenia usług powszechnych sporządzone przez UKE w warunkach:

- przyjętego modelu obliczeń, w szczególności uwzględnienie wskaźnika elastyczności cenowej na poziomie $e = -0,49$ oraz wskaźnik określający spadek przychodów operatora w wyniku ograniczenia dostępu do usług pocztowych na skutek likwidacji nierentownych placówek na poziomie 0,5% (szczegółowe omówienie w dalszej części OSR),
- obecnie obowiązujących przepisów określających zasady funkcjonowania operatora publicznego Poczty Polskiej S.A., w tym przepisy podatkowe, a w szczególności art. 43 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054, z późn. zm.) określający, że z podatku VAT zwolnione są usługi pocztowe oraz dostawy towarów ściśle z nimi związane realizowane przez operatora obowiązującego do świadczenia powszechnych usług pocztowych

pozwalają stwierdzić, że nie będzie potrzeby uruchamiania finansowania z budżetu państwa, gdyż strata na usługach powszechnych nie powinna wystąpić, a jeżeli wystąpi, to wystarczające będą środki uzyskane z udziałów operatorów w dopłacie.

Należy podkreślić, że największy udział w dopłacie będzie miał operator wyznaczony, gdyż obliczany on będzie z przychodów osiąganych z tytułu świadczenia usług powszechnych i wchodzących w zakres usług powszechnych. Szacuje się, na podstawie danych uwzględniających obecną strukturę podmiotową rynku pocztowego i przychody operatorów z 2011 r., że około 96% udziału w dopłatach operatorów zobowiązanych do współfinansowania kosztu netto będzie stanowił udział operatora wyznaczonego.

Tym niemniej pozostawienie możliwości uruchomienia środków budżetowych przeznaczonych na finansowanie kosztu netto jest niezbędne do realizacji obowiązku państwa w zakresie zapewnienia dostępu do usług powszechnych i ich ciągłości, w przypadku:

- większej niż przewidywana obecnie dynamiki zmian w zapotrzebowaniu na usługi pocztowe, w tym związanych z e-substytucją oraz tempa rozwoju konkurencji w sektorze usług wchodzących w zakres usług powszechnych (tj. usług podobnych z punktu widzenia klienta do usług powszechnych),
- zmian w otoczeniu prawnym wpływających na warunki funkcjonowania operatora wyznaczonego na rynku pocztowym, w szczególności zmieniające dane przyjęte w modelu ustalania poziomu kosztu netto. Przykładowo, zakres zwolnienia z VAT na usługi pocztowe uwzględniony w modelu liczenia kosztu netto jako korzyść pośrednia wynikająca z pozycji operatora obowiązującego do świadczenia usług powszechnych,
- gdy wyznaczenie operatora do świadczenia usług powszechnych będzie odbywało się nie w wyniku konkursu, lecz w drodze odrębnej decyzji Prezesa UKE (szczególnie przypadki wygaśnięcia lub uchylecia decyzji o wyznaczeniu operatora w drodze konkursu lub gdy operator wyznaczony z przyczyn od siebie niezależnych nie będzie mógł dalej świadczyć usług powszechnych) – formuła „nakazowa”.

Uzasadnienie szczegółowe:

Ocenę skutków projektowanej regulacji wskazującą na brak konieczności uruchomienia środków budżetowych jako finansowania kosztu netto w warunkach przyjętego modelu ustalania kosztu netto i możliwości jego pokrycia z udziałów operatorów oparto o prognozę poziomu kosztu netto obowiązku świadczenia usług powszechnych dla 2013 r. sporządzoną

przez Urząd Komunikacji Elektronicznej oraz o szacunek kwot, jakie w ramach udziału w dopłacie mogą wnieść zobowiązani do tego operatorzy pocztowi.

Szacunku kosztu netto dokonano w oparciu o metodę kosztu rentowności (Profitability Cost). Dla uproszczenia obliczeń opartych na porównaniu dwóch scenariuszy, tj. działania operatora w warunkach obowiązkowego świadczenia usług powszechnych (wariant podstawowy) i bez tego obowiązku (wariant alternatywny), w wariantcie alternatywnym przyjęto ograniczenie doręczania przesyłek do 3 dni w tygodniu na obszarach wiejskich oraz likwidację nierentownych placówek pocztowych.

W obliczeniach uwzględniono przekazane przez Poczta Polską S.A. dane za 2011 r. oraz prognozę na 2013 r.

Przyjęto także:

- a) wartość wskaźnika elastyczności cenowej na poziomie $e = - 0,49$ (wyznaczony został na podstawie opracowania z 2007 r. Pitney Bowes: A review of Price Elasticity Models for Postal Products jako średnia z zaprezentowanych tam 42 wyników badań cenowej elastyczności popytu na usługi pocztowe przeprowadzonych od 1991 do 2005 roku w różnych krajach),
- b) wskaźnik określający spadek przychodów operatora w wyniku ograniczenia dostępu do usług pocztowych na skutek likwidacji nierentownych placówek na poziomie 0,5% (co oznacza, że każdy 1% populacji, który znajdzie się poza zasięgiem dostępu do usług, spowoduje liniowy spadek przychodów operatora o 0,5%).

Uzyskane wyniki zmniejszono, zgodnie z metodologią liczenia kosztu netto, o tzw. korzyści pośrednie (dodatkowe korzyści wynikające z pozycji operatora wyznaczonego), takie jak:

- a) znajomość operatora wyznaczonego (korzyść stąd wynikająca jest mierzona przychodami z usług pocztowych utraconymi w wyniku rezygnacji przez nadawców z usług operatora publicznego, gdyby nie świadczył on usług powszechnych),
- b) dodatkowe możliwości reklamy (korzyść stąd wynikająca jest mierzona przychodami z nośników reklamowych znajdujących się w nierentownych placówkach przeznaczonych do likwidacji w scenariuszu alternatywnym oraz przychodami z ogólnopolskich kampanii reklamowych),

- c) zwolnienie z VAT (korzyść stąd wynikająca jest mierzona różnicą między przychodami utraconymi a kosztami unikniętymi w sytuacji braku zwolnienia z VAT); obecnie zwolnieniem z VAT objęte są usługi pocztowe świadczone przez operatora publicznego,
- d) ułatwienia w instalowaniu skrzynek nadawczych (korzyść stąd wynikająca jest mierzona rocznym kosztem dzierżawy powierzchni dla skrzynek nadawczych zainstalowanych na budynkach jednostek sektora finansów publicznych),
- e) urzędowa moc stempla pocztowego (korzyść stąd wynikająca jest mierzona marżą na przesyłkach poleconych, którą Poczta Polska S.A. utraciłaby, gdyby urzędowa moc stempla pocztowego była przyznana przesyłkom wszystkich operatorów pocztowych),
- f) popyt na usługi komplementarne (korzyść stąd wynikająca jest mierzona marżą na usłudze potwierdzenia odbioru, którą Poczta Polska S.A. utraciłaby, gdyby urzędowa moc stempla pocztowego była przyznana przesyłkom wszystkich operatorów pocztowych).

W rezultacie dla roku 2013 otrzymano prognozę kosztu netto na poziomie 16 828 tys. zł przy uwzględnieniu obecnych uwarunkowań prawnych, w szczególności przepisów dotyczących VAT na usługi pocztowe, zgodnie z którymi zwolnieniem z opodatkowania VAT objęte są usługi pocztowe oraz dostawa towarów ściśle z tymi usługami związana, realizowane przez operatora obowiązującego do świadczenia powszechnych usług pocztowych (art. 43 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku do towarów i usług). Wynik ten jest zdecydowanie niższy niż określony pierwotnie przez Poczta Polską S.A. na podstawie danych za 2009 r., która szacowała go na poziomie ok. 769 mln zł.

Przykładowy wpływ wielkości uwzględnionych w modelu na poziom kosztu netto:

1) korzyść pośrednia z tytułu zwolnienia z VAT

Spośród ww. składowych korzyści pośrednich najbardziej istotna jest korzyść wynikająca ze zwolnienia z VAT. Wynik szacunku wartości tej składowej wykazuje bardzo wysoką, nieliniową wrażliwość na wartość cenowej elastyczności popytu na usługi pocztowe (najnowsze dostępne badania cenowej elastyczności popytu na usługi pocztowe pochodzą sprzed kilku lat i nigdy nie były przeprowadzane na rynku polskim).

O tym, jak istotny jest to parametr, świadczą różnice w wynikach szacunków wartości omawianej składowej korzyści pośrednich dokonanych niezależnie przez Poczta Polską S.A. i UKE. Wg Poczty Polskiej S.A. przyjmując wartość elastyczności cenowej na poziomie -0,3 (wg opracowania z 2006 r. D'Alcantara, Amerlync: Profitability of the Universal Service Postal Operator under entry with economies of scale in collection and delivery), otrzymano

dla lat 2009, 2011 oraz 2013 wartość korzyści pośredniej z tytułu VAT: odpowiednio 17 881 tys. zł, 61 241 tys. zł, a dla prognozy roku 2013 odpowiednio 25 284 tys. zł.

Dla porównania wg UKE, gdzie przyjęto wartość elastyczności cenowej na poziomie -0,49 (na podstawie opracowania z 2007 r. Pitney Bowes: A review of Price Elasticity Models for Postal Products wyznaczona została średnia z zaprezentowanych tam 42 wyników badań cenowej elastyczności popytu na usługi pocztowe przeprowadzonych od 1991 do 2005 roku w różnych krajach) otrzymano wartość korzyści pośredniej z tytułu VAT dla roku 2009 i 2011 odpowiednio: 152 393 tys. zł, 196 891 tys. zł, a dla prognozy roku 2013 r. odpowiednio 154 073 tys. zł.

Łączna wartość przedstawionych powyżej składowych korzyści pośrednich, szacowana wg UKE, kształtuje się w latach 2009, 2011 oraz 2013 odpowiednio na poziomie:

- dla roku 2009 – 210 685 tys. zł (wg Poczty Polskiej S.A. jest to wartość 76 172 tys. zł),
- dla roku 2011 – 257 424 tys. zł (wg Poczty Polskiej S.A. 121 773 tys. zł),
- dla roku 2013 – 213 767 tys. zł (wg Poczty Polskiej S.A. 84 978 tys. zł);

2) konsekwencje likwidacji nierentownych placówek pocztowych dla przychodów Poczty Polskiej S.A.

Przyjęto, że w wyniku likwidacji określonej liczby placówek pocztowych nastąpi spadek przychodów Poczty Polskiej S.A., ponieważ część klientów Poczty Polskiej będzie miała utrudniony dostęp do usług pocztowych i w konsekwencji może zostać przejęta przez podmioty konkurencyjne, bądź zrezygnuje całkowicie z usług pocztowych. W związku z tym konieczne było oszacowanie skali spadku przychodów. Jako że brak było szczegółowych informacji od operatora o lokalizacji placówek nierentownych, co utrudniało oszacowanie wielkości populacji, która znajdzie się w sytuacji utrudnionego dostępu do usług, to na potrzeby szacunku przyjęto założenie krańcowo najkorzystniejsze dla Poczty Polskiej S.A. i oszacowano spadek przychodów na poziomie 5,91%. Szacunek ten obejmuje, oprócz przychodów z usług powszechnych, również przychody na wszystkich pozostałych usługach oraz z działalności handlowej, ponieważ likwidacja placówki pocztowej pociąga za sobą także ich utratę.

Wyliczenie zostało oparte na wcześniej oszacowanej liczbie 3.296.890 osób, które miałyby utrudniony dostęp do usług pocztowych w przypadku likwidacji 1.683 nierentownych placówek. Liczba ta stanowi 8,64% populacji kraju. Na tej podstawie oszacowano, w jakim stopniu mogą zmienić się przychody Poczty Polskiej S.A. w wyniku utrudnionego dostępu do usług pocztowych przez tę grupę klientów.

Biorąc pod uwagę dwa skrajne warianty:

a) pierwszy z nich jest zgodny z podejściem zaprezentowanym przez Copenhagen Economics w opracowaniu dotyczącym kosztu netto dla Post Danmark, które zakłada, że każdy 1% populacji, który znajdzie się poza zasięgiem dostępu do usług, powoduje liniowy spadek przychodów operatora o maksymalnie 1%. Można więc założyć, że maksymalny możliwy spadek przychodów Poczty Polskiej w omawianym scenariuszu wynosić może 8,64%,

b) drugi wariant zakłada pełną substytucję, co oznacza, że usługi świadczone przez likwidowane placówki zostaną w całości przeniesione do pozostałych, co w konsekwencji nie spowoduje żadnej zmiany przychodów

na potrzeby szacunku kosztu netto UKE przyjął wariant pośredni, zakładający spadek wartości przychodów równy połowie wskaźnika opisanego powyżej, czyli 4,32%. Z tego powodu, że zastosowany model bazuje na danych dotyczących usług powszechnych, otrzymany wskaźnik został jeszcze skorygowany o stosunek przychodów ogółem do przychodów na usługach powszechnych (wynika to z konieczności uwzględnienia spadku przychodów na wszystkich rodzajach działalności Poczty Polskiej w przypadku likwidacji placówek pocztowych) i otrzymano wspomniany już wskaźnik na poziomie 5,91%.

Przy takim założeniu szacunek wartości kosztu netto obowiązku świadczenia usługi powszechnej dla Poczty Polskiej, będącego sumą obu powyższych składowych, dał dla lat 2009, 2011 oraz 2013 odpowiednio wartość 209 523 tys. zł, 214 905 tys. zł oraz 230 595 tys. zł.

Jednak należy podkreślić, że wartość kosztu netto, a ściślej jego składowej związanej z likwidacją nierentownych placówek pocztowych, wykazuje bardzo wysoką wrażliwość na spadek przychodów odpowiadający zmniejszeniu się populacji objętej zasięgiem świadczonych usług. Jak wspomniano wcześniej, wartości skrajne tego spadku to 0% i 1% (innymi słowy wzrost liczby ludności objętej zasięgiem utrudnionego dostępu do usług o 1% spowoduje spadek przychodów operatora o współczynnik przyjmujący wartość z przedziału od 0% do 1%) i w związku z tym wartość kosztu netto obowiązku świadczenia usługi powszechnej dla Poczty Polskiej, będącego sumą obu omawianych składowych, oszacowana została dla lat 2009, 2011 oraz 2013 na poziomie od ok. 90 000 tys. zł (jeśli przyjmiemy wskaźnik 1%, co wg dokonanych szacunków przekłada się na 11,82% spadku przychodów) do ok. 520 000 tys. zł (jeśli przyjmiemy 0%, co oznacza brak zmiany przychodów).

Zgodnie z ww. metodologią wyliczeń szacunki poziomu kosztu netto dokonane przez UKE pozwalają stwierdzić, że w analizowanych latach 2009 i 2011 koszt netto nie wystąpił.

Jak już wcześniej wspomniano, prognoza dla kosztu netto na rok 2013 zamyka się kwotą 16 828 tys. zł.

W oparciu o wskaźniki CPI określone w „Wytycznych Ministra Finansów dotyczących założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego – wersja z 23 grudnia 2011 r.” wyszacowano, że kwota kosztu netto w pierwszych 4 latach funkcjonowania przepisu o uzupełniającym finansowaniu kosztu netto z budżetu wyniesie odpowiednio:

2013 r.	–	16 828 tys. zł
2014 r.	–	17 249 tys. zł
2015 r.	–	17 680 tys. zł
2016 r.	–	18 122 tys. zł
2017 r.	–	18 575 tys. zł.

Biorąc pod uwagę identyczne tempo wzrostu tej kwoty w kolejnych latach można prognozować, iż w okresie 10-letnim, przyjmowanym jako punkt odniesienia przy określaniu tzw. reguły wydatkowej dla wydatków budżetowych będących skutkiem projektowanych regulacji, nie przekroczy ona poziomu, jaki może być sfinansowany z udziałów operatorów w dopłacie.

Szacuje się, na podstawie danych za 2010 r., że dopłaty operatorów zobowiązanych do udziału w dopłacie mającej na celu sfinansowanie kosztu netto, tj. operatorów świadczących usługi powszechne i wchodzące w zakres usług powszechnych, którzy osiągnęli co najmniej 1 mln zł przychodów z tego tytułu w roku obrotowym, dla którego ustalana jest dopłata i przy ograniczeniu poziomu dopłaty do 2% tych przychodów, wyniosłyby 89,5 mln zł, z czego udział Poczty Polskiej S.A. wynosiłby 85,7 mln zł, tj. ok. 96%.

Dokonując ekstrapolacji tej wielkości dla kolejnych lat przy uwzględnieniu ww. Wytycznych Ministra Finansów otrzymano następujące kwoty:

dla roku 2011	–	89,5 mln zł
2012	–	92,0 mln zł
2013	–	94,3 mln zł
2014	–	96,7 mln zł

2015 – 99,1 mln zł

2016 – 101,6 mln zł

2017 – 104,1 mln zł.

Trzeba zaznaczyć, że powyższy szacunek należy traktować orientacyjnie, ponieważ w obecnym stanie prawnym nie ma kategorii usług wchodzących w zakres usług powszechnych i w związku z tym trudno jednoznacznie wyodrębnić grupę operatorów niepublicznych, która ewentualnie kwalifikowałaby się do wpłat na fundusz. Inny problem to brak precyzyjnych danych o usługach paczkowych świadczonych przez operatorów niepublicznych z uwagi na definicję „paczki pocztowej” w obecnym Prawie pocztowym. Operatorzy niepubliczni uważają, że jest to usługa wyłącznie Poczty Polskiej S.A. i własne usługi tego rodzaju często kwalifikują jako przewozowe, a tym samym nie wykazują ich w sprawozdaniach z działalności pocztowej. Tym samym dane, na podstawie których sporządzono niniejszy szacunek, mogą być niepełne.

Mając na uwadze powyższe uwarunkowania dokonanych wyliczeń, w ramach przyjętego modelu można stwierdzić, że koszt netto znajdzie pokrycie w udziałach operatorów w dopłacie i nie wystąpi potrzeba uruchamiania środków budżetowych.

W sferze wpływów budżetu państwa należy wskazać na kary przewidziane w projektowanej ustawie. Poziom ewentualnych wpływów z tego tytułu jest trudny do oszacowania, gdyż uzależniony jest od skali naruszeń przepisów ustawy.

2) Wpływ regulacji na budżety jednostek samorządu terytorialnego

Projektowana regulacja nie wpłynie na zwiększenie wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Jeśli chodzi o wpływy, to podobnie jak to ma miejsce obecnie, utrzymany zostanie obowiązek wnoszenia opłat za wpis do rejestru operatorów pocztowych (zgodnie z ustawą z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej – Dz. U. Nr 225, poz. 1635, z późn. zm. – jest to kwota 412 zł od jednego wpisu). Łączna kwota dochodów gmin z tego tytułu w skali roku jest trudna do oszacowania, gdyż zależy od zainteresowania przedsiębiorców podejmowaniem działalności pocztowej.

2. Wpływ regulacji na rynek pracy

Skutki związane z wprowadzeniem regulacji niniejszej ustawy liberalizującej rynek usług pocztowych mogą spowodować zmniejszenie zatrudnienia u obecnego operatora publicznego Poczta Polska S.A., w związku ze zniesieniem obszaru usług dla niego zastrzeżonych, a co za tym idzie utratą części rynku pocztowego, zwłaszcza na atrakcyjniejszych z punktu widzenia ekonomicznego obszarach (duże aglomeracje miejskie) lub w bardziej dochodowych segmentach (nadawcy masowi). Zmniejszenie to zależy od tempa i skali utraty udziałów w rynku. Należy także uwzględnić restrukturyzację zatrudnienia, które to działanie może być podejmowane przez władze spółki w pierwszej kolejności w celu zmniejszenia kosztów związanych z obowiązkiem świadczenia usług powszechnych. Proces restrukturyzacji w tym zakresie Spółka podjęła wyprzedzająco, przygotowując się do nowej sytuacji rynkowej, m.in. przygotowała i już realizuje program tzw. dobrowolnych odejść, z którego może skorzystać 2,3 tys. osób.

Trudno ocenić w chwili obecnej zmiany w zatrudnieniu Poczty Polskiej S.A., jakie będą następstwem liberalizacji rynku pocztowego, tym bardziej że nakładać się one będą na zmiany wynikające z wprowadzania nowych technologii świadczenia usług pocztowych, a także ze spadku popytu na tradycyjne usługi pocztowe w związku z upowszechnianiem nowych, elektronicznych form komunikowania się. Dodatkowym czynnikiem mającym wpływ na poziom zatrudnienia w Poczcie Polskiej S.A. będzie obecnie realizowana strategia rozwoju Spółki w kierunku zbudowania grupy „pocztowo-finansowo-logistycznej”.

Obserwując tendencję, jaka zarysowała się po otwarciu rynku pocztowego w krajach, które dokonały tego kilka lat wcześniej, należy podkreślić spadek zatrudnienia u operatora narodowego. Przykładowo w Wlk. Brytanii zatrudnienie w Royal Mail w 2005 r. na poziomie 212 tys. osób spadło do 198 tys. osób na koniec 2008 r. (ok. 7%). W Szwecji od 1993 r. liczba pracowników w Posten AB spadła do 2006 r. o 16 tys. osób (o ok. 33,5%), przy czym skala redukcji związana była nie tylko z otwarciem rynku, lecz także z wprowadzeniem nowych technologii świadczenia usług pocztowych.

Generalnie, biorąc pod uwagę ww. przykłady, należy stwierdzić, że tendencji spadku zatrudnienia u operatora narodowego towarzyszy wzrost zatrudnienia u operatorów alternatywnych, jednakże liczba nowo tworzonych miejsc pracy w sektorze pocztowym nie równoważy liczby zlikwidowanych miejsc pracy u operatora narodowego.

3. Podmioty, na które oddziałuje regulacja

- a) korzystający z usług pocztowych: obywatele, podmioty gospodarcze, organy administracji państwowej, instytucje, organizacje itp.,
- b) operatorzy pocztowi, w szczególności Poczta Polska S.A. aktualnie realizująca zadania operatora publicznego,
- c) Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej jako organ regulacyjny rynku pocztowego,
- d) właściciele lub współwłaściciele nieruchomości gruntowych, na których znajduje się budynek mieszkalny oraz budynków mieszkalnych stanowiących odrębną nieruchomość w zakresie obowiązku instalowania oddawczych skrzynek pocztowych:
 - w tym zakresie obciążenie finansowe szacuje się na kwotę 30 – 50 zł w przypadku kosztów instalacji jednej skrzynki oddawczej (także skrzynki pojedynczej w ramach zestawu skrzynek w budynkach wielorodzinnych),
 - administracyjna kara pieniężna nakładana przez Prezesa UKE na zobowiązany podmiot za niewywiązanie się z obowiązku instalacji odpowiedniej oddawczej skrzynki pocztowej będzie się wahać w zależności od skali naruszenia obowiązku od 50 zł do 10 000 zł,
- e) jednostki zaliczone do sektora finansów publicznych w zakresie nieodpłatnego umożliwienia operatorowi wyznaczonemu instalacji, eksploatacji i konserwacji nadawczych skrzynek pocztowych oraz automatów do pocztowej obsługi klientów na zajmowanych i administrowanych przez siebie nieruchomościach,
- f) podmioty wykonujące publiczną regularną komunikację lądową, lotniczą, morską lub śródlądową w zakresie obowiązku odpłatnego przewożenia przesyłek pocztowych będących przedmiotem powszechnej usługi pocztowej,
- g) podmioty zarządzające stacją kolejową, lotniskiem cywilnym lub portem morskim albo śródlądowym w zakresie obowiązku zapewnienia operatorowi świadczącemu powszechne usługi pocztowe dostępu do niezbędnych pomieszczeń i urządzeń umożliwiających załadunek i wyładunek przesyłek pocztowych.

Nie przewiduje się dodatkowych obciążeń finansowych dla jednostek wymienionych w lit. e – g, gdyż obowiązki te realizują już obecnie. Podobnie obowiązek instalacji pocztowych skrzynek oddawczych i koszty z tym związane (lit. d tiret drugie) obowiązuje na gruncie uchylanej ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe.

4. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie projektowanej regulacji będzie miało pozytywny wpływ na konkurencyjność rynku pocztowego.

Pełne otwarcie rynku usług pocztowych, poprzez zniesienie dotychczasowych praw wyłącznych operatora publicznego do świadczenia usług pocztowych zastrzeżonych, wprowadzi zasady rzeczywistej konkurencji w tym obszarze. W związku z tym należy się spodziewać zwiększenia liczby operatorów pocztowych zainteresowanych świadczeniem usług dotychczas zastrzeżonych dla operatora publicznego.

Ponadto nowa definicja usługi pocztowej (usługą pocztową będą wykonywane łącznie lub rozdzielnie czynności przyjęcia, sortowania i doręczania), co umożliwi podjęcie działalności pocztowej przez większą niż dotychczas liczbę przedsiębiorców, pod warunkiem zawarcia przez nich odpowiednich umów o współpracę z innymi operatorami pocztowymi. Ten kierunek rozwoju rynku należy traktować jako potencjalny, gdyż dopiero praktyka pozwoli na zweryfikowanie wpływu wprowadzonych regulacji dla struktury podmiotowej rynku pocztowego.

Zwiększą się obowiązki o charakterze administracyjnym operatorów pocztowych świadczących usługi wchodzące w zakres usług powszechnych w związku z przyjętym mechanizmem udziału tych operatorów w finansowaniu kosztu netto obowiązku świadczenia usług powszechnych. Dotyczy to prowadzenia rozdzielnej rachunkowości umożliwiającej wyodrębnienie przychodów z usług wchodzących w zakres usług powszechnych, pozostałych usług pocztowych i pozostałej działalności gospodarczej operatora.

Operator wyznaczony (w ciągu pierwszych 3 lat funkcjonowania niniejszej ustawy będzie nim Poczta Polska S.A.) będzie obciążony szeregiem obowiązków administracyjnych wynikających z powierzonego mu zadania świadczenia usług powszechnych. Generalnie ulegają one zwiększeniu w stosunku do wynikających z uchylanej ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe w związku z koniecznością wdrożenia dyrektywy 2008/6/WE. W szczególności dotyczy to prowadzenia rachunkowości regulacyjnej oraz kalkulowania kosztu netto obowiązku świadczenia usług powszechnych.

Uproszczeniu ulegnie procedura uzyskiwania uprawnień do prowadzenia działalności pocztowej dzięki rezygnacji z obowiązku uzyskiwania zezwoleń w zakresie określonym

w art. 6 ust. 1 uchylanej ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe na rzecz obowiązku uzyskania wpisu do rejestru operatorów pocztowych. Z obowiązku uzyskania wpisu do rejestru będą zwolnieni, podobnie jak to ma miejsce obecnie, przedsiębiorcy wykonujący działalność pocztową związaną z drukami bezadresowymi oraz agenci pocztowi. Istotnym *novum* ustawy, wprowadzonym w związku z nową definicją usługi pocztowej, jest zwolnienie przedsiębiorców wykonujących działalność pocztową w imieniu operatora pocztowego na podstawie umowy o współpracy tzw. podwykonawcy z obowiązku uzyskania wpisu do rejestru operatorów pocztowych.

Poczta Polska S.A.:

W związku z liberalizacją rynku pocztowego przewidywany jest spadek udziału Poczty Polskiej S.A. w rynku usług pocztowych. Spadek przychodów z tego tytułu może nie być w pełni zrównoważony podejmowanymi przez przedsiębiorcę, także już obecnie, działaniami restrukturyzacyjnymi i prowadzeniem prorynkowej polityki handlowej. Skutkować to może spadkiem zatrudnienia w Spółce, o czym wspomniano wyżej.

Proponowane regulacje będą także miały wpływ na funkcjonowanie Spółki poprzez dodatkowe obciążenia finansowe, co wpłynie na jej kondycję ekonomiczną.

W szczególności dotyczy to:

- 1) obowiązku finansowania kosztu netto w ramach udziału operatora wyznaczonego w dopłacie,
- 2) rozszerzenia odpowiedzialności operatora wyznaczonego o odszkodowania za niewykonanie lub niewłaściwe wykonanie usług powszechnych z powodu winy umyślnej i rażącego niedbalstwa oraz zobligowanie Poczty Polskiej S.A. do wypłaty odszkodowań dla klientów za opóźnione doręczanie rejestrowanych przesyłek listowych priorytetowych.

Ponadto wprowadzona zostanie odpowiedzialność z tytułu nienależytego wykonania usługi doręczenia przesyłek nadawanych w trybie kpk, kpc oraz pism nadawanych w trybie kpa i ustawy – Ordynacja podatkowa w przypadkach nieprawidłowego wypełnienia druku „potwierdzenie odbioru” i przesyłki zwróconej niezgodnie z terminem lub z uwagi na nieprawidłowo wskazany powód (art. 93 niniejszej ustawy). Odpowiedzialność operatora pocztowego (a więc także wyznaczonego) w odniesieniu do przesyłek nadawanych w trybie kpk, kpc oraz pism nadawanych w trybie kpa i ustawy – Ordynacja podatkowa w przypadkach nieprawidłowego wypełnienia druku „potwierdzenie odbioru” i przesyłki

zwróconej niezgodnie z terminem lub z uwagi na nieprawidłowo wskazany powód, szacuje się na kwotę 500 tys. zł w skali roku.

Szacunki liczbowe oparte na badaniach terminowości przesyłek przeprowadzonych przez UKE we wrześniu 2008 r. pozwalają określić w przybliżeniu skutki finansowe dla Poczty Polskiej S.A. z tytułu wprowadzenia proponowanych odszkodowań na kwotę około 3 mln zł w skali roku.

Należy jednak podkreślić, że proponowane w projektowanej ustawie regulacje będą oddziaływały na poprawę jakości działania tego operatora, co powinno korzystnie wpłynąć na jego wizerunek w oczach konsumentów.

3) wprowadzenia kary, jaka może być nałożona na operatora wyznaczonego (w pierwszym okresie Poczta Polska S.A.) za niedotrzymanie wskaźników jakościowych. Prezes UKE może odstąpić od wymierzenia tej kary w określonych ustawą okolicznościach (art. 126 ust. 3). Przepis ten złagodzony został w okresie przejściowym, tj. dla 3 pierwszych lat funkcjonowania ustawy poprzez określenie dla Poczty Polskiej S.A. warunku nie pogorszenia w tym okresie wskaźników czasu przebiegu przesyłek w stosunku do uzyskanych w 2012 r. (art. 166).

Pozostali operatorzy:

Operatorzy świadczący usługi pocztowe wchodzące w zakres usług powszechnych będą obowiązani do współfinansowania kosztu netto, proporcjonalnie do udziału w rynku (nie więcej niż 2% przychodów z tego tytułu), co stanowić będzie dodatkowe obciążenie finansowe prowadzenia działalności pocztowej przez przedsiębiorców objętych tym obowiązkiem.

Przedsiębiorca ubiegający się o wpis do rejestru operatorów pocztowych będzie ponosił koszty związane z uzyskaniem wpisu – aktualnie jest to kwota 412 zł (zgodnie z ustawą z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej – Dz. U. Nr 225, poz. 1635, z późn. zm.).

Koszty działalności operatorów pocztowych zwiększa się w związku z wprowadzeniem odpowiedzialności z tytułu nienależytego wykonania usługi doręczenia przesyłek nadawanych w trybie kpk, kpc oraz pism nadawanych w trybie kpa i ustawy – Ordynacja podatkowa w przypadkach nieprawidłowego wypełnienia druku „potwierdzenie odbioru” i przesyłki zwróconej niezgodnie z terminem lub z uwagi na nieprawidłowo wskazany powód (art. 93 niniejszej ustawy).

Proponowane uszczegółowienie i uporządkowanie przepisów związanych z obowiązkami operatorów na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa nie pociągnie za sobą zwiększenia kosztów działalności operatorów z tego tytułu.

5. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

6. Zakres przeprowadzonych konsultacji społecznych

Niniejsza ustawa była konsultowana społecznie na etapie założeń do projektu ustawy. Zgodnie z przyjętym trybem prac legislacyjnych (uchwała Rady Ministrów nr 49 z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów – M. P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.). Tryb ten nie przewiduje powtórnych konsultacji społecznych nad projektem ustawy.

Założenia do projektu ustawy – Prawo pocztowe zawierające propozycje finansowania kosztu netto zarówno z dopłat operatorów zobowiązanych do takiej dopłaty, jak i uzupełniająco z budżetu państwa, zostały wysłane w ramach konsultacji do następujących podmiotów i organizacji oraz pracodawców zainteresowanych funkcjonowaniem rynku pocztowego:

Organizacje związkowe i inne:

I. Reprezentatywne organizacje związków zawodowych i organizacje pracodawców:

1. Sekretariat Łączności NSZZ „Solidarność”,
2. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych,
3. Forum Związków Zawodowych,
4. Konfederacja Pracodawców Polskich,
5. Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan,
6. Związek Rzemiosła Polskiego,
7. Business Centre Club.

II. Ogólnopolskie organizacje związkowe działające w Poczcie Polskiej S.A.:

(reprezentatywne)

1. Organizacja Międzyzakładowa NSZZ „Solidarność” Pracowników Poczty Polskiej,

2. Związek Zawodowy Pracowników Poczty Polskiej.

III. Inne organizacje:

1. Unia Metropolii Polskich,
2. Unia Miasteczek Polskich,
3. Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej,
4. Związek Miast Polskich,
5. Związek Powiatów Polskich,
6. Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej,
7. Związek Pracodawców Mediów Publicznych,
8. Krajowa Rada Rzeczników Konsumentów,
9. Rada Działalności Pożytku Publicznego,
10. Stowarzyszenie Konsumentów Polskich,
11. Federacja Konsumentów,
12. Forum Przewoźników Ekspresowych,
13. Stowarzyszenie Marketingu Bezpośredniego.

IV. Operatorzy pocztowi:

1. Poczta Polska S.A.,
2. Siódemka,
3. DHL Express (Poland) Sp. z o.o.,
4. DPD (Masterlink),
5. TNT Express Worldwide (Poland) Sp. z o.o.,
6. UPS – Polska Sp. z o.o.,
7. General Logistic Systems Poland Sp. z o.o. (Szybka Paczka),
8. Opek,
9. InPost Sp. z o.o.

6. 1. Wyniki przeprowadzonych konsultacji:

Konsultacjom poddana była wersja projektu założeń uwzględniająca finansowanie kosztu netto obowiązku świadczenia usług powszechnych z dwóch źródeł:

- wpłaty operatorów pocztowych świadczących usługi wchodzące w zakres usług powszechnych (fundusz kompensacyjny tworzony *ex post*, tj. po ustaleniu przez Prezesa UKE potrzeby uruchomienia takich wpłat),
- budżet państwa w formie dotacji podmiotowej dla operatora wyznaczonego.

Z tego też względu zgłoszone uwagi, w części dotyczącej finansowania kosztu netto, dotyczą tego modelu.

I. Uwagi zgłoszone przez reprezentatywne organizacje związkowe i organizacje pracodawców:

Forum Związków Zawodowych. Część uwag miała charakter ogólny oraz legislacyjno-redakcyjny. Z uwag merytorycznych za najistotniejsze należy wskazać: problem funduszu kompensacyjnego, do którego składki mieliby wносить „operatorzy zewnętrzni” świadczący usługi, które mogą być przez użytkowników uznawane za zamienne w stosunku do usług powszechnych. Uwaga nie została uwzględniona, zgodnie z regulacją pkt 27 preambuły dyrektywy 2008/6/WE pozostawiającej państwu członkowskiemu możliwość określenia, jakie usługi pocztowe uważa za postrzegane przez klientów jako wymienne do usług powszechnych, przy uwzględnieniu ich przeznaczenia, cen oraz charakterystyki, w tym wartości dodanej oraz faktu, iż usługi te nie muszą koniecznie obejmować wszystkich cech usługi powszechnej, takich jak codzienne doręczanie lub zasięg ogólnokrajowy.

W kwestii możliwości objęcia operatorów świadczących usługi kurierskie obowiązkiem współfinansowania kosztów netto usług powszechnych Komisja Europejska wypowiada się negatywnie. Niezależnie od powyższego zwrócono się w tej sprawie o opinię do UKIE (obecnie MSZ) w celu zapewnienia zgodności projektowanego rozwiązania z prawem unijnym i uniknięcia ewentualnego wszczęcia postępowania przeciwko Polsce w trybie art. 258 TFUE (dawny art. 226 TWE) z tytułu wprowadzenia przepisów. Stanowisko Ministerstwa Infrastruktury w tej sprawie jest spójne ze stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych, zgodnie z którym nie ma podstaw do zaliczenia wszystkich usług kurierskich do podobnych do powszechnych. Ze względu na trudność ustalenia granicy podobieństwa, w tym poziomu ceny, jaką klient jest w stanie zapłacić za usługę z wartością dodaną zamiast skorzystać z usługi powszechnej utrzymano dotychczasową koncepcję wyłączenia operatorów w zakresie świadczenia usług kurierskich z obowiązku współfinansowania kosztu netto.

Do istotnych uwag należy zaliczyć uwagę na brak podstawy do wnoszenia składki do funduszu kompensacyjnego przed stwierdzeniem przez UKE samego istnienia kosztu netto

i jego ewentualnej wysokości. Dyrektywa 2008/6/WE w punkcie 29 preambuły mówi wyraźnie, że organ regulacyjny powinien nadzorować tzw. wyliczenie kosztów netto, czyli na etapie opracowywania założeń do ich wyliczenia. Z tego wynika, że nie można weryfikować kosztów po ich przedstawieniu przez operatora wyznaczonego, jeśli są obliczone na podstawie ustalanych wcześniej z regulatorem zasad. Uwaga również nie została uwzględniona, gdyż w zaproponowanym w projekcie założeń trybie wnoszenia opłat przez operatorów tytułem współfinansowania kosztu netto przewidziano ich wnoszenie dopiero po stwierdzeniu kosztu netto i ustaleniu jego wysokości w danym roku obrachunkowym, a także weryfikacji przez Prezesa UKE prawidłowości wyliczenia. Nie ma zatem mowy o wnoszeniu składki do funduszu kompensacyjnego przed stwierdzeniem jego wystąpienia, toteż uwaga FZZ w tym zakresie jest niezasadna.

Wskazano także problem sposobu wyliczenia kosztów netto zakładanych przez Poczcie Polską związanych z wypełnieniem obowiązku świadczenia usług powszechnych (kwota szacowana na 656 mln zł w skali roku). Przede wszystkim, czy założona kwota przez Poczcie Polską uwzględnia obecną sytuację operatora, biorąc pod uwagę spadający wolumen usług pocztowych i prezentowane przez zarząd Poczty Polskiej odejście od sprzedaży towarów pozapocztowych, przy jednoczesnym utrzymaniu obecnego poziomu jakościowego świadczenia usług. Uwaga ta spowodowała, iż po wyjaśnieniach Poczty Polskiej S.A. zostało doprecyzowane, iż kwota kosztu netto w wysokości 656 mln zł nie jest kwotą maksymalną związaną z utratą całego udziału w rynku usług powszechnych, lecz dotyczy spadku tego udziału o 18% (wolumen usług). Trudno w chwili obecnej ocenić trafność tej prognozy, stąd rzeczywista wysokość kosztu netto może być odpowiednio wyższa lub niższa. Jak wykazały doświadczenia innych krajów, poczty narodowe pomimo kilku lub kilkunastoprocentowej utraty rynku, utrzymały swoją dominującą pozycję na rynku usług powszechnych. Przyjęty model uwzględnia tzw. punkt wyjściowy, tj. sytuację operatora w momencie likwidacji obszaru zastrzeżonego oraz perspektywę działania w warunkach bez obowiązku świadczenia usług powszechnych przy przewidywanej utracie udziałów w rynku.

Kolejna ze zgłoszonych uwag merytorycznych dotyczyła art. 22, w odniesieniu do którego wskazano, iż zapis tego artykułu nie gwarantuje sprawnego mechanizmu egzekwowania należności przez operatora wyznaczonego za zwroty przesyłek, gdyż nie jest jasne, jak rozwiązana byłaby kwestia postępowania ze zwrotami przesyłek nadanych przez operatorów nieobjętych wpisem do rejestru. Nakłada się na operatora wyznaczonego wymóg weryfikowania, czy operator, którego przesyłki trafiły do skrzynki, jest wpisany do rejestru

i na jakich zasadach prowadzi działalność. Operator wyznaczony powinien mieć gwarancję, a nie tylko możliwość pobrania opłaty za zwroty. Uwaga nie mogła być uwzględniona. Zgodnie z projektem założeń, działalność pocztowa będzie podejmowana na podstawie wpisu do rejestru operatorów pocztowych. Z obowiązku uzyskania wpisu do rejestru wyłączeni będą tylko przedsiębiorcy świadczący usługi w zakresie druków bezadresowych oraz podobnie jak to ma miejsce obecnie agenci pocztowi. Należy mieć na uwadze, że problem postępowania ze zwrotami dotyczy wyłącznie przesyłek, a druki bezadresowe przesyłkami nie są i nie podlegają szczególnej ochronie. W przypadku gdy zwrot dotyczy przesyłki nadanej za pośrednictwem nieuprawnionego operatora, a więc takiego, który także nie podpisał umowy z operatorem wyznaczonym w sprawie zwrotów, konieczne będzie zastosowanie procedury przewidzianej dla przesyłek nedoręczalnych. Niezbędne będzie także zawiadomienie Prezesa UKE o naruszeniu przepisów ustawy w zakresie świadczenia usług bez wymaganych uprawnień.

Istotny jest tutaj także obowiązek prawidłowego oznaczenia przesyłki. Ponadto obsługa zwrotów przesyłek odbywać się będzie na warunkach określonych w umowie o warunkach dostępu, na zasadzie odpłatności. W przypadku gdy usługa pocztowa miałaby być wykonywana w całości lub w części na obszarze nieobjętym wpisem do rejestru, przyjętą przesyłkę pocztową za pośrednictwem własnej skrzynki nadawczej zwraca się nadawcy na jego koszt.

Ponadto zakwestionowano nierówne traktowanie operatorów pocztowych ze względu na egzekwowanie jakości usług (zgodnie z założeniami, podobnie jak to ma miejsce pod rządami obowiązującej ustawy – Prawo pocztowe, wymogi jakościowe dotyczą usług powszechnych). Uwaga nie została uwzględniona, gdyż nie można mówić o równości traktowania operatorów pocztowych, gdyż ich sytuacja z punktu widzenia rozwiązań ustawowych jest z założenia różna. Obowiązek świadczenia usługi powszechnej przez operatora wyznaczonego wiąże się z warunkiem zapewnienia określonej w planowanym do wydania rozporządzeniu jakości (obecnie rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 9 stycznia 2004 r. w sprawie warunków wykonywania powszechnych usług pocztowych – Dz. U. Nr 5, poz. 34, z późn. zm.). Ustawowa gwarancja zwrotu kosztu netto obowiązku świadczenia usługi powszechnej uwarunkowana jest realizacją tego obowiązku, tj. świadczeniem zdefiniowanego przez państwo pakietu usług pocztowych, o określonej jakości i dostępności.

Większość uwag nie wymagała uwzględnienia, ponieważ odnosiły się one do kwestii ogólnych lub dotyczyły wątpliwości interpretacyjnych odnoszących się do poszczególnych zapisów, przy wyjaśnianiu których oparto się przede wszystkim na dokładniejszym opisie rozwiązań zawartych w projekcie założeń.

Spośród ogólnopolskich organizacji związkowych działających w Poczcie Polskiej S.A. uwagi zostały zgłoszone przez Związek Zawodowy Pracowników Poczty Polskiej oraz Organizację Międzyzakładową NSZZ „Solidarność” Pracowników Poczty Polskiej.

Zgłoszone przez Związek Zawodowy Pracowników Poczty Polskiej uwagi odnosiły się do kwestii ogólnych i polegały na wyrażeniu pełnego poparcia dla spostrzeżeń i uwag zgłoszonych przez Poczta Polską S.A. do konsultowanego projektu założeń do projektu ustawy – Prawo pocztowe. Zgłoszono także ogólny postulat, dotyczący przyszłej ustawy – Prawo pocztowe, by zawarte w niej rozwiązania systemowe dały szansę normalnego funkcjonowania spółki na uwolnionym rynku pocztowym.

Natomiast Organizacja Międzyzakładowa NSZZ „Solidarność” Pracowników Poczty Polskiej zgłosiła uwagi o dwojakim charakterze. Część uwag odnosiła się do trybu prac nad projektem założeń i niedostatecznego jego konsultowania ze związkami zawodowymi w ramach konsultacji środowiskowych. W odpowiedzi wskazano, iż przedmiotowy projekt został przedłożony do zaopiniowania przez związki zawodowe, jak i innych partnerów społecznych, zgodnie z obowiązującą procedurą i na równorzędnych zasadach. Poinformowano także, iż przedłożony projekt jest efektem wspólnych prac Urzędu Komunikacji Elektronicznej oraz Ministerstwa Infrastruktury.

W kwestii uwag o charakterze merytorycznym zgłoszono negatywną opinię co do wyłączenia usług kurierskich z zakresu usług zamiennych z usługą powszechną. W odpowiedzi wskazano, iż powyższe rozwiązanie wynika ze zdecydowanie odmiennej charakterystyki usług kurierskich, która decyduje o niedopuszczalności uznania ich za zamienne z usługą powszechną. W przedstawionej argumentacji powołano się również na podobne stanowisko w tej sprawie wyrażone przez Komisję Europejską.

Kolejna uwaga odnosiła się do rezygnacji z systemu zezwoleń uprawniających do prowadzenia działalności pocztowej w zakresie usług należących do powszechnych. W odpowiedzi wyjaśniono, iż przyjęte w projekcie założeń rozwiązanie reglamentacji działalności pocztowej poprzez wpis do rejestru jest zgodne z postanowieniami dyrektywy pocztowej i stanowi adekwatny instrument regulacji rynku usług pocztowych.

Następna uwaga dotyczyła możliwości pokrycia z budżetu państwa straty związanej z obowiązkiem świadczenia usługi powszechnej. W nawiązaniu do ww. rozwiązania zarzucono, iż na projektowanych zmianach zyskają firmy prywatne, a straci spółka Skarbu Państwa lub budżet. W odpowiedzi wskazano, iż rozwiązania przedstawione w projekcie założeń stanowią odzwierciedlenie przepisów dyrektywy pocztowej i jako główne źródło finansowania obowiązku świadczenia usługi powszechnej ustanawiają fundusz kompensacyjny, a budżet państwa w części, w której fundusz nie pokryje powstałych kosztów netto.

II. Inne organizacje

Spośród organizacji, do których wysłano założenia, uwagi zgłosiły jedynie Krajowa Rada Rzeczników Konsumentów oraz Forum Przewoźników Ekspresowych.

Krajowa Rada Rzeczników Konsumentów zgłosiła uwagę dotyczącą definicji usługi kurierskiej – czy dana usługa będzie podlegać regulacji Prawa pocztowego, czy też Prawa przewozowego. Zgodnie z założeniami usługi kurierskie zdefiniowano jako rodzaj usług pocztowych i przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą spełniającą te kryteria będzie podlegał regulacjom Prawa pocztowego. Zgłoszono także uwagę dotyczącą zasadności odmiennego zakresu odpowiedzialności z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy w przypadku operatorów alternatywnych oraz operatora wyznaczonego. W założeniach proponuje się utrzymanie odrębnej odpowiedzialności w przypadku usług powszechnych (usługi masowe, tanie) i pozostałych usług pocztowych, uznając za zasadne uproszczenie dochodzenia roszczeń, pozostawiając odpowiedzialność na zasadzie ryzyka.

Forum Przewoźników Ekspresowych wносиło o uzupełnienie definicji usługi pocztowej o takie elementy, jak „zarobkowo we własnym imieniu i na własny rachunek”. Uwaga nie została uwzględniona, gdyż brzmienie definicji usługi pocztowej zaproponowanej w założeniach jest zgodne z dyrektywą 2008/6/WE, która przewiduje potraktowanie dotychczasowych etapów świadczenia usługi pocztowej jako odrębnych usług pocztowych. W związku z powyższym na rynku pocztowym będą działać operatorzy wykonujący wszystkie usługi związane z przesyłką od momentu jej nadania do doręczenia oraz operatorzy świadczący np. tylko usługę przyjmowania bądź doręczenia, a jej wykonanie będzie wymagało zawarcia umowy o współpracy z innymi operatorami.

Kolejna uwaga dotyczyła doprecyzowania art. 2 ust. 2 pkt. 2 obecnej ustawy poprzez dodanie osobnego punktu w brzmieniu: „nie stanowi odrębnej usługi pocztowej przemieszczanie i doręczanie dokumentów dotyczących rzeczy przemieszczanych

i doręczanych na podstawie niniejszej ustawy”. Zaproponowane wyłączenie z usług pocztowych nie zostało uwzględnione, gdyż dotychczasowe przepisy w zakresie dokumentów przemieszczanych i doręczanych wraz z towarem nie budziło zastrzeżeń uczestników rynku pocztowego. Nie uwzględniono również uwagi dotyczącej usunięcia z listy załączników do wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców pocztowych regulaminu oraz cennika, gdyż wymóg sporządzenia i przedłożenia cennika oraz regulaminu jest istotny ze względu na:

- zakwalifikowanie przez Prezesa UKE usługi do usług wchodzących w zakres usług powszechnych lub kurierskich, co jest istotne z punktu widzenia wnoszenia składek do funduszu kompensacyjnego,

- konieczną weryfikację realizacji obowiązku operatora w zakresie zapewnienia pełnej i dostępnej dla klienta informacji o świadczonych usługach.

Propozycja, aby zasady określone w tym rozporządzeniu były zbliżone do unormowań zawartych w rozporządzeniu Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 24 lutego 2006 r. w sprawie ustalania stanu przesyłek oraz postępowania reklamacyjnego wydanym na podstawie art. 79 ustawy – Prawo przewozowe, nie mogła być uwzględniona, gdyż projektodawca bazował na przepisach normy PN-EN 14012 „Usługi pocztowe. Jakość usług. Badanie procedur reklamacyjnych i odszkodowawczych”.

Uwaga odnosząca się do propozycji dodania przepisów dostosowujących, w art. 35 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe ust. 1a w brzmieniu: „1a. Przesyłki towarowej nie stanowi przesyłka pocztowa w rozumieniu przepisów ustawy z dnia ... – Prawo pocztowe (Dz. U. ...)”, co skutkowałoby rezygnacją ze zmiany w art. 35 ustawy – Prawo przewozowe, bądź też dokonać zmiany proponowanego ust. 1a w tym artykule w taki sposób, aby nie było wątpliwości, iż przesyłki towarowej nie stanowi wyłącznie przesyłka pocztowa będąca przedmiotem usługi pocztowej w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo pocztowe, została częściowo uwzględniona w zmodyfikowanym brzmieniu.

III. Operatorzy pocztowi:

Spośród operatorów pocztowych uwagi zgłosili: DHL Express (Poland) Sp. z o. o., DPD (Masterlink), UPS – Polska Sp. z o.o., Poczta Polska S. A.

DHL Express (Poland) Sp. z o. o.

Zgłoszono uwagę dotyczącą definicji usługi pocztowej w aspekcie praktyki świadczenia przez firmy przewozowe i kurierskie usług przez podwykonawców, działających w ich imieniu i na ich zlecenie. Uwaga nie została uwzględniona ze względu na to, iż nowa

definicja usługi pocztowej stanowi konieczną transpozycję do polskiego prawa przepisu dyrektywy 2008/6/WE, zgodnie z którym samodzielną usługą pocztową będzie każdy dotychczasowy etap usługi pocztowej, tj. przyjmowanie, sortowanie i doręczanie przesyłek. Operatorem nie będzie natomiast ten przedsiębiorca, który zajmuje się jedynie przemieszczaniem (transportem) przesyłek zgodnie z recitalem 17 dyrektywy.

Kolejna uwaga dotyczyła zapisu, że „nie stanowi usługi pocztowej wyłączone przemieszczenie przesyłek pocztowych oraz przewóz innych rzeczy realizowany na podstawie ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe (Dz. U. z 2000 r. Nr 50, poz. 601, z późn. zm.), a także świadczenie usług spedycji w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego”, zwłaszcza sformułowania „innych rzeczy”. W odpowiedzi na uwagę wyjaśniono, iż w odniesieniu do sformułowania „innych rzeczy” należy wskazać, iż zapis ten dotyczy także przewozu rzeczy innych niż przesyłka pocztowa. Uwagę uwzględniono, częściowo modyfikując przepis, tak aby nie odwoływać się do konkretnych ustaw czy konwencji regulujących różne rodzaje przewozu, transportu, lecz zastosować odwołanie ogólne do przepisów odrębnych (analogicznie do obecnego art. 2 ust. 2 ustawy – Prawo pocztowe).

Następna uwaga dotyczyła uzupełnienia definicji przesyłki kurierskiej w części dotyczącej nadawcy, poprzez dodanie „lub osoby przez niego upoważnionej”. Uwaga nieuwzględniona, gdyż obowiązuje ogólna zasada, zgodnie z którą za nadawcę uważana jest także osoba przez niego upoważniona (pełnomocnictwo ogólne bądź szczególne).

Kolejna uwaga dotyczyła niejasności zapisu, w którym operator pocztowy świadczący jedynie usługi kurierskie w ramach swobody działalności gospodarczej ma przedkładać Prezesowi UKE cenniki świadczenia usług. W odpowiedzi wskazano, iż zapis dotyczący przedkładania cennika świadczonych usług, dołączanego do wniosku o wpis do rejestru operatorów pocztowych, będzie doprecyzowany. Obowiązek przedkładania cennika (także regulaminu świadczenia usług) będzie dotyczył wszystkich usług pocztowych, na które wymagane jest uzyskanie wpisu do rejestru, co jest istotne ze względu na zakwalifikowanie przez Prezesa UKE danej usługi pocztowej w kontekście obowiązku wpłat na fundusz kompensacyjny.

Następna uwaga dotyczyła doprecyzowania, jak będzie się kształtowała odpowiedzialność operatorów pocztowych. W odniesieniu do zakresu odpowiedzialności odszkodowawczej za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usługi pocztowej wyjaśniono, iż w sposób odrębny ukształtowana zostanie odpowiedzialność odszkodowawcza w odniesieniu do powszechnych usług pocztowych świadczonych przez operatora

wyznaczonego (w zakresie określonym ustawą na zasadzie ryzyka). Natomiast odpowiedzialność operatorów związana ze świadczeniem usług wchodzących w zakres usługi powszechnej oraz odpowiedzialność związana ze świadczeniem usług kurierskich będą podlegały ogólnym zasadom odpowiedzialności odszkodowawczej ukształtowanym przez kodeks cywilny.

Kolejna uwaga dotyczyła możliwości umieszczenia katalogu usług oraz informacji dotyczących terminów realizacji usług w cenniku zamiast w regulaminie. Zgłoszony został postulat, aby kwestie, gdzie te informacje mają zostać podane, pozostawić do decyzji operatorów. Uwagi nie uwzględniono, gdyż w projekcie założeń przewidziano, iż wskazany katalog informacji powinien zostać ujęty w regulaminie lub też w dokumentach zawierających te informacje, które powinny być dostępne w placówkach wraz z regulaminem.

DPD (Masterlink)

Część uwag zgłoszonych przez DPD (Masterlink) miało charakter ogólny, nie odnoszący się bezpośrednio do zapisów projektowanej regulacji. Z uwag o charakterze merytorycznym należy wskazać uwagę dotyczącą braku wyraźnego rozróżnienia usługi pocztowej od usługi przewozowej. Uwaga nie mogła być uwzględniona, gdyż zakres definicyjny implementuje przepisy dyrektywy 2008/6/WE, a jednocześnie nie narusza przepisów obowiązującej ustawy – Prawo przewozowe. Kolejne uwagi dotyczyły nieprecyzyjności definicji przesyłki pocztowej czy też jej niejednoznaczności. Kwestie definicyjne zostały w obecnej wersji założeń nieco zmodyfikowane. Zgłoszono także kilka uwag w formie zapytania, tj. czy operator pocztowy, który nie został zobowiązany do świadczenia usług powszechnych w drodze konkursu, może świadczyć usługi wchodzące w zakres usługi powszechnej. Wyjaśniono, iż każdy operator pocztowy będzie mógł świadczyć usługi wchodzące w zakres usługi powszechnej (pod warunkiem iż działalność podejmowana przez niego będzie prowadzona na podstawie wpisu do rejestrów operatorów pocztowych) oraz jak będzie się kształtował i jaki będzie zakres odpowiedzialności operatora pocztowego. Przedłożone kwestie opatrzone komentarzem oraz wskazano, iż jest to projekt założeń mający na celu określenie kierunków projektowanej regulacji, konkretne zapisy będzie zawierać projekt ustawy. Ponadto zgłoszono uwagę dotyczącą kar pieniężnych (wygórowane i niedostosowane do polskich realiów rynku). Uwaga nie została uwzględniona, gdyż proponowany system kar poprzedziły konsultacje z Prezesem Urzędu Komunikacji Elektronicznej jako organem regulacyjnym uprawnionym do nakładania kar.

Wskazano, iż projekt założeń nie określa szczegółowo kompetencji Prezesa UKE, co zostało wyjaśnione poprzez wskazanie pełnego katalogu uprawnień, o które obecna wersja założeń została rozszerzona. Szczegółowość zapisów odpowiada szczegółowości wymaganej w założeniach.

UPS – Polska Sp. z o. o.

Pierwsza ze zgłoszonych przez UPS Sp. z o.o. uwag dotyczyła działań podejmowanych przez Ministerstwo Infrastruktury mających na celu rozpoczęcie merytorycznej debaty na temat nowych zasad funkcjonowania rynku usług pocztowych i rynku usług ekspresowych (kurierskich). Spośród uwag merytorycznych należy wskazać uwagę dotyczącą definicji usługi pocztowej, poprzez propozycję dodania zapisu „we własnym imieniu i na własny rachunek”. Uwaga nie mogła zostać uwzględniona, gdyż definicja usługi pocztowej stanowi konieczną transpozycję do polskiego prawa przepisu dyrektywy 2008/6/WE, zgodnie z którym samodzielną usługą pocztową będzie każdy dotychczasowy etap usługi pocztowej, tj. przyjmowanie, sortowanie i doręczanie przesyłek. Wśród uwag ogólnych znalazł się również postulat zwrócenia uwagi na odrębny charakter usług ekspresowych (kurierskich) i pocztowych. W założeniach utrzymano zdefiniowanie usługi kurierskiej jako usługi pocztowej, wyraźnie różnicując sposób jej świadczenia stosownie do charakterystyki usługi i uwzględniając tą odrębność m.in. przy zaproponowanym modelu finansowania kosztu netto usług powszechnych.

Poczta Polska S. A.

Poczta Polska S.A. zgłosiła liczne uwagi do projektu założeń, z których część została uwzględniona lub przyjęta do rozważenia i zastosowania. Natomiast do uwag nieuwzględnionych należą następujące.

Zakwestionowano zasadność rezygnacji z zezwoleń. Dyrektywa wskazuje zezwolenia i koncesje jako podstawowe narzędzia regulowania rynkiem pocztowym. Wg Poczty Polskiej S.A. przez instytucje zezwoleń kształtuje się system podziału kosztu netto, uzależniając wydanie zezwolenia od zobowiązania do wniesienia składki na fundusz kompensacyjny. To wreszcie poprzez zezwolenia regulator może na bieżąco oddziaływać na wszelkie przejawy zniekształcenia na rynku pocztowym. Uwagi nie uznano za zasadną, gdyż zgodnie z dyrektywą wprowadzenie zezwoleń jest fakultatywne. Mając na uwadze, że zgodnie z przyjętą koncepcją nie przewiduje się nakładania obowiązku świadczenia usług powszechnych w jakimkolwiek zakresie na operatorów innych niż wyznaczony, instrument

ten nie jest niezbędny do regulacji rynku pocztowego. Pozostawiono natomiast obowiązek uzyskania wpisu do rejestru operatorów pocztowych, co jest odpowiednikiem tzw. zezwolenia ogólnego w rozumieniu dyrektywy. Obowiązki współfinansowania kosztu netto wynikać będą wprost z ustawy. Brak zezwoleń nie ograniczy też możliwości oddziaływania UKE na rynek pocztowy.

Zakwestionowano zasadność używania w opracowaniu pojęcia „operatorów alternatywnych”, przy czym do takich operatorów wg Poczty Polskiej nie powinni być zaliczeni operatorzy świadczący usługi kurierskie. Uwaga nie została uwzględniona, gdyż pojęcie „operator alternatywny” w założeniach używane jest w kontekście operatora innego niż wyznaczony. Proponowany inny podział rynku wymusiłby wprowadzenie trzeciego rodzaju operatora, co z punktu widzenia systematyki ustawy nie jest konieczne.

Kolejna uwaga dotyczyła wskazania, iż pomimo odniesienia się w projekcie założeń do mechanizmu podziału kosztu netto usługi powszechnej między operatorów przewidzianego w dyrektywie, to jednak zaproponowane rozwiązanie jest całkowicie sprzeczne z tą dyrektywą. W uwadze podniesiono, iż zakres obciążeń innych operatorów na ten fundusz, jak i jego skuteczność i efektywność, uzależniona jest od zakresu usług zaliczonych do wchodzących w zakres usług powszechnych. Z zakresu tego wyłączono usługi kurierskie, przy czym jako uzasadnienie podano, że charakteryzują się one odmiennie od usług powszechnych. Uwagę oceniono jako niezasadną. W założeniach do projektu ustawy – Prawo pocztowe rekomenduje się wprowadzenie wariantu mieszanego, tzn. finansowania obowiązku świadczenia usług powszechnych z funduszu kompensacyjnego oraz z budżetu państwa w zakresie, w jakim fundusz ten nie pokryje kosztów netto. Obowiązkiem współfinansowania kosztów netto objęci będą operatorzy świadczący usługi wchodzące w zakres usług powszechnych. Zgodnie z regulacją III dyrektywy pocztowej (preambuła 27) pozostawiającej państwu członkowskiemu możliwość określenia, jakie usługi pocztowe uważa za postrzegane przez klientów jako wymienne do usług powszechnych, przy uwzględnieniu ich przeznaczenia, cen oraz charakterystyki, w tym wartości dodanej oraz faktu, iż usługi te nie muszą koniecznie obejmować wszystkich cech usługi powszechnej, takich jak codzienne doręczanie lub zasięg ogólnokrajowy. Mając na uwadze powyższe kryteria, a także specyfikę rynku pocztowego, wprowadzono definicję usług wchodzących w zakres usług powszechnych, obejmującą usługi pocztowe dotyczące przesyłek listowych, przesyłek dla ociemniałych oraz paczek pocztowych o wymiarach i wadze określonych dla usługi powszechnej. Nie zaliczono natomiast do usług wchodzących w zakres usług

powszechnych usług pocztowych dotyczących przesyłek kurierskich ze względu na zdecydowanie odmienną ich charakterystykę. W kwestii możliwości objęcia usług kurierskich obowiązkiem wpłat na rzecz współfinansowania usług powszechnych Komisja Europejska wypowiada się negatywnie.

Następna uwaga dotyczyła doprecyzowania trybu postępowania z przesyłką zwróconą w sytuacji braku możliwości zawarcia umowy na świadczenie usługi nieobjętej wpisem do rejestru. W odpowiedzi wyjaśniono, iż operatorzy świadczący usługi wchodzące w zakres usług powszechnych będą obowiązani do zawarcia umowy z operatorem wyznaczonym w sprawie postępowania ze zwróconymi przez klientów przesyłkami, co wyraźnie zaznaczono w obecnej wersji założeń.

Kolejna uwaga odnosiła się do statusu operatora pocztowego świadczącego usługę druku bezadresowego. W odpowiedzi wyjaśniono, iż zgodnie z definicją druki bezadresowe stanowią przedmiot działalności pocztowej, a operatorem jest przedsiębiorca uprawniony do wykonywania działalności pocztowej (jest to sytuacja identyczna jak pod rządami aktualnie obowiązującej ustawy – Prawo pocztowe).

W następnej uwadze Poczta Polska wskazała, iż niezrozumiała jest definicja, co nie stanowi usługi pocztowej. W odpowiedzi wyjaśniono, iż operatorem nie będzie ten przedsiębiorca, który zajmuje się jedynie przemieszczaniem (transportem) przesyłek zgodnie z recitalem 17 III dyrektywy. Wyłączne przemieszczanie przesyłek pocztowych dotyczy działalności przedsiębiorcy, który wyłącznie trudni się przewozem przesyłek pocztowych bez względu na fakt, czy przewozi je odrębnie, czy razem z innymi rzeczami. Taki przedsiębiorca nie będzie mógł zostać operatorem pocztowym.

Kolejna uwaga stanowiła postulat wyłączenia Poczty Polskiej S.A. z obowiązku wpisu do rejestru operatorów. Uwagę uwzględniono częściowo poprzez powierzenie w drodze ustawy Poczcie Polskiej S.A. obowiązku wykonywania zadań operatora wyznaczonego w okresie od dnia wejścia ustawy w życie do dnia 31 grudnia 2015 r. Nie uwzględniono natomiast w odniesieniu do obowiązku operatora wyznaczonego wyłonionego w drodze późniejszego konkursu, który będzie zobowiązany działać na podstawie wpisu do rejestru operatorów pocztowych.

Następna uwaga dotyczyła wykazu przypadków skutkujących wykreśleniem operatora z rejestru. W odpowiedzi wskazano, iż w odniesieniu do zakazu wykonywania działalności objętej wpisem i wykreślenia z rejestru mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

Kolejna uwaga dotyczyła rozwiązań w zakresie ustalania cen na usługi powszechne metodą „price cap” i sprzeczności ze wskazaną metodą równoczesnego zastosowania zasady zatwierdzania cenników przez Prezesa UKE. Uwaga nie została uwzględniona, gdyż w proponowanym rozwiązaniu nie chodzi o zatwierdzanie cennika, tylko o ustanowienie narzędzia umożliwiającego zablokowanie przez Prezesa UKE wprowadzenia przez operatora wyznaczonego cennika w przypadku, gdy zostanie przekroczony określony wcześniej wskaźnik „price cap”. Następną uwagę odnosiła się także do elementów mechanizmu kontroli cen. W odpowiedzi wskazano, iż szczegóły metodologiczne ustalania kontroli cen w systemie „price cap” zostaną, co podkreślono w założeniach, określone w rozporządzeniu.

Kolejna uwaga odnosiła się do koncepcji ustanawiania operatora wyznaczonego, który wg Poczty Polskiej powinien być wyznaczany w drodze ustawy lub na podstawie zezwolenia, a tylko na rynkach dostatecznie rozwiniętych dopuszczalna powinna być forma przetargu. Ponadto wysunięto wniosek, aby czas wyznaczenia operatora pozwolił na uzyskanie zwrotu z inwestycji, co dla Poczty Polskiej S.A. oznacza okres minimum 13 lat. W związku z tym proponowany okres wyznaczenia w drodze ustawy na 3 lata (tylko do przeprowadzenia pierwszego konkursu) jest zbyt krótki. W odpowiedzi wyjaśniono, iż procedura przewidziana w projekcie założeń odpowiada wymogom dyrektywy 2008/6/WE, która nie narzuca form pozaprzetargowego wyboru operatora zobowiązanego do świadczenia usługi powszechnej. Jeśli chodzi o okres 3 lat, na który Poczta Polska będzie wyznaczona operatorem wyznaczonym, to nie zamyka to drogi do ubiegania się przez nią o ten status w trakcie pierwszego konkursu. Wyznaczenie na okres dłuższy zablokowałoby na okres 10 – 13 lat możliwości zmian w tej sferze rynku.

W następnej uwadze wskazany został błąd w zapisie oraz przedstawiona propozycja odmiennego zapisu: „W przypadku uznania, że zweryfikowany koszt netto nie stanowi nieuzasadnionego obciążenia operatora wyznaczonego, Prezes UKE odmawia jej przyznania.”. Uwaga została uznana za niezasadną, gdyż proponowany przez Pocztcę zapis zawierający podwójne przeczenie doprowadziłby do odmowy przyznania refundacji, w przypadku gdy koszt netto będzie uzasadniony, co stałoby w sprzeczności z projektowanym rozwiązaniem.

Kolejna uwaga dotyczyła procedury obliczania kosztu netto operatora wyznaczonego, z uwzględnieniem jego udziału w rynku. W odpowiedzi wyjaśniono, że procedura gwarantuje przejrzystość postępowania, tj. ustalenie udziałów w rynku każdego z operatorów, w tym wyznaczonego, przez organ niezależny od operatorów, tj. przez Prezesa UKE, oraz że

ustalenie kosztu netto jest niezależne od ustalenia udziału operatora w jego pokryciu. Doprecyzowano wyjaśnienia związane z zaproponowanym trybem ustalenia wysokości udziałów operatorów i ich przekazywaniu, tak by uniknąć zbędnego transferu środków w przypadku operatora wyznaczonego.

W następnej uwadze Poczta Polska S.A. podnosiła, iż założenie, że w pierwszym okresie nie przewiduje się uzyskania znaczących wpłat od operatorów na rzecz funduszu kompensacyjnego, jest nieuzasadnione. W odpowiedzi wskazano, iż założenie to oparto o wstępne szacunki na podstawie danych o rynku uzyskane z UKE. Porównanie tych kwot z szacowanym przez Poczta Polska S.A. poziomem kosztu netto pozwoliło na oszacowanie kwoty dotacji z budżetu państwa.

W kolejnej uwadze wskazano, że błędnym jest założenie, iż mechanizm ustalania cen na usługi pocztowe bazować będzie na kosztach powiększonych o tzw. rozsądny zysk, co spowoduje ograniczenie rozmiarów kosztów netto. W odpowiedzi wskazano, iż pojęcie „rozsądny zysk” jest pojęciem podyktowanym przez dokument „Wspólnotowe ramy dotyczące pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych” (Dz. Urz. UE C 297 z 29.11.2005). Dokument ten określa warunki, jakie powinny być spełnione, aby kwota dotacji z tytułu świadczenia usług publicznych, stanowiąca pomoc państwa, była zgodna z Traktatem. Wykorzystano uwagę dla doprecyzowania zapisów.

Następna uwaga odnosiła się do zawartego w projekcie założeń rozwiązania dotyczącego zwrotu przesyłek mylnie doręczanych, w aspekcie obciążenia ekonomicznego operatora wyznaczonego skutkami nierzetelnych działań innych operatorów. Uwaga została uznana za niezasadną. W odpowiedzi podkreślono, iż sposób przekazywania zwrotów pomiędzy operatorami i wzajemne rozliczenia z tego tytułu określane byłyby w dwustronnych umowach pomiędzy operatorami, zawieranych obowiązkowo przez operatorów świadczących usługi związane z doręczaniem przesyłek za pośrednictwem oddawczych skrzynek pocztowych w ramach usług wchodzących w zakres usług powszechnych.

W kolejnej uwadze Poczta Polska S.A. postulowała, by uprawnienia nadane Prezesowi UKE w sprawach dotyczących zadań na rzecz obronności, bezpieczeństwa państwa oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego były ograniczone wyłącznie do uprawnień regulacyjnych. W odpowiedzi powołano się na obowiązki Prezesa UKE w ww. zakresie wynikające z innych aktów prawnych, podobieństwo planowanych rozwiązań do obecnej regulacji oraz właściwość Prezesa UKE w sprawowaniu funkcji nadzoru nad rynkiem pocztowym i bezpośrednią współpracę Prezesa UKE z uprawnionymi podmiotami i służbami

odpowiedzialnymi za obronność, bezpieczeństwo i porządek publiczny oraz zarządzanie kryzysowe.

W następnej uwadze Poczta Polska S.A. wskazała, że nie może być przewidziana kara *ad hoc* za niestosowanie się operatora do zaleceń pokontrolnych Prezesa UKE, ponieważ w zakresie postępowań pokontrolnych obowiązuje określona procedura działań, łącznie z możliwością zaskarżenia decyzji w trybie kpa. W odpowiedzi wyjaśniono, iż zgodnie z częścią 7 „Przepisy karne i pieniężne” projektu założeń, w zakresie postępowań pokontrolnych zachowana zostanie określona procedura działań, łącznie z możliwością zaskarżenia decyzji w trybie kpa.

Duże zastrzeżenia Poczty Polskiej S.A. budzi propozycja rozszerzenia odpowiedzialności operatora wyznaczonego w zakresie indywidualnych odszkodowań za nieterminowe doręczanie przesyłek oraz kara za niedotrzymanie wskaźników jakościowych (terminowość doręczeń). Argumentem jest tutaj kwestia karania za wskaźniki ustalone jako cel i dotyczące usług o charakterze masowym najtańszym, a także fakt, iż Poczta Polska S.A. nie była w ostatnich latach dofinansowywana przez państwo tak jak inni europejscy operatorzy narodowi i w związku z tym ma obiektywne trudności w dotrzymaniu takich wskaźników. Uwagę uwzględniono częściowo poprzez wprowadzenie zasady, iż kara za niedotrzymanie wskaźników jakościowych będzie miała charakter fakultatywny (Prezes UKE może nałożyć karę), będzie nakładana na podstawie wyników badań jakości w okresie dwóch lat i brane będą pod uwagę dodatkowe elementy, takie jak skala różnicy pomiędzy wskaźnikami obowiązującymi a wykonaniem oraz działania podjęte przez operatora na rzecz poprawy jakości w okresie podlegającym ocenie. Jeśli chodzi o odpowiedzialność indywidualną za nieterminowe doręczanie przesyłek, to ustalono ją na poziomie minimalnym, np. kwota różnicy pomiędzy opłatą za przesyłkę priorytetową i niepriorytetową.